

Såpan

Persongalleri

Adjunkt Arne Örn, 40, behörig i svenska och historia för årskurs 6-9 samt gymnasiet. - legitimerad i svenska och historia på ärbar grund och de övriga SO-ämnena även i grundskolan på undervisningspraktik.

Ture Björk, 45, Örns sarkastiska och något bittra kollega, sedermera vän, från Svartbäcksgymnasiet. Behörig i psykologi och legitimerad i svenska på rutin.

Arbetar på Globgymnasiet från ht 15. Sambo med Lisa Kallin, bördig från Sundsvall. December 2015 blir de föräldrar.

Yvonne Stadig, frånskild mamma med en (2016) åttaårig dotter.

Samina Boudon, matematik och No-lärare.

Harry Friberg, bildlärare

Erna Gren – dystopisk hemkunskapslärarinna

Birgitta Bodgren – träslöjd

Fredrik Bergström, dataguru, Strömskolan

Jason Jones - Tysklärare.

Jenny Lindh, musiklärare

Armin Tsemberbe, idrottslärare

Gösta Glans, SO-lärare

Ellen Pettersson, svenska och spanska

Ambjörn Stare, franska.

Raina Tuulikorva, köket

köksbiträdet Efraim Mandelstam

kökschef Hektor Hesselberg

SO högstadiet Pia Klemming,

Berith, Ernst och Henny – svensklärare

Birgitta Engemyhr – rektor

Bertil Svan, biträdande rektor

Oxelösa

Rektor Elvira Jönsson, skolekreteraren Annelie Fasth, vaktmästaren Hassan Armani, de två måltidsbiträdena som Örn inte kan sluta förväxla, Annika Gustavsson och Fatma Mohaned, Matteläraren Kristina Karlsson,

NO-läraren Magnus Strömberg,

textilläraren Üba Meinhof, bildläraren Anna Kahlo,

svenskläraren Mikael Bågspännare,

engelskläraren Christian Goodfellow, franskläraren Irina Matrinova, Örn själv samt spanskläraren Adrienne Andersson. tyskläraren Urban Skans arbetar precis som Adrienne och Irina deltid. Alla andra tjänster köptes in. Idrott, Skolsköterska, SYV, psykolog och kurator köptes in på timmar. I ett ambulerande schema skulle samtliga elever åka till Mora och få sin kvot av hemkunskap och trä/metallslöjd tillgodosedd.

Kapitel 1

Det är dags att återuppta bekantskapen med Arne Örn, LR-Stockholms medlem och olycksbroder. Örn startade sin lärarkarriär under det sena nittioalet, på Svartbergsgymnasiet. Efter ständiga övertaligheter har han därefter arbetat på Slottsbyskolan, Kvarnbyskolan, S:t Eriksskolan samt Tvärhöjdsskolan. På Tvärhöjdsskolan blev han som omväxling inte övertalig, utan när tjänstefördelningen kom stod hans namn prydligt tryckt i kolumnen för "lilla gruppen". Med tjänst i lilla gruppen – i praktiken förvaring av de elever som skolan inte förmådde bibringa kunskaper i en vanlig klassrumsituation-, en så gott som obefintlig löneutveckling, PIM III-obligatorium samt en uppslagen förlovning hade Arne Örn fått nog, sagt upp sig och ägnat ett par år åt att köra taxi. Nu, tre år senare var hans löneutveckling fortfarande obefintlig men han hade förvärvat avsevärd kännedom om Stockholms gatunät. Efter en obehaglig incident med en före detta elev som vägrat betala taxiräkningen och istället givit Örn en snyting, är Örn nu tillbaka i skolvärlden som vikarie i svenska och SO i klass 7,8 och 9a på Strömskolan ute i Tallängen.

Det var en mörk kväll i mars. Regnet strilade på Örn där ha stretade sig upp från Slussen, mot värmen i krogen på hörnet där hans vän och tidigare kollega Ture Björk väntade. Örn körde ned händerna i kappfickorna, Haydnfickorna... han var ju trots allt svensklärare, när en vitklädd kvinna plötsligt stod rakt framför honom med ett framsträckt papper. Automatiskt riktade han blickarna nedåt. **"Vem vill du ska undervisa dina barn?"** stod det i fetstil. Örn kände sig omedelbart provocerad. Vad var nu det här för en galning? Säkert någon sektmedlem med synpunkter på sexualundervisning och en överdriven tilltro till belastningsregistret. Han lyfte blicken med ett ilsket "vadå" på tungan när blicken fastnade på den vita klädseln. Det var en väst, av sådan typ som sportfunktionärer brukar ha men texten var allt annat än sportig. "Viktig, värdefull, vanvårdad" stod det med stora bokstäver. Det kränkta "vadå-et" byttes i förundran. Vad var detta?

- Vi kommer från LR-Stockholm, förklarade kvinnan. Vi demonstrerar här varje måndag till torsdag för att politikerna och SKL ska fatta att man måste höja lärarnas status. Örns pyrande indignationsunge förbyttes i lättad glädje. Ja, rent av stolthet. Här var likasinnade, hans eget fackförbund som tröttnat på att stillatigande ta emot!

- Jag är också med i LR, undslapp han sig. Han sträckte på sig, vilket fick till följd att regnet gloppade in i mellanrummet mellan hals och krage, en iskall rännil som strilade ned längs ryggraden.

- Jamen då känner du väl redan till lönekampanjen och LR:s krav på tiotusen mer, inflikade en lång man klädd i en väst med texten Utbildad Uppskattad Underbetald.

- Ööh... jaaa... Visst kändes det avlägset bekant, Päivi, lokalombudet på Strömskolan hade satt upp något liknande på LR:s anslagstavla men inte kunde Örn påstå att han läst det så noga. Avfärdat det som utopiskt och tänkt att först måste han få rutin på alla dessa lektioner innan han kunde engagera sig fackligt. Men det hade han verkligen ingen lust att erkänna. — Jo, vårt lokalombud sa något... Till all lycka var den vanvårdade kvinnan en talför person som snabbt avbröt honom.

- Kul. Vilken skola är du på? Vi behöver bli fler som kampanjar om dagarna. Vill du ha en väst? Örn tänkte snabbt. Visst vore det roligt att få en fot in i den fackliga gemenskapen igen, men samtidigt var det mars, mörkt, kallt och hemma väntade två omgångar rättningar (anti-

kens gudar, mellankrigstiden i Tyskland) och 8a:s lektionsplanering. Med en beklagande min såg han på sitt armbandsur.

- Det går inte idag tyvärr, men...

- Du är välkommen vilken dag som helst” avbröt kvinnan raskt.—Här. Lägg ut dem i skolan. Hon räckte resolut över en liten packe våta flygblad. Örn stoppade villrådigt in dem innanför rocken, sade adjö och fortsatte upplivad backen upp mot puben. Marskvällen kändes med ens betydligt ljusare. Han vände sig om, som om han ville förvissa sig om att kampanjerna från LR var verkliga. Under en gatlykta på andra sidan gatan fick han syn på en tredje person, en blond kvinna. Örn kisade för att se kunna se vad som stod på hennes väst. Lär, ...lurad... vad var ordet i mitten? Han skärpte blicken till det yttersta. L... Le... Plötsligt tappade han allt intresse för texten. Var det inte Ebba? Ebba som han mött på Slottsby skolan, som han under en kort tid varit nästan förlovad med? Hon höll mobilen tätt tryckt mot örat, med blicken riktad bort mot Mariakyrkan. Plötsligt vände hon sig om. Örn fick panik. Snabbt vände han sig bort, trevade i fickan efter sin mobil, låtsades strängt upptagen av ett samtal. Ebba hade dumpat honom för en författare, men pirret i magen berättade att känslorna inte var över. Snabbt vände han på klacken och flydde in på puben. Tisdag tre dagar före lön, puben var praktiskt taget tom. Ture hade ett helt bord för sig själv.

- Örn! Där är du ju hojtade han. Jag började tro att du flutit bort. De få besökarna stirrade på Örn, som generat slank bort till hörnet med en öl. När han satte sig föll flygbladen ut över bordet. Ture rotade upp de hornbågade läsglasögon han ärvt av sin farfar.

- Hrmpf”, fnös han. Tiotusen mer i månaden. Det kan de ju inbilla sig... Han satt tyst ett ögonblick. Fast vi är absolut värda det, kom det eftertänksamt. När jag började hade lärare och... samma löneläge. Förra löneförhandlingen sade rektor åt mig att jag hade så hög lön att jag förväntades jobba hårdare än andra. Bah! Undrar hur hon får ihop det med sina egna eviga utlandsresor och spa-eftermiddagar. För lägre lön än jag lär hon inte ha.

- Mm... Örn lyssnade bara med ett halvt öra, tänkte på kvinnan som kanske var Ebba. Han borde gått fram. Om lönen kopplats till lyckade kärleksförhållanden skulle han fått tiggas. Plötsligt klingade det till i dörrklockan och det blev liv och rörelse i lokalen när de tre dyvåta lönekampanjerna klampade in, och ropade efter varmt öl och kaffe. Och visst var det...

- Jag tyckte väl att det var du! Men jag var inte säker och så gick du!

- Ebba? Örn låtsades förvånad. Är det du? Jag kände inte igen dig! Det var länge sedan hur är... Ebba rufsade om i Örns glesnande kalufs.

- Bara bra tack. Två barn och skild sedan ett halvår. Ebba vände tillbaka till bardisken i väntan på sin varma latte. Örn kunde inte ta ögonen från henne. Legitimerad, stod det på hennes väst. Legitimerad var det ord han inte kunnat läsa.

- Har du ansökt om lärarlegitimation Ture, frågade han svagt.

- Tror katten det, deklarerade Ture. Jag var säkert först. Sedan tog han sig en funderare över vännens ansiktsuttryck. Har inte du, frågade han misstänksamt. Men du är ju för tusan licentiat... licentiat i någonting. Det kan ju inte vara några problem där?

- Filosofie, svarade Örn svagt. Filosofie licentiat. Nä, det är inga problem, det har bara inte blivit av ännu, det är ju inte bråttom förrän 2015. Men det var inte sant. Lärarlegitimationen var en mardröm för Örn. Visst hade han sin examen. Visst hade han tagit ut sitt examensbevis. Men var fanns det någonstans? Under alla de flyttar han gjort sedan dess... Han hade ingen aning. Och examensbeviset måste kopieras och skickas in.

Kapitel 2

- Värst vad du ser nöjden ut.

- Nöjd, svarade Arne Örn automatiskt. Inte nöjden. Nöjd. Han ångrade sig omedelbart och rodnade. Han måste framstå som en hopplös besserwisser. Förlåt, det var inte min mening att... Samina Boudon, matematik och NO i Strömskolans årskurs sju, såg roat på sin kollega.

- Whatever, svarade hon. Du glider in här måndag morgon som en glad katt. Du måste haft en bra helg.

Örn lutade sig bakåt i kontorsstolen, sträckte ut så det knakade i kotorna. – Det har jag, log han. Jag har funnit den heliga Graal. Med detta förhöll det sig så att Örn på lördagsmorgonen hade vaknat fast besluten att hitta examensbeviset. För tusan, det måste ju finnas! Efter att förgäves och allt mer förtvivlat ha letat i ouppackade flyttkartonger, bläddrat igenom varje gammal pärm och rotat i vartenda garderobiskt skrymsle hade han studsat till av en skarp telefonsignals skorrande genom lägenheten. Örn ignorerade den, han hade viktigare saker för sig.

Kort därefter började det istället ringa i mobilen inifrån sovrummet och när den tystnade skorrade det återigen från köket. Örn insåg då att ringaren för det första inte tänkte ge upp och att det för det andra antagligen var hans mor och hon skulle bara bli orolig om han inte svarade. Han tog telefonen. Mycket riktigt. Eva-Lena Örns omisskännliga dialekt kvittrade in i hans öra. Efter en stunds samtal om ditt och datt sa hon plötsligt:

- Arne. Du låter så nedstämd. Berätta nu vad som är fel.

- Jag bara letar efter en sak, mamma. Mitt examensbevis från Lärarhögskolan. Jag fattar inte vart det tagit vägen. Utan det får jag ett litet helvete. Han avbröts av ett pärlande skratt.

- Men Arne... Det hänger ju här på väggen i ditt rum!

Hans mors vana som så ofta stört honom, att framhäva allt som på minsta vis gick att skryta med, hade räddat honom. Examensbeviset hängde på väggen hemma i köpingen. Till vänster om simborgarmärket och vargungeplaketten för förtjänstfullt hajkande. Lättjefullt knäppte han fram skolmejlen. Där fanns ett nytt mejl från rektor. I vanlig ordning hade hon struntat i att fylla i ärenderaden. Säkert något nytt rastvaktssystem för fotbollsplanen, ett evigt tvisteämne. Nej. "Medarbetarsamtal 15.00. Tänk över kriterierna." Vad?

-Samina! Vad är det här? Vadå för kriterier?

Samina Boudon övergav sin pappershög och lutade sig över Örns axel. Rättade till glasögonen för att kunna läsa bättre. Hon luktade gott, konstaterade han. En oidentifierbar blommig doft. Ebbas parfym hade doftat mysk på den tiden det begav sig, mindes han. Om han skulle ringa henne ikväll...

- Medarbetarsamtal. Örn rycktes ur parfymdimmorna.

- Jo, det fattar jag men vad är det för kriterier hon pratar om?

-Aha. Du var inte lärare när det kom förstås, men numera ska alla skolor använda samma mall för att bedöma lärare. Det skulle minska godtyckligheten och göra det lättare att förklara olika lönesättning. Borta från personalrummets andra hörn hördes ett rätt skratt. Harry Friberg, bildläraren, lade armarna i kors över bröstet.

- Minska godtyckligheten... Jo, det hade ju varit bra. Har du ens sett kriterierna? Nej naturligtvis inte. Vänta... Harry drog ut en tummad pärm ur hyllan och lade en uppslagen sida framför den förvirrade Arne Örn. Jag har lektion nu, men här är de. Lycka till med konkretiseringen. Samina såg ilsket efter honom när han försvann ut genom dörren.

- Bry dig inte om honom. Han ska alltid sätta den fan på vägg. Det är väl bättre så här än att rektor hittar på själv, nej? Oroa dig inte, det går säkert bra. Oroa dig inte. Lätt för henne att säga som hade fast anställning sedan åtta år, men Örn som bara var vikarie kände att det här samtalet kunde vara avgörande för hela hans framtid på Strömskolan. Han putsade glasögonen med tröjarmen och tog upp dokumentet. "Följer upp elevernas resultat..." Jo, det tyckte han att han kunde stå för att han gjorde. Så sent som igår hade han ägnat sig åt årskurs nios uppsatser samtidigt som kommissarie Barnaby tog sig an det senaste mordet i Midsomer. "...ger positiv och konstruktiv återkoppling..." Hm. Tveksamt. Återkoppling, ja. Men konstruktiv? Ofta fick det räcka med ett "bra gjort!" Eller "du kan bättre". Det lät inte särskilt konstruktivt ens i hans egna öron. "Stödjer elevernas personliga utveckling..." Men vad faan! "Samarbetar med kollegor om vilka lärostilar man ska använda för olika elever". Lärostilar? Längre hann han inte innan det var dags för historia i 7a. Romarna stod just i begrepp att invadera England och senare bygga sin mur mot de blåmålade pikterna.

- Jaa du, Arne... Rektor Birgitta Engemyhr satte kraftfullt fingertopparna mot varandra. Örn kände igen gesten. Det var den klassiska psykoanalytikerkarikatyren. Han returnerade ett småleende, lutade sig mot ryggstödet och lät händerna löst möta varandra i knäet i vad han hoppades var en ledig pose. När romarna som ockuperade de brittiska kelterna efterträtts av saxarna som i sin tur detroniserats av normanderna hade han i panik ringt sin forna kollega från Slottsbyskolan, det pondusfyllda LR-ombudet Greger Sydbäck och bett om råd. Greger hade insett allvaret och ägnat 20 minuter av sin lunch åt att inviga sin vän i medarbetarsamtals ädla konst.

- Vänta ut henne, hade han inpräntat. Rektorer är listiga som rävar, de försöker få en ur balans så att man börjar pladdra om alla sina tillkortakommanden. Men i den fällan går inte du, Arne. Låt henne öppna samtalet och sedan är du så saklig att det knastrar.

Birgitta Engemyhr prasslade med ett några papper på skrivbordet. Örn undertryckte en impuls att sträcka på sig för att se vad det stod. Birgitta Engemyhr prasslade vidare.

- 8a, sade hon till sist, har väldigt låga betyg. Vad har du att säga om det?

Knastra, tänkte Örn. Knastra. - Betygen är satta efter Skolverkets mål, svarade han så lugnt han kunde. Efter duvningen med Sydbäck kände sig Örn betydligt lugnare, men därifrån till lugn var det ett stort steg. Han beslöt ta till en annan strategi.

- Börja inte försvara dig, hade Greger betonat. Du har bara varit på skolan sedan mitten av oktober. Vad hon än säger om resultaten har du inte kunnat påverka dem. Om hon kritiserar dig så fråga efter hennes grunder. Det brukar funka. Örn svalde.

- Innan vi fortsätter samtalet skulle jag vilja veta hur du har graderat min lärargärning, kopplat till lönekriterierna. Birgitta Engemyhr försökte se oberörd ut, men lyckades inte riktigt och Örn kände självförtroendet växa. Han önskade att Greger Sydbäck kunnat se honom nu. Med tanke på att du inte besökt en enda av mina lektioner, fortsatte han.

Rektor Birgitta Engemyhr hade kanske låtit sig överrumplas men hon var en rutinerad kvinna och hittade snabbt koncepterna igen. - Åh, jag har mina sätt, svarade hon och smålog mystiskt och Örn insåg det var bäst att ge efter om han skulle ha en chans till fortsatt anställning.

- Annars hade jag tänkt ge dig en specialinbjudan till 7a nästa torsdag, sade han. Då redovisar de romariket i powerpoint och visar dramatiseringar de gjort själva. De skulle bli väldigt stolta om rektor kom och tittade på. Det fanns vare sig powerpoint eller dramatiseringar men

Örn hade tumme med expeditionssekreteraren, en moderlig kvinna som ständigt förlade sina glasögon och han visste att hela skolledningen skulle vara på konferens den dagen.

- Hm... Birgitta Engemyhr bläddrade i sin almanacka... Jag tror att... Örn höll andan, men precis som han beräknat kunde rektorn inte syna hans bluff. - Jag är upptagen den dagen, fortsatte hon. Men... fortsättningen dränktes av ett helvetiskt oljud. Rektor Engemyhr och Arne Örn störtade upp från sina platser. Ute i korridoren tjöt det etter värre. Sirenen blandades med rop och skrik. Det slogs i dörrar, ur varje klassrum strömmade människor, korridorerna fylldes med folk! Brandlarm! Örn körde förvirrad handen genom håret. Men det skulle väl inte vara övning idag? Kenta, vaktmästaren brukade alltid säga till personalen i förväg. En lätt rökdoft låg i luften men det luktade egentligen mer knallpulver än brandrök. Kunde det vara på riktigt? Elever sprang, lärare hojtade, de coola tjejerna i 8b masade sig sakta mot utgången virande tuggummin runt pekfingrarna och himlande med sotsvarta ögon. Efter dem kom Samina Boudon och försökte med fösande rörelser få dem att öka farten. Arne Örn fångades in i strömmen av kroppar som trampade nedför trapporna. Plötsligt kände han en lätt puff av en armbåge i sidan. Karam och Jasim från 9a var bredvid honom.

- Juste va? sade Karam lågt och log brett. Tänk att grabben lärt sig använda 'juste' på ett juste sätt tänkte Örn lyckligt. Det kunde han inte för en månad sen. Men vad var det som var juste? En hemsk misstanke tog form i hans skalle.

- Vet ni något om larmet? frågade han avvaktande. Karam var för smart, han bara log, men Jasim, vapendragaren, hade en mor som inpräntat vikten av ärlighet.

- Vi gillar dig Örn, svarade han tyst. Och vi hörde att du skulle till rektorn. Arne Örn svalde hårt och sneglade bakåt, rakt in i Birgitta Engemyhrs stålhårda blick. Nu är det kokta fläsket stekt, tänkte han.

Kapitel 3

Avslutningsdagen var inne. Det fladdrade lätt i den svenska fanan, liksom i studierektor Bertil Svans festligt blågulrandigaslips där han stod på podiet på Strömskolans skolgård. Rektor Birgitta Engemyhr stod bredvid honom. I hennes permanentade lockar rörde inte ett hårstrå. Hon stirrade ut över de församlade: Småklasserna närmast, följda av lärare klädda i glada färger. Bakom dem mellanstadiet, där de flesta flickorna fortfarande kom i klänning och med blomsterkvastar till fröken i medhavda kassar. Bakom dem högstadiet. Sjuorna skruvade på sig, hade svårt att stå stilla, såg hon. Hon urskilde Arne Örn mitt ibland dem. Han såg ut att hålla en fotboll i handen. Antagligen hade han tagit den ifrån ett par av grabbarna, fast med den karln kunde man inte veta säkert. Men han var egentligen inte så dum, han Örn. Hade tydligen lyckats lära 7a powerpoint under året. Sådant såg alltid bra ut med föräldrar och förvaltning. Dessutom var han korrekt klädd i kavaj och slips, till skillnad från en del av de andra manliga lärarna som inte verkade hysa minsta respekt för stundens allvar utan stod där i säckiga jeans och ostrukna t-shirts som vanligt. Det var dags att bestämma hur hon skulle göra med hans tjänst. Jasmina, som Örn vikarierat för, hade aviserat att hon var på väg tillbaka. Bakom honom årskurs 8, klämda mellan 7:ornas lekfullhet och 9:ornas tonårigt blaserade världsvana. Birgitta Engemyhr rynkade ögonbrynen när hon fick två av pojkarna i blickfånget: Karam och Jasim... hon var tämligen säker på att det var de som dragit igång brandlarmet för en månad sedan men hon hade inte lyckats bevisa något. Och nu gick de ut. Udda fick lov att vara jämt.

Arne Örn svettades i sin kavaj. Skolan hade en traditionell hästskoform, tre byggnader runt en skolgård och vid minsta solglimt förvandlades gården till en gryta. Han stirrade mot podiet där den ena förväntansfulla, glada elevgruppen efter den andra avlöste varandra med sånger om lyckliga sommarlov. Snart var det dags för rektors tal och sedan skulle det äntligen vara slut. Efter den där dagen då han påstått att han lärt 7a powerpoint hade han levt i hemlig skräck för att bli avslöjad. En gång hade det varit nära, av en slump hade han stött ihop med Bertil Svan i personalrummet och studierektorn hade i förbifarten låtit undslippa sig att Birgitta Engemyhr planerade att göra spontana lektionsbesök kommande tisdag. Med snabbheten hos en skrämnd kanin hade han bokat in ett heldags studiebesök på Skansen den dagen och sedan hade inte rektor haft någon plats för spontanitet i sin kalender. Och nu var han i säkerhet. Även om han var kvar till hösten och även om rektor till äventyrs kom ihåg att undersöka klassens digitala kunskaper, kunde han alltid skylla på elevernas korta minne. Eller rent av lära dem powerpoint. Örn hade ambitionen att själv förkovra sig i programmet under sommaren, så varför inte.

... De skola oss påminna Guds storhets rikedom... Arne Örn mindes inte texten, men mimate pliktskyldigast. De flesta av högstadieleverna sjöng inte heller. Det skulle kunnat vara ställningstaganden i den ”får skolan låna sig åt kyrkan-debatt” som blossat upp igen lagom till sommaravslutningarna, men Örn var beredd att hålla en slant på att det snarare handlade om lättja. Eller snarare på att *den blomstertid* var totalt oförenlig med den coola attityd som är tonåringens andra hud.

... att vi den nåd besinna som räcker året om... Och så var det slut. Eleverna sorlade iväg hem eller till fritis eller som i niornas fall – in till skolmatsalen som vid högtidliga tillfällen

fungerade som aula. Där skulle rektor Engemyhr hålla ännu ett kärnfullt tal, elever skulle lyckönskas, tvångskramande ske samt ögon som svurit på att de längtade efter den här dagen, tåras. Som Örn inte var mentor i årskurs nio och dessutom redan haft avslutning med sina sjuor styrde han stegen till den väntande gräddtårtan i lärarrummet. Där hade låg- och mellanstadielärarna redan ockuperat de bästa sittplatserna och Arne Örn hänvisades till att balansera sitt pappfat och ciderglas i en fönstersmyg.

Jag säger bara att skjut dom jävlarna direkt! Allihop! Orden yttrades på mjuk småländska av lilla blonda Anna Nilsson, specialpedagogen.

Alltså! Va! Du är ju helt rubbad! En ung man med bakvänd keps och säckig T-shirt gick till högljutt motangrepp. Örn kände först inte igen honom, fick för sig att det rörde sig om en vilsegången, utgången, trygghetstörstande årskurs nia och att Anna Nilsson slutligen flippat ut på att vara trevlig mot motsträviga elever som vägrade inse sitt eget bästa. Kepsen reste sig hastigt, för upprörd för att sitta still och slog knäna i bordet med kladdiga tårtfat som snabbt gled mot golvet.

Arne Örn tog automatiskt ett steg framåt. Nej hör nu, började han, samtidigt som Anna Nilsson ilsket (fast på mjuk småländska) fräste något om ”storstadsbor”.

Kepsen, som visade sig vara Fredrik Bergström, datagurun från lågstadiet vände sig ilsket om. Vill du också skjuta varg? Det trodde jag inte om dig, Örn!

Va? Nee? Meh...

Så du tar också parti för vargkramarna, morrade Anna Nilsson, inte längre fullt så mjukt. Den blommiga pusten av parfym stod i skarp kontrast till hennes bistra uppsyn. Det trodde jag inte om dig, Örn.

Vargkramare? Han? Neej... Joo... Arne Örn såg vilset från den ena till den andra. Han insåg plötsligt att han klavertrampat sig rätt in i vargdebatten och nu krävdes på ett ställnings-tagande. Hur hamnade vargarna i skolavslutningen frågade han i ett listigt försök att inte stöta sig med någon.

Ha, hojtade Harry Friberg bortifrån kaffemaskinen. Jag hör dig allt. Rena politikervarningen.

Harry har rätt, inflikade Birgitta Bodgren, Strömskolans hårdhudade trä-och metallslöjds-lärare. Du borde bli fackombud, Päivi ska ju sluta.

Jaa, hördes det mellan tårtsmaskandet i soffan. Arne, Arne, Arne som ombud! Alla lågstadielärarna utom Fredrik Bergström som fortfarande blängde misstänksamt på honom och Ira Jahnsson som tagit ledigt för att vara med på sin egen sons första skolavslutning skanderade i kör. Arne, Arne, Arne som ombud!

Arne Örn såg sig hjälplöst omkring, inte helt säker på att han inte hellre skulle ha tacklat vargfrågan. Hör ni, mitt vikariat går ut på fredag sade han. Så det går hursomhelst inte.

Det argumentet bet inte på tårtsmaskarna som upprymda fortsatte sitt skanderande. Arne, Arne, Arne ska va ombud!

Harry Friberg landade elegant en andra tårtbit på sitt fat. Det blir en tjänst ledig i sexan när Päivi går i pension, inföll han. Så om du vill...

Studierektor Bertil Svan som kommenderats upp från kramkalaset i matsalen för att umgås med det övriga kollegiet, harklade sig. Så enkelt är det inte... annonseras... helvete med lärarfacken annars... Studierektorns lama invändningar dränktes i ett taktfast Arne, Arne, Arne. Plötsligt stod rektor Engemyhr i dörren och Bertil Svan gled lättad bort mot tårtorna.

Birgitta Engemyhr rynkade ögonbrynen. Beslutet hon behövde fatta höll visst att fatta sig själv och hon tyckte inte om att ledas. Om Arne Örn i det ögonblicket sett det minsta triumfatorisk ut skulle han aldrig erbjudits platsen, men nu verkade han mest vilsen. Rovdjuret vaknade i Birgitta Engemyhr. Skulle du överhuvudtaget vara intresserad, Arne, frågade hon.

Arne Örn svalde. Årskurs 6? Han hade gjort en kort sejour på mellanstadiet för många år sedan men det hade inte varit hans lyckligaste lärartid. Å andra sidan, en fast tjänst?

Tre dagar senare strilade regnet utanför Birgitta Engemyhrs fönster. Hon hade nyss erbjudit honom 28 000 i månaden. Inte en spänn under 30 000 hade Örns vän Ture Björk kompromisslöst sagt då de firade in sommarlovat på Mosebacke. Arne Örn tvingade sig att inte flacka med blicken. Var det ett tillräckligt bra erbjudande? Han önskade att det funnits någon att fråga om råd, men vem skulle det vara här och nu? Om han kunde ta till mobiltricket... Ringa sig själv och låtsa att han fått brådskande telefon. Försiktigt letade sig handen ned mot fickan för att få iväg en räddande signal. Rummet förblev tyst, och bistert mindes han att han stängt av ljudet

I nästa sekund hände något märkligt. Örn såg sig själv liksom utifrån och tröttnade på det han såg. Här satt han och mesade... Vad skulle egentligen kunna hända? Birgitta Engemyhr kunde fara ut mot folk, men om han nu skulle bli fackombud dög det verkligen inte att han inte ens vågade... Örn drog ett djupt andetag. Jag vill tänka lite på det, sade han. Till efter lunch. Rektor Engemyhr såg missnöjd ut, men invände inte. Till efter lunch då, sade hon.

11. 42. Nu var varenda sekund dyrbar. Vem kunde han be om råd? Örn visste att Päivi, lokalombudet, tagit ledigt. Vem skulle han kunna ringa? Greger Sydbäck? Ture Björk? Villrådig blev han stående i korridoren medan minuterna tickade iväg. Plötsligt föll hans blick på anslagstavlan. De flesta pappren var bortskalade nu när terminen var över men där hängde ett gammalt nummer av Bänkplassen. LR tänkte Örn. LR. Jag är ju medlem, för tusan.

Kvart över ett var Örn tillbaka hos rektor Engemyhr. 28 000 i månaden blir bra, sade han. Om jag kommer med i årets löneförhandling. Annars vill jag räkna upp lönen med 4,2%.

Kapitel 4

Fredag eftermiddag. Det var fortfarande ljus, fast klockan var över tre. I en öppning mellan två hus fann en blek vintersol sin chans att lysa upp den moddiga stadsgatan. Då och då tjöt en vissla, ackompanjerad av hasandet och dunsen då en packe snö föll ned från ett tak. Vart steg av hans kängklädda fötter åstadkom små kippanden i snöslasket. Arne Örn gjorde sig mödan att välja trottoarens slaskigaste ställen, så omåttligt belåten var han med de nya kängor han precis köpt. Detta var den första vinter han kunde minnas då han inte frös om fötterna. Ännu efter en hel termin blev han lika stolt över sig själv var gång han öppnade avlöningskuvertet. Att han stått på sig. Höstens löneförhandlingar hade gått över förväntan på Strömskolan, trots att (eller möjligen tack vare) att rektor Engemyhr tagit tjänstledigt och rest till Thailand och lämnat löneförhandlandet till biträdande rektor Bertil Svan. Efter några isande dagar då man trott att skolan var en av 3,7% - skolorna, hade det visat sig att biträdande Svan läst fel på en siffra i sitt mejl och att skolan i själva verket skulle få lägga ut en lönesumma om 4,7%. Som nyblivet lokalombud hade Arne Örn fått ta emot ett flertal oförtjänta ryggdunkningar och gratulationer när det blev känt. Därefter hade höstterminen förflutit i lugnt tempo, så lugnt som det någonsin blir på en skola. Det hade fortsatt på samma behagliga vis efter jul. Just nu var det till och med lugnt på undervisningsfronten. Örn hade spenderat en ansenlig del av sitt jullov med att skriva presumtiva lektionsplaneringar, och de hade ännu inte fallerat.

Måndag morgon började bra. Inget oväntat oväder hade slagit ut kollektivtrafiken, så samtliga lärare kom i tid. De flesta eleverna också. Ända fram till lunch var detta som vilken dag som helst. Vid lunchdags "blickade Kaos gudar på Strömskolan och släppte ut sitt hungriga menageri" som den dystopiskt lagda hemkunskapslärarinnan Erna Gren uttryckte saken.

Strax före lunch fick läraren i franska, monsieur Pierrot, känningar i magen, avslutade lektionen med niorna en kvart för tidigt och rusade till toaletten. De glada niorna strömmade ut ur klassrummet och in i skolbespisningen en halvtimme före den tid som var deras. Till lunch serverades denna måndag kebabrullar, en hemkokt uppfinning som de flesta elever uppskattade. Niorna högg in.

På Strömskolan rådde den ordningen att de som käkade mest, (niorna) käkade sist. Tjugo minuter senare då de nästan lika hungriga åttorna anlände till matsalen, var kebabrullarna i stort sett slut och istället serverades nödtorftigt upptinade fiskpinnar. Först i raden stod Efraim Malfoy. Med ett uttryck av vämjelse tog han en halvljummen fiskpinne mellan pekfingret och tummen. Vände den hit och dit som om den varit en exotisk men obehaglig insekt. "Det här", sade han med avsmak, "kan man inte äta". Han vände sig om och kastade fiskpinnen mot slaskspannen borta vid diskinlämningen. Upproret var ett faktum. Halvljumma fiskpinnar for genom luften. Bespisningspersonalen, de flesta bleka små kvinnor, gick i ställning bakom sina kastruller och ropade åt lärarna att få styr på sina elever. Med varierande nit och pondus närmade sig lärarna tumultet. "Stopp där" hojtade SO-läraren Gösta Glans myndigt. Några av åttorna tvekade, men inte länge. Fiskpinnarna fortsatte sin dystra färd genom luften. En pojke från årskurs 6 fick en fiskpinne i i ansiktet och började gråta. Erna Gren och Samina Boudon försökte utan framgång lugna situationen. Arne Örn närmade sig försiktigt Efraim Malfoy, men oturligt nog gick hans skosnöre upp och han snavade till. Medan Örn knöt skorna plöjde sig Gösta Glans resolut in bland niorna. Högröd i ansiktet grep han Efraim Malfoy i kragen.

”Jag sade STOPP! Vad i HELVETE håller du på med?” Det stillnade runt dem. Förutom klickandet från enstaka mobilkameror var tystnaden kompakt. Det blixtrade till i Malfoys gröna ögon. Sedan slet han sig lös och sprang ut. Det kollektiva ruset var förbi, men åttorna följde honom ändå eftersom ingen ville riskera att bli ensam kvar med städningen.

Senare samma dag möttes Arne Örn och Gösta Glans utanför rektorsexpeditionen. De hade kallats dit med anledning av lunchens händelser. De såg sig båda lite misstänksamt om. Varför var det bara de två här? Var fanns de andra lärarna som varit med? Och framför allt, var fanns Efraim Malfoy? Dörren öppnades – Malfoy tågade ut. Bevärdigade inte de bägge lärarna med en blick. Gösta Glans och Arne Örn steg in. Vid skrivbordet satt rektor Birgitta Engemyhr. Arne Örn drabbades av lätt svindel. Han hade sett det där ansiktsuttrycket förut. Hos Margaret Thatcher när hon fick rapporten om att Falklandsöarna ockuperats. Han hade bara varit en ung pojke då, men händelsen hade ätit sig in i hans minne. Familjen hade suttit samlad framför Aktuellt och hans far hade sagt ”Nu blir det krig” med gravlik stämma. Örn slet sig från Falklandsöarna då rektor Engemyhr tecknade åt dem att sätta sig ned. ”Angående vad som hände idag”, började hon, ”får detta aldrig upprepas.” Gösta Glans och Arne Örn nickade medhåll. Absolut inte. ”Ni ska veta att skolledningen ser mycket allvarligt på det inträffade.” Glans och Örn nickade igen. Naturligtvis. ”Jag har varit i kontakt med Carmen Malfoy,” fortsatte Birgitta Engemyhr. ”Hon var mycket upprörd. Överväger att ta sin son från skolan. Efraim är bara ett BARN! Vi avser att tilldela dig en skriftlig varning, Gösta.” De bägge männen tappade hakan.

En stund senare satt de omtumlade i personalrummet. Förstod fortfarande inte riktigt vad som hänt. ”Har ni tittat i taxeringskalendern,” hördes Harry Fribergs försmädliga röst från sin ständiga position vid kaffeautomaten. ”Malfoys är riktigt täta och har väl kontakter därefter.” Gösta Glans såg ut som om han sett ett spöke. ”Du måste hjälpa mig Arne”, sade han matt. ”Du är mitt fackombud.” Först nu gick de allvarligaste konsekvenserna av förmiddagen upp för Arne Örn. Det var han som skulle tvingas ta Birgitta Engemyhr vid hornen.

Senare samma kväll satt Örn hemma hos sin vän och kollega Ture Björk. Örn och Lisa Kallin, Tures sambo satt vid köksbordet med var sin öl medan Ture frenetiskt rörde i grytorna på spisen. ”Men det där kan ni ju inte acceptera stillatigande. Vad tänker du göra?” frågade Lisa ilsket. Örn drog på svaret, för han hade inte en aning. ”Det första är förstås att facket måste protestera”, inföll Ture som arbetade på en skola som på många sätt varit i hetluften i åratal. ”Fast det har du väl redan gjort, Arne.” Örn nickade modfälld. Jo det hade han väl... på sätt och vis. ”Bra”, fortsatte Ture. ”Och imorgon ringer Arne till Stockholms ombudsmän, det är slipade rackare och varningar ska man inte ta lokalt. Eller har du redan snackat med dem, Arne? Vänta inte för länge annars. Det är en massa formaliatrams i det där, man måste protestera inom... Jag minns inte. Men mindre än en vecka kan det inte vara. Fast det där vet väl du redan, du är ju fackpamp nu”. Ture Björk grinade vänligt för att ta udden av sina ord. Att hans försiktige kamrat blivit vald till lokalombud på sin skola tyckte han var omåttligt fascinerande. Örn såg redan lite gladare ut. Under hösten hade han gått en introduktionskurs i fackligt arbete tillsammans med andra nybakade lokalombud, men allt han hade lärt sig där hade fullständigt pulvriserats av den surrealistiska upplevelsen på rektorsexpeditionen. Ture Björks ord fick hjärncellerna att börja koppla ihop olika minnesfragment. Han och Gösta Glans var inte ensamma i den här soppan.

Dagen då Gösta Glans öde skulle avgöras var inne. Arne Örn gick blek fram och tillbaka i korridoren utanför expeditionen. Han väntade på Ombudet från LR, hans räddare i nöden. Plötsligt var hon där, presenterade sig som Bea Kvist. Örns hjärta sjönk ned i skorna. En kort, lätt överviktig kvinna med råttfärgat hår och näsan röd av vintern. Detta skulle aldrig gå väl.

Rektor Engemyhr spände ögonen i Bea Kvist. Bea Kvist kliade sig förstrött på näsan. ”Gösta sade ju åt eleverna att sluta, innan han tog tag i grabben”, sade hon. ”Skulle verkligen era föräldrar föredra att eleverna ohejdade fick kasta fisk”?

Kapitel 5

”Skulle verkligen era föräldrar föredra att eleverna ohejdat fick kasta fisk?” Bea Kvists ord hängde i luften på rektor Engemyhrs expedition. Rektor Engemyhrs mun kneps ihop ännu hårdare än vanligt. Arne Örn kom på sig själv med att ha slutat andas och fick anstränga sig för att få luft utan att flämta som en guppy. Varför hade han inte ställt den frågan själv? Fast det är klart, om han ställt den skulle han dömt sig själv till Onda Ögat, och det var ingen lek. ”På den här skolan kränker vi inte elever”, sade rektor Engemyhr stelt. ”Men ni kastar fisk?” replikerade Bea Kvist. Sedan kastade hon sin oskyldiga mask. ”Ska de elever som blev åsyna vittne till att de vuxna de litar på faktiskt förmår skapa ordning i kaos nu få budskapet att kurastraffas? Hetsen mot lärarna måste upphöra”, fortsatte Bea Kvist. Rektor Engemyhr var emellertid inte beredd att retirera. ”På Strömskolan värnar vi främst om *barnen*”, svarade hon isigt. ”Vad eleverna såg var hur en lärare *förgick sig*.” Bea Kvist satte handflatorna mot skrivbordsskivan och lutade sig lätt framåt. Arne Örn fick en vision av hur Bea Kvist kastade sig över rektor Engemyhr och åt upp henne. Han drabbades av lätt yrsel. ”Naturligtvis förordar LR ett korrekt uppträdande, men vad menar ni att Gösta skulle ha gjort när det inte räckte med en tillsägelse”, undrade Bea Kvist vänligt. ”Ringt polisen? Ärligt talat tror jag att det skulle sett rätt lamt ut i lokalpressen”. Rektor Engemyhr tog sats igen men kom inte på något att säga och fastnade med munnen halvöppen och stelt runda ögon i den guppyfiering Arne Örn just lyckats undvika. I den oväntade tystnaden fortsatte Bea Kvist: ”Man måste också beakta vilken signal en varning för en händelse av den här arten sänder till lärarkåren. Det kan komma att sluta med att ni får anställa matsalsvakter.” Bea Kvist bytte hamn igen och gick från morrande tiger till timid kanin. Arne Örn fann henne minst lika skrämmande som rektor Engemyhr. Hon lutade sig bakåt och började lugnt putsa glasögonen. ”Ska vi ajournera mötet i avvaktan på beslut?”

Bea Kvist packade ned papperen i sin slitna portfölj och lämnade rektorsexpeditionen. Gösta Glans och Arne Örn fick bråttom följa med. ”Vad händer nu?” frågade Glans förvirrat. ”Förmodligen rinner hela ärendet ut i sanden”, svarade Bea Kvist. ”Om inte så får våra jurister titta på saken. Oroa er inte.” De följande dagarna vann sig Örn om att inte passera rektorsexpeditionen i onödan och han sov dåligt, hade mardrömmar om hur rektor jagade honom med en torsk och Gösta Glans stod bredvid och hejade på. Men inget hände. Den som fann nöje i statistik kunde konstatera att det tog ovanligt lång tid innan matsalen åter serverade fiskpinnar, men i övrigt var allt snabbt som vanligt igen. Så också rutinen. Glans och Örn slutade prata om händelsen, men såg menande på varandra då de möttes i korridoren. Nej, inget i dag heller. Så smått började de våga tro på att Bea Kvist trots allt haft rätt i sitt antagande. Arne Örns färdiggjorda lektionskoncept tog slut, och kvällarna fylldes åter med planering och rättning. Kollegiet på Strömskolan blev allt mer blekt och hålogt i takt med att terminen förlöpte. Samina Boudon kraxade som en korp där hon satt vid sitt skrivbord, förkylningen vägrade släppa greppet och hon tyckte inte hon hade tid att vara hemma och kureras den. Plötsligt snörvlade hon till värre än vanligt. Förskräckt upptäckte Örn att hon grät. ”Men Samina, vad är det?” Örn kisade mot skärmen på hennes skrivbord. Ännu ett glädjebesked från rektor Engemyhr. ”Eftersom Beatrice Ask är ny i årskurs 5 har vi bestämt att det är bäst att du orga-

niserar Stockholmsproven även för dem.” ”Jag orkar inte, Arne” snyftade Samina. Det är så mycket jobb och hemma är alla sjuka. Det känns som om jag inte sovit på en vecka.” Tårarna droppade ned i på tangentbordet. Örn noterade frånvarande en liten rännil mellan f-g/v-b och j-k/m-;. Att känna sig otillräcklig var ett av bottenfundamenten i Arne Örns natur, men sällan lika påtagligt som nu. ”Men...” började han. Samina Boudon snörvlade till, ryckte åt sig en pappersnäsduk och snörvlade ljudligt. ”Du är snäll Arne”, sade hon ”men det är som det är. Det kändes bara som... hur säger man. Den droppen som får glaset att rinna över. Det hade Samina Boudon helt rätt i. Några av tårarna hade lämnat det gemensamma flödet och istället sipprat ned i tangentbordet. Utan förvarning sprakade det till och skärmen slocknade. Datorn tystnade, men Saminas gråt tog ny fart.. Jag måste göra något, tänkte Örn hjälplöst. Plötsligt bankade det på dörren. Där utanför stod två av niorna. ”Öh... blire nån matte eller. Samina har inte kommit.” Örn slank ut i korridoren och drog försiktigt igen dörren efter sig. För ett ögonblick såg han för sin inre blick hur han själv blev mattelektionens räddare. Hur han kom in i klassrummet där eleverna satt, oroliga att ingen lärare skulle ta hand om dem. Hur han entusiasmerade och inspirerade, fick dem att räkna... vad sjutton höll de på med egentligen? Andragradsekvationer? Nej, han skulle ge dem något ämnesintegrerat, något samhällsbetonat att bita i. Statistik kanske. Skicka ut dem på gatorna att fråga om inkomst och yrken, eller kanske sopsortering... eller... Verkligheten knackade Örn på axeln. ”Nä, Samina mår inte riktigt bra” sade han. ”Det blir håltimme”. Där var jag verkligen ett pedagogiskt föredöme tänkte han ironiskt medan niorna lufsade nedför korridoren. De såg inte allför nedslagna ut. Nu måsta han mejla rektor och berätta att han på eget bevåg gett en klass ledigt. Men det var ändå det lilla problemet. Hur skulle han lyckas hjälpa Samina? Arne Örn hade avslutat dagens sista lektion, där han tämligen fruktlöst försökt intressera 8a för Jehovas vittnen i Sverige (*centralt innehåll; kristendomen i Sverige. Från enhetskyrka till religiös mångfald och sekularisering*) och gått ned till personalrummet för en snabb kopp av den blaskiga ersättning som gick för kaffe innan han tog sin mapp med uppsatser om Buddhismen (*centralt innehåll; centrala tankegångar och urkunder i världsreligionerna islam, judendom, hinduism och buddhism*) och drog sig hemåt. Vid kaffeautomaten mötte han Annabella Persson, klass 6c:s söta, fräkniga mentor och tillika Lärarförbundets ombud på Strömskolan. Hon doftade gott, en svag ton av körsbär och jordgubb spreds i det lilla köksutrymmet. Örn försökte andas så djupt och omärkligt som möjligt. Annabella tog sin kopp med varm vätska av odefinierbar färg och vände sina stora gröna ögon mot Örn. ”Arne, vi måste göra något” sade hon. Det svindlade lätt i Arne Örns huvud men Annabella Persson fortsatte prosaiskt ”arbetssituationen bland femmorna är helt galen, lärarna går på knäna. Nya Beatrice berättade att hon redan funderar på att sluta. Vi borde ha ett möte med Engemyhrskan, men Arne...” En skrämmd grimas för över Annabellas väna anlete. ”Jag tycker hon är lite läskig, faktiskt. Hon kan bli så himla arg. Du får sköta snacket, du klarar henne mycket bättre.” Annabella Perssons leende var både vackert och avväpnande men inte nog för att kompensera för kallsvetten som plötsligt sipprade till mellan Örns skulderblad.

Senare samma kväll låg Örn i badkaret, sorgmodigt plaskande med tårna. Hittills hade hans karriär som LR-ombud varit oförtjänt lyckosam men Annabellas krav hade bildligt talat dragit bort mattan under hans fötter. Örn kände sig som om han vore en clown inför sin demaskering. Hur skulle han kunna få rektor Engemyhr att lindra arbetsbördan för femmorna... och för Samina, kom han plötsligt ihåg. För en fläkt av körsbär hade han nästan glömt Samina

Boudons tårar. Det hettade skamset i Örns kinder. Det här dög inte. Med ett skvalpande kom han ur karet, svepte om sig julklappsbadrocken han fått av sin mor och droppade in till sin pärmhylla. Var hade han nu sina anteckningar från fackkursen...

De följande timmarna ägnade Örn åt att frenetiskt bläddra i sina papper. Visst hade det sagt något om arbetstiden... men Vad? Var? Arne Örn rotade, bläddrade, ögnade – började om. Läste varje papper både två och tre gånger men hittade ingenting att använda som ens det ynkeligaste lilla argument. Han sov dåligt den natten och när han hålögd slog på datorn pingade åtta meddelanden raskt upp. Två enkäter, en förälder som förklarade att hans telning skulle åka till Sälen nästa vecka och vad skulle skolan göra för att gossen inte skulle förlora värdefull undervisning, tre sjuka kollegor som inte skulle få vikarie... Örn ögnade raskt igenom det meddelandet. Inte i hans arbetslag tack och lov, inga oplanerade vikarieinbopp idag alltså. Och så ett från rektor Engemyhr. Ända sedan första dagen på skolan hade Örn känt lätt obehag inför att öppna rektors mejl men sedan fiskincidenten hade obehaget utvecklats till en kall klump i magen. Han blundade. Kvävde impulsen att trycka "delete". Det var ett mejl ställt till all personal i alla fall så det kunde väl inte innehålla några allvarligare påhopp. *Be-slut om organisationsförändring. På grund av situationen i matsalen måste tjugo minuter per vecka läggas på matsalsvakt.* Klumpen i magen frös till is.

Kapitel 6

Örn tog av sig glasögonen. Putsade och satte tillbaka dem på näsan. Intendenten rabblade siffror. Årets budget. Strömskolan gick med minus. Något om uteblivna anslag men Örn förstod inte riktigt varför. Dessutom hade skolan drabbats av oväntat höga lönekostnader. Att det sista var en passning till senaste löneförhandlingsomgången förstod han däremot mer än väl. Dags för nästa punkt på dagordningen. Beslutsfrågor. Matsalsvakter. ”Ja, det här beslutet är väl bara en formalitet, både Kommunal och LR är ju för.” Rektor Engemyhr stirrade utmanande på sin samverkansgrupp. Annabella Persson från Lärarförbundet tappade hakan och vände sig mot Örn. ”Vill ni ha det här?” Hennes röst darrade lätt. Örn tyckte sig se ett vått blänk i de gröna ögonen och en svag anstrykning av panik blandades med körsbärsdoften i hennes parfym. Rektor Engemyhr log maliciöst. ”Det var LR:s eget förslag, faktiskt. För att hindra att situationen i matsalen urartar.” Arne Örn hade ältat den här stunden fram och tillbaka den senaste veckan. När rektor skulle låta bilan falla över Arne Örn för den varning hon inte fått utdela till Gösta Glans. Han hade också ältat den med sin kamrat och rådgivare, Ture Björk och inte minst med dennes kloka livskamrat Lisa Kallin. Korrekt, hade de enats om. Uttryck dig korrekt och säg så lite som möjligt var Lisa Kallins åsikt. Ture Björk uttryckte sig mer rakt på sak. Ska du lyckas måste du ge Engemyhrskan en chans att backa utan att tappa fejan. Och här satt han nu. Rektor Birgitta Engemyhr hade sig själv ovetandes trots allt gjort Arne Örn en tjänst. Han stod inte ut med att vara den som orsakat det hopplösa i Annabella Perssons ansikte så trots att hans knän skakade lätt under bordet svarade han stillsamt ”Det är ett missförstånd. Vi sade att vakter kanske behövdes, inte att det skulle vara lärarnas uppgift”. ”Det förstår ni väl att vi inte kan anställa extern personal. Nej, det måste bli lärarnas uppdrag” replikerade Birgitta Engemyhr med ett tonfall ämnat hon för en mindre vetande. Det var inte mer än Örn räknat med och han hade övat nästa fras framför spegeln flera gånger. Han hade känt sig omåttligt fånig medan han höll på, men nu gav det utdelning och Ture Björks ord rann ur hans mun nästan som om han kommit på dem själv. ”I så fall måste vi se över lärarnas scheman så de hinner med att ha sin rast.” Rektor Engemyhrs ögon smalnade. ”Om facket har en sådan oflexibel inställning måste vi beakta aspekten att vi blir tvungna att höja undervisningstiden med tjugo minuter för att finansiera detta.” För sin inre syn såg Örn den berömda schackspelsscenen ur Ingmar Bergmans film det sjunde inseglet. Birgitta Engemyhr gjorde sig utmärkt som döden, om än något korpulentare. Själv var han en usel imitation av riddaren och han hade ingen aning om vad han skulle säga nu. Han bläddrade på ett som han hoppades förstrött sätt i samverkansavtalet han haft med sig. Ännu ett gott råd från Lisa Kallin, att ha avtalet med sig att vila i. I dess marginaler hade han också antecknat stödord. Bredvid honom tog en nervös Annabella Persson sats. ”Vi måste göra en risk- och konsekvensanalys innan vi kan ta beslut.” Ni föreslår alltså att vi ajournerar mötet”, frågade Rektor Engemyhr lent. Annabella Persson nickade ivrigt. Örn insåg modfärdigt att ett uppskjutande inte skulle rädda dem, bara innebära ännu en sömnlös månad. Han stirrade villrådigt i sin avtalsmarginal, likt en drunknande efter ett halmstrå. SAMINA stod det. Strax under hade han skrivit § 14. Vad hade han menat med det tro? Han sökte febrilt i minnet. Javisst! Samina var lika med för mycket att göra var lika med ännu en i förväg inövad mening. Örn försökte ta ett omärkligt, djupt andetag. ”Om du framhärdat med det här beslutet, vill jag ha till protokollet att LR kommer att överväga att påkalla en central förhandling.” Han tyckte själv att det lät stolpigt, men det var

så det sagts på ombudskursen han gått och Örn vågade inte ändra en enda stavelse av rädsla för att tappa både modet och rösten. Annabella Perssons ögon blev stora som tallrikar. Biträdande rektor Bertil Svan ägnade sin uppmärksamhet åt snöflingornas intrikata mönster på fönstret. Expeditionsskreteraren tyckte sig höra hur hennes telefon i rummet bredvid ringde i ett väntat, viktigt samtal och försvann snabbt ut ur rummet. Örn kunde svära på att hon använt hans eget knep och ringt till sig själv. Rektor Birgitta Engemyhr såg på honom som om han vore en sällsynt insekt som landat på hennes bord. Hon lutade sig lätt åt sidan så att tyngden kom att vila på höger armstöd. De knäppta händerna vilade ledigt på bordet. ”Det är visst fler som missförstår saker här”, sade hon. ”Att skolledningen överväger en åtgärd betyder inte att beslutet är fattat. Hur vi gör med undervisningstiden får den ekonomiska utvecklingen visa. Tills vidare får de lärare som har resurstid i tjänsten vara matsalsvakter.” Örns batteri av mod var slut. Han vågade sig inte på fler invändningar. Om någon hade resurstid skulle väl inget påverkas riktigt negativt... Mer än undervisningen då.

Februari var ingen tid för Arne Örns favoritlokal, Mosebacke uteterrass, så efter mötet hade Arne Örn och Annabella Persson skakade men en smula upprymda begett sig till en av söders otaliga krogar. De skålade, kände sig som segrare även om de båda insåg att nästa motdrag förmodligen bara var ett mejl bort. Efter en halvtimme började Örn så smått förlora sig i behagliga fantasier om att få göra närmare bekantskap med Annabella Perssons parfym när hennes mobil ringde och raskt avbröt hans drömmar. Hon skyndade hem till sina barn och Örn virade halsduken ett extra varv runt halsen och begav sig till Ture Björk och Lisa Kallin för att rapportera.

Ture Björk dunkade honom i ryggen. ”Du klarade dig bra, Örn. Ta lite mer pyttipanna”. Örn log blekt. Han hade inte alls klarat sig bra och han visste det.

Den bleka vintern fortsatte sitt snöande, Örn fruktade mejlen och längtade till sportlovet som hägrade likt en oas i fjärran. Inte för att det skulle förändra något, rektor Engemyhr skulle knappast skrinnlägga sin hämnd bara för att det blev vår men tiden gick och inget hände, ända fram till torsdagen 21 februari. Örn var på väg hem med portföljen i ett stadigt tag under armen. I vanlig ordning bägnade den av orättade uppgifter. Han skulle bara svepa en snabb kopp av det urvattnade kaffeblask Strömskolan gratis bestod sin personal med. Redan i början av korridoren hörde han glada röster och upprymda skratt. Klirret av skålände kaffekoppar och skrapet av plastskepar mot papperstallrikar. Det var festprissarna från lågstadiet som dukat upp tårta. Fredrik Bergström, datagurun stod på en stol och viftade lyckligt med armarna i vädret. Så fick Birgitta Bodgren, träslöjd och tårtmakeri, syn på honom. ”Arne”, hojtade hon. ”Maka på er, Arne ska ha tårta!” ”Eeh... Vad firar ni?” Arne Örn såg sig villrådigt omkring. ”Fårskalle.” Birgitta Bodgren tryckte resolut ned honom bredvid sig på soffan och fyllde hans händer med ett dignande tårtfat. Örn fann det inte oävet med den mjuka pressen från hennes muskulösa lår och hans näsa kände en svag men angenäm doft av sågspån. ”Vi firar Föreläggandet förstås. Att dom gjorde det! Nu blir det kanske äntligen roligt att vara lärare igen.” Ja visst ja. Arbetsmiljöverkets föreläggande. Han hade varit sysselsatt med att försöka forcera sig igenom startformuläret på en dejttingsajt när hans mor ringt och på sin klingande dialekt upphetsat uppmanat honom att sätta på TV:n omedelbart. Han hade knappt trott sina öron. Och sedan hade han glömt det, fram till nu. Arne Örn rodnade lätt men det var det ingen som märkte för lågstadiets hålligångare var fullt upptagna med att dunka varandra och sig själv i ryggen, när de inte dunkade Arne Örn, såsom varande LR:s lokalombud. Fredrik Bergström

fick igång sin Spotify-lista. Förutom att Annabella Persson inte syntes till, artade det sig till en riktig fest. Eller kunde ha gjort om inte vaktmästaren kört ut dem strax efter 18, under hänsyftning att även vaktmästare hade rätt att gå hem. Örn stod i mörkret på entré trappan, lampan var krossad av något lokalt bus. Gjorde sig beredd att trotsa vädrets makter. Drog upp halsduken så den täckte örsnibbarna, körde ned den icke portföljbärande handen djupt i fickan. Väl nere på gatan körde en bil upp bredvid honom. Fönstret surrade ned. Birgitta Bodgrens mörka röst hördes från förarsätet. ”Öh, Örn” sade hon. ”Ska’ru ha skjuts?”

Kapitel 7

Det var en solig dag i april. Den enda soliga dagen i april, åtminstone hittills. Arne Örn och Samina Boudon strosade pliktskyldigast runt Strömskolans gård. De hade rastvakt, men eftersom den som gjort vaktschemat använt ett dataprogram utan kontakt med verkligheten var deras tid förlagd till den tid då årskurserna 1 och 2 hade lunch och de små eleverna var mer än välförsedda med argusögda pedagoger. Bakom deras ryggar sparkade en försigkommen liten tjej frenetiskt i en ruttnande snöhög tills hon fick ihop tillräckligt för att sula iväg en boll mot en ännu mindre tjej med jättelika glasögon. Turligt nog för alla utom Örn var kapaciteten i hennes kastarm mindre än kraften i hennes avsikter. Örn fick snöbollen på örat. ”Aoo!” Det gjorde ont och Örn tog ilsket två steg mot marodören. Den skyldiga lilla Felicia Kampsing som såg en lång högstadielärare komma emot sig tog det säkra före det osäkra och började gråta. Örn stannade hjälplöst. Samina Boudon fnissade. ”Tårar från en flicka, Örn”, sade hon. ”Det är Nemesis för dig.” Hon såg på klockan. ”Vi går in så hinner vi ta kaffe.” Det impopulära beslutet om matsalsvakter hade transformerats till att rastvakterna skulle ta en sväng genom matsalen när de ändå var ute så Samina och Örn tog vägen genom pyttipannadoften och nådde personalrummet via bakdörren. De mötte mellanstadielärarna i dörren, deras elever började en kvart innan Örns och Samina Boudons högstadium. Örn kände sig skyldig när han såg dem, han hade inte lyckats hitta på något alls för att förbättra deras arbetssituation. Inget utom en rad i ett protokoll om att titta lite extra på deras situation inför nästa läsår. ”Du vill ha det svart va, Arne?” hojtade Samina Boudon från kaffeautomaten. Det visste hon mer än väl att han ville, så hon fyllde en kopp utan att vänta på svar. Hans axlar slokade när han modfälld tog emot koppen. ”Vad hänger du läppet för? Gör det ont i örat?” Att kvinnan aldrig kan lära sig skilja på neutrum och reale, tänkte Örn en smula förargat innan han kom ihåg att han inte hade lyckats lätta på hennes arbetsbörda heller. ”Nä, jag tänkte bara på att det är så många som jobbar så mycket och har så mycket att göra och...” ”Ah. Det.” Samina Boudon ryckte på axlarna. ”Det är som det är. Kanske blir det bättre i höst, kanske inte.” Arne Örn avundades henne förmågan att inte låta sig tryckas ned. Samina borde varit ombud och inte jag, tänkte han, men när han sade det skrattade hon. ”Du är tokig. Där jag kommer ifrån skriker vi åt varandra så väggarna bågna. Jag skulle få avskedet direkt.” De följande timmarna ägnade Örn åt att få 7a att gripas av Ikaros hybrisfyllda, fåfänga flyktförsök, få 8a att förstå hur den franska revolutionen kunde utmynna i skräckväldet och slutligen att få 9a att diskutera hur bröder kunde ställas mot varandra i det finska inbördeskriget. ”Precis som i Bosnien” muttrade Marco och sneglade dolskt på Liljana från Belgrad. När Örn stapplade in på sitt arbetsrum halv fyra kände han sig helt urlakad av alla dessa brustna drömmar. Han sjönk ned i stolen och knäppte på datorn. Fyra nya mejl varav ett från rektor. För ovanlighetens skull hade hon använt sig av meddelanderaden. Förälder sökt dig, stod det. Det vara bara det som fattades, tänkte Örn dystert. Slår vad om att det är tjejen med snöbollen som sagt åt sina föräldrar att jag fått henne att gråta. Det skulle innebära att han var tvungen att ringa en rasande, felinformerad förälder och hummande försöka be om ursäkt för att deras unge kastat en isboll på honom. Han orkade inte ta tag i det med detsamma utan beslöt ge sig själv en kort respit genom frånvarorapporteringen. Som det var den tid på dagen då åtskilliga andra stockholmslärare satt med samma pensum tog det en kvart och tre försök innan han lyckats logga in och få det klart. I den något förstorade garderob som tjänade till arbetsrum för Arne Örn och Samina

Boudon kamperade även tyskläraren Jason Jones, deserterad till Sverige under Vietnamkriget, där träffade han Katrin och blev kvar. Katrin och Jason hade fyra barn tillsammans ”den ene dummare än den andre” som han uttryckte det i sina modstulna stunder. Två av dem hade hoppat av gymnasiet och sålde nu hamburgare på Max respektive Taco Bar, eftersom Jason hotat kastat ut dem från hemmet om de någonsin sålde sig för ett amerikanskt företag. Den ende sonen hade blivit med barn då han var femton och jobbade på COOP i Nyköping. Eva, minstingen gick sista året på gymnasiet och bra betyg. Hon ville bli beteendevetare. Hon var dummast av alla, enligt Jason. ”De andra tre försörjer sig i alla fall. Men vem anställer en beteendevetare?” Nu kom han in i det gemensamma pörtet. Ställde ifrån sig väskan vid skrivbordet. ”7a, sade han. 7a måste vara dummast i världen.” ”Du snackar Jason, det är ju dina barn som är” inflikade Samina Boudon. Idag hade Jason Jones en bra dag. Hans barn var vackrast och klokast i världen och lilla Emma, barnbarnet var världens åttonde underverk. ”Inte då”, fnös han. Dummast, det är 7a. Kan ni fatta att de inte ens kan skilja dativ från akkusativ fast jag gått igenom det varje gång de senaste åtta veckorna. Maka på dig Örn, jag måste skriva in frånvaron.” Sedan Samina Boudon gråtit kortslutning i den ena datorn hade de bara en så Örn reste sig lydigt. Först halvvägs till tunnelbanan kom han ihåg att han aldrig tittat på den arga föräldrarnas mejl. På vägen hem ringde först Ture Björk och ville att han skulle komma till Mosebacke, och lite senare på kvällen, Birgitta Bodgren som hade låst sig ute och undrade om hon ”kunde få kinesa på soffan”. Mejlet föll i glömska.

Ända tills nästa vecka då Örn återigen fann sig kallsvettandes inne hos rektor Engemyhr.

”Du vet ju att vårt absoluta åtagande är att svara på föräldrarejl samma dag, eller hur” avslutade hon den uppsträckning som dragit igång så fort han klivit innanför dörren. Jo, det visste han ju. Att skolan åtagit sig alltså. ”Jo,” svarade han. ”Jag ber om ursäkt, det föll helt bort. Men jag vill framhålla att om hon blev rädd för att jag såg arg ut berodde det på att hon först kastat en isboll på mitt öra.” Rektor Birgitta Engemyhr stirrade på honom med tom blick. Den upprörda föräldern i besöksstolen såg ut som om hon sett en utomjording. Mejlet måste ha handlat om något annat. Han sträckte ut handen mot föräldern. ”Jag kanske skulle presentera mig ordentligt. Arne Örn, SO-lärare.” Kvinnan tog handen och gav den en obefintlig tryckning. ”Adrijana Janic” sade hon stelt. Liljanas mamma. Vad i hela friden? Men finns det inget annat att göra, får man göra en pudel. ”Ni får förlåta,” sade han. ”Men som ni vet har jag inte läst mejlet. Vad handlar det här mötet om?” Rektor Engemyhrs ögon smalnade och i ögonvrån skönjde Örn hur hennes penna började forma ett v i anteckningsblocket. V som i varning. ”Hur i all världen skulle jag kunna veta att ungen kände sig kränkt, jag hörde inte ens vad grabben sade” sade Örn nervöst och drog fingrarna genom håret. Tappade fokus. Började det inte kännas lite glesare... ”Vem? Vad?” undrade Harry Friberg, bildläraren och återförde därmed sin kollega till ämnet samtidigt som han ställde fram en ljummen kopp automatkaffe. Örn tog tacksamt en klunk. Grimaserade. Lika vidrigt som vanligt. Han svalde resten i ett drag och berättade. Det hade visat sig att Liljana under lektionen om finska vinterkriget känt sig kränkt av Marcos kommentar om serber. Till och med rektor Engemyhr hade känt sig ställd inför mamma Janics ilska anklagelser om rasism. Adrijana Janic var upprörd å sin dotters vägnar, rektor Engemyhr eftersom hon kände sig bortgjord och förvirrad. Bägge två hade öst sin galla över Örn, som i sin hjälplöshet hasplat ur sig ett ”men jag gör förstås vad jag kan för att rätta till den här fadäsen”. Föga anade han då att den frasen en månad senare skulle tvinga honom att nöta förorten Tallängens gator i den ljusa majnatten. I Husby brann bilarna

och flera rektorer bad sina lärare nattvandra. Så också på Strömskolan. ”Icke” var Örns första impuls vid den till förfrågan maskerade order rektor Engemyhr levererade vid det extrainkallade personalmötet. Sedan fångade han Birgitta Engemyhrs blick – det var inte så svårt eftersom den just höll på att bränna håll i hans bröst, svalde och räckte upp handen. ”Jag kan ta en kväll.” De var några stycken som anmälde sig, dock inte Annabella Persson noterade han lite vemodigt. Istället skrev han upp sig på samma pass som Birgitta Bodgren, som lämnade återbud i sista stund och vid Örns sida vandrade nu Jason Jones. ”Du, Örn. Vad tror du egentligen ska hända?” frågade han roat. Örn såg lite generat på sin kollega. ”Förhoppningsvis ingenting” svarade han en smula generat. Jason var klädd i säckiga mjuka byxor, t-shirt och öppen jeansjacka. Självt var han iförd kostym och cykelhjälm. Han tänkte i åtminstone inte ta risken att få en sten i skallen. Det stod han för, även om han var glad att Jason inte kunde se den buckliga julbricka av plåt med tomtmotiv han bar under den väl knäppta kavajen. ”Men med min legendariska otur tar jag inga risker.” Han knackade sig lätt på hjälmen. Jason hade en replik på tungan med den kom av sig. Plötsligt fanns ett stråk av brandrök i den stillsamma majnatten.

Kapitel 8

”Hur var starten hos er då?” frågade Arne Örn sin vän och tidigare kollega från tiden på Svartbäcksgymnasiet, Ture Björk. Det var den 29 augusti och de bägge vännerna hade sammanstrålat på Mosebacketerrassen för en skolstartsöl. Björk lade bistert armarna i kors över bröstet och lutade sig bakåt, in under parasollets skyddande skugga. ”Joo du. Förutom att vi ska nå samma mål med färre lektioner och att skolan marscherar mot ruinens brant i stadig takt fokuserar vi alla på de salutogena processerna.” ”Vad gör ni, sade du?” Som liten hade Ture Björk varit en av Roger Moores, eller snarare Helgonets, varmaste anhängare. Han hade tillbringat timmar framför spegeln med att få till den rätta höjningen på ena ögonbrynet och rätt vinkel på leendet. Sedan hade han vant sig av ”med det där töntiga ögonbrynsviftandet” som hans sambo Lisa Kallin uttryckte det. Men nu satt det som smäck och underströk med all önskvärd tydlighet Björks inställning till sin rektors senaste propå. ”Vi fokuserar på de salutogena processerna. Det är tydligen det allra senaste inom pedagogikens terminologi. Det kommer till er också, vänta du bara.”

Klockan 7.47 måndagen den 2 september stegade Örn raskt över Strömskolans gård. Han kikade upp mot de blygrå molnformationerna. Om det blev ett ordentligt regn skulle kanske den stora sotfläcken på skolgården äntligen tvättas bort. Fläcken härrörde från den improviserade grillfest vårens nior företagit den kväll då Örn och Jason Jones gått brandvakt i förorten. Männen hade rusat mot rökluften, rätt in i horden av examensfestande årskurs nior, någon hade tagit ett steg tillbaka, grillen hade vält... Nåja, det var flera månader sedan och Örn hade ändå tänkt kasta den kavajen. Skolans expedition låg en trappa upp. Där huserade skolsekreteraren, rektor Birgitta Engemyhr samt biträdande rektor Bertil Svan. Där låg också lärarnas postfack. Likadana vita A4ark stack ut ur varje fack. Örn drabbades omedelbart av onda aningar och det var med stor olust han sträckte handen efter pappret. *Extra personalmöte torsdag 17.00 – 20.00 i matsalen angående skolans pedagogiska profil*, stod det. Örn rynkade pannan. ”Nu är det något nytt jäkelskap på gång, var så säker,” suckade Erna Gren bredvid honom. ”Kan de förresten göra så här? Lägga ett möte efter skolan hur som helst?” Örn försökte minnas hur det var med det utan att lyckas. ”Njajeee... jag ska ...” i sista stunden lyckades han få med munnen på att ändra ordet *fråga* till *ta upp*. ”Jag ska ta upp det.” Erna Gren muttrade något och hastade iväg till sin hemkunsksal. Örn skyndade in på toaletten, lättade på slipsen och baddade ansiktet med vatten. En kall klump molade i magen och han suckade djupt. Bara andra september och han måste redan möta sina tillkortakommanden. Innerst inne hoppades han att rektor Engemyhr handlat korrekt och att han inte skulle behöva konfrontera henne. Varför gick han någonsin med på att bli lokalombud? Örn hoppade över måndagens intetsmakande pasta och köttbullar av gummibollskaraktär för att ringa Bea Kvist, det ombud från LR-Stockholm som Ture Björk skämtsamt kallade för ”Örns hemliga kompis”. ”Har hon kallat med mindre än två veckors varsel”, frågade Bea. ”Då är det klockren övertid. Hälsa Engemyhrskan att hon får läsa på arbetstidslagen.” Örn avstod från att be Bea Kvist ringa rektorn, svalde och tackade för hjälpen.

Dagens sista lektion skulle bestått av att introducera den nya 7a i kartans gradnät, men Örn visste att gradnätet krävde att han gav allt han hade och han kände sig alldeles för ofokuserad. Som morgonens moln försvunnit mumlade han istället något om att ta vara på den vackra höstsolen och lät eleverna strömma ut i förtid, under förevändningen att de skulle *idka prak-*

tisk geografi och söka kunskap ur flera källor, notera tecken på jordens rotation runt solen. Förvånade men glada strömmade eleverna ut för att samla höstlöv. Örn tyckte själv att han var feg, men han var inte dum. Först när lektionens officiella sluttid var inne tog han, efter att ha ställt mobillarmet på en kvart för att kunna räddas av en ringsignal, motvilligt trapporna ned och steg in i Birgitta Engemyhrs rum. ”Jo den här kvällsföreläsningen...”

”*En analys av salutogena processer visar att dessa delvis skiljer sig åt i de tre grupperna...*” ”Örn. Nyp mig hårt!” Samina Boudon väste sig rätt igenom Örns halvsovande tillstånd och han satte sig upp med ett ryck. ”Jag menar det. Annars somnar jag också.” Hon nickade mot Harry Friberg som ett par bänkrader framför dem sov med hakan mot bröstet, alltmedan föreläsaren obekymrat fortsatte. ”...*individens grad av känsla för sammanhang är avgörande för om en påfrestning får en salutogen, neutral eller patogen inverkan...*” Örn blinkade ugglelikt. Det var fler än Harry Friberg som föredrog Morphei famntag framför den entusiastiska, men opedagogiska föreläsaren. Varför var det så ofta så här, frågade han sig. Att ett i och för sig angeläget ämne föredrogs så sent på kvällen och på ett så trist sätt att åhörarna började avsky hela idén. Äntligen slutade talaren. Några pliktskyldiga applåder hördes. Rektor Engemyhr tog hans plats och harklade sig lätt. ”Då så,” sade hon ampert. Lärarna kvicknade omedelbart till. ”Då skrider vi till verket. Ut i smågrupper och diskutera hur detta ska tillämpas. Första namn på varje grupplista ansvarar för att minnesanteckningar!”

En liten stund senare satt Örn tillsammans med fyra kollegor i personalrummet men den salutogena inspirationen ville inte infinna sig. Till sin egen oförställda häpnad hade Örn inte varit först på listan utan det var istället Fredrik Bergström som tomt stirrade ned på det lysande worddokumentet i sin laptop. Jenny Lindh, musikläraren, gäspade stort. ”Jisses vad jag är trött och imorgon har jag alla treorna... Jag kan svära på att det inte är värt det. Att sitta här alltså... Vad är det värt egentligen, Örn?” ”Jaa...alltså...” Örn svävade på målet. Han hade ju haft det där så klart i skallen för bara några timmar sedan. ”Påbörjad halvtimme räknas som fullgjord halvtimme,” svarade han mystiskt. Fredrik Bergström tittade upp från skärmen. ”Öh?” ”Äh!” Jenny Lindh stönade. ”Säg inte att vi inte får någonting alls, då går jag ur facket!” ”Nej då, vänta... Det är bara så mycket siffror... Fast hon var inte glad åt det, det kan jag säga.” Rektor Engemyhr hade stirrat på honom på sitt vanliga genomträngande vis: ”Så typiskt LR att vara så petimetriga när skolan erbjuder en kreativ kompetensutveckling,” hade hon sagt med ett nedlåtande tonfall då Örn med svag röst fått fram att: ”Det gällde övertiden...” Örn hade tappat farten direkt och blivit stående några steg in i rummet, men Birgitta Engemyhr hade tydligen tagit det för taktik och fräst ett: ”Nå, men vi följer väl avtalet då.” Därför kunde Örn nu småle mot Jenny Lindh och vifta med den lilla svarta anteckningsbok med fackliga fakta han alltid bar med sig i kavajfickan och som gick under benämningen *Örns lilla svarta* i Ture Björks vokabulär. Sorterad med hjälp av flärpar i neonfärger där han med små bokstäver plitat ned rubriker som *Årsarbetstid*. *Rast*. *Tjl-ledigt*. Eller som på den nu aktuella blå flärpen: *Övertid*. ”Jo, alltså. Det blir övertid, men hur mycket beror på när du skulle ha slutat. Om du skulle slutat 15.00 får du övertid från 15.00, men skulle du slutat 16.00 börjar övertiden då.” Fredrik Bergström som normalt arbetade till 17.00 på torsdagarna mulnade. ”De första två timmarna kallas enkel övertid,” fortsatte Örn, ”och ger... Vänta...” Örns pekfinger följde raderna och han plirade ned i boken. ”Enkel övertid ersätts med en och en halv timmes ledighet eller 180% av din lön delat med 165. Från och med övertidstimme tre ersätts man med två lediga timmar per timme eller 240% på lönen delat med 165. Man får...”

”Stopp! Du har tappat mig!” Jenny Lindh var erkänt duktigt på att räkna takter men att räkna procent gick sämre. För att inte tala om pengar. Hennes budget omfattade konstant en vecka mindre än i verkligheten. ”Tala bara om vad jag får betalt.” ”Men...” Örn såg förvirrad ut ”det är ju det jag gör?” ”Jag fattar inte,” replikerade Jenny irriterat. ”Efter tre blir det två och så 240 procent. Av vadå?” ”Av din lön förstås.” Samina Boudon passerade dem på sin väg från kaffeautomaten. ”Va?!” Jenny Lindhs ögon började lysa och de andra hörde nästan hur mynten klirrade därinne. ”Din timlön alltså. Om du delar månadslönen med 165 får du din timlön. Och så räknar du procent på den. Så här.” Samina Boudon tog ett papper, slog sig ned bredvid Jenny Lindh och började räkna.

Kapitel 9

Tunnelbanan skramlade in mot Tallängens station och LR:s ombud Bea Kvist reste sig en smula motvilligt och samlade ihop sina väskor. Egna ryggan, datorväskan... tung som stryk var den, men praktisk. Stora pärmkassen... Tåget stannade med ett ryck, hon suckade djupt och steg av. Det var inget roligt möte som väntade. Löneförhandling på Strömskolan... Hon hade gjort det förut så hon visste vad som låg framför henne. Först en timme där rektor Engemyhr förklarade att de flesta av lärarna var ganska usla pedagoger och ännu sämre mentorer och därför egentligen inte borde ha några lönepåslag alls. Sedan en lång redogörelse där rektor högtravande tjtade på om att det aldrig varit meningen att den i staden överenskomna löneprocenten skulle tillämpas på varje skola. Därefter ytterligare en tirad om LR:s konservatism som envisades med att kräva förhandlingar istället för lönesättande samtal. Bea Kvist stretade fram i blåsten över det lilla förortstorget. På andra sidan tornade skolans grå fasad upp sig. Hon undrade om hon hade hjärta att visa Arne Örn det lönebud rektor gett för hans del. 200 spenn... En ren förolämpning.

Inne i Strömskolans personalrum satt Arne Örn och försökte låta bli att vrida sina händer. Löneförhandling... det var otäckt. Förra gången hade han varit så ny som lokalombud att han nästan inte fattat vad som hände. Dessutom hade motparten då varit biträdande rektorn Svan eftersom rektor varit i Thailand. Arne Örn kände väldigt tydligt att detta var elddopet. Skamset kom han på högerhanden med att försöka vrida nervöst i den vänstra. Han övervägde att sätta sig på dem eller åtminstone att distrahera dem med en kopp automatblask, men plötsligt stod Bea Kvist i dörren och det var dags att sätta igång. De två trängde ihop sig i ett hörn av personalrummet och Bea slog på datorn. ”Det här” sade hon, ”är rektors utgångsbud.” Örn ögnade snabbt ned i kolumnen. 2,02% och hans namn fanns inte ens med på listan. ”Du finns där”, sade Bea lugnt och tittade honom i ögonen. ”Men vi brukar inte visa budet för lokalombudet. Dig tar jag sist. Vad vi ska göra nu är att prata igenom vilken arbetssituation de olika lärarna haft under året. Sedan går vi in tillsammans och pratar igenom vilka principer som ska gälla, då ska du vara med. Men sedan när det är dags att prata personliga påslag, då tycker jag att du går ut hit och väntar.” Örn drog en lättnadens suck. Det var något som verkligen oroat honom, att det skulle bli hans jobb att argumentera med rektor om andras löner. Dels var problemet rektor Engemyhr själv, men inte bara. Arne Örn visste att han var helt värdelös på allt som liknade försäljning. Han hade aldrig lyckats kränga minsta skosnöre ens. Under hans egen skoltid när det skulle samlas till klasskassan var det alltid hans mamma som köpte allting. En svårt traumatisk bild av den höst när han var tolv år gammal och klassen sålde strumpor för att kunna resa till Liseberg kom uppflytande ur minnets grumliga kammare. Det hade varit mycket blodpudding hemma hos familjen Örn den hösten... Han undrade vad som sedan hänt med de, i hans minne, oändliga antalet kartonger med grårandiga strumpor av syntet. Hans mamma hade säkert skänkt dem till kyrkans insamling. Förmodligen fanns det fortfarande någon by i Litauen där folk gick i grårandiga strumpor och svor över svenskarnas förmenta välgörenhet. Bea Kvist återförde honom till nutiden. ”Dina kollegor”, sade hon. ”vad gör de egentligen? Vi tar dem en och en.” Örn skärpte sig. Boudon, Samina: bud 500 kronor, 1,5%. Vad i helvete? Örns nervositet förvandlades till ren ilska. ”Är det någon som jobbar på det här bygget är det hon”, brast han ut. ”1,5 % när skollägsta är tre är skamligt!” Bea Kvist log i mjugg. En ilsken Örn var mycket mer talför än den lätt ängsliga diton. ”Kom ihåg att det

här är utgångsbuden, vi har långt kvar tills vi är färdiga”, sade hon lugnt. ”Det brukar vara så här. Tyvärr är det väldigt få rektorer som medger att det i staden överenskomna lägsta utlägget inte ska vara högsta nivå så de flesta går ut med slamkrypare i början. Nu tar vi nästa.”

Bea Kvist ville inte ha några värderingar, men hon var väldigt intresserad av hur många klasser var och en haft, hur många lektioner, behörighet... Tre kvart flög förbi och sedan var det dags att gå in till rektor. Det blev precis som Bea Kvist väntat sig. En lång utläggning om hur låga resultaten var på skolan och hur pedagogerna inte brann för sitt uppdrag, alternativt sitt mentorskap eller i värsta fall både och. Väldigt inflexibla var de, LR-lärarna på Strömskolan. Och 3% hade minsann aldrig varit menat som utlägg på varje skola utan skulle ses som en generell nivå över staden. Bea Kvist tittade ned i sin dator. Kliade sig lite i huvudet. ”På så sätt”, sade hon. ”Det var tråkigt att höra att du anser att så många lärare brister i uppdraget. Ni får väl avsätta en rejäl slant på kompetensutveckling i nästa budget. Fokusera på de salutogena processerna även hos lärarna. När det gäller lönerörelsen vet du säkert att LR har ett annat sätt att se på det hela. Minst 3% på varje skola. Nu tänkte jag dra igenom våra yrkanden så får vi väl se om vi har något att prata om sedan. Är du snäll och väntar utanför, Arne”.

Örn försvann tacksamt ut genom dörren. Han tyckte sig nästan kunna känna hur temperaturen inne i rektors rum steg med flera grader bakom hans rygg. Sakta vankade han bort mot personalrummet igen. I soffan satt Lärarförbundets tidigare ombud Annabella Persson, insvept i sin fantastiska körsbärsparfym tillsammans med Emmy Eriksson, engelskläraren på mellanstadiet. Eftersom engelska var ett av de ämnen som låg högst resultatmässigt, var Emmy en av dem som brukade klara sig utan de värsta snubborna. ”Tjäna Örn”, sade Annabella. ”Jag hör att det är löneförhandling.” Hon nickade mot ett par kollegor i den andra soffan. ”Kan du förklara för mig varför LR inte vill låta medlemmarna förhandla själva. Känns nästan lite översitteri, tycker jag”. Även du, min Annabella Persson... Tack så himla mycket, tänkte Örn i sitt stilla sinne. Parfym eller ej var sanningen den att kvinnan var för feg för att fortsätta som fackombud och nu var hon tydligen ute efter att trycka till Örn, som stannat på sin post. ”Förhandla?” Örn tog av sig glasögonen och putsade dem noggrant. ”Du menar ha lönesättande samtal?” ”Ja, ja.. whatever...” Emmy Eriksson blonda hårsvall viftade nonchalant genom luften. ”Varför får vi inte det?” Örn satte på sig glasögonen igen. Tittade noga på Emmy. 1,2 % hade det stått i Emmys bud men det var han förbjuden att yppa. Allt som sades under förhandlingen var hemligt. Utom resultatet, den dag rektor fick klartecken från staden att meddela de nya lönerna. ”Skulle du verkligen vilja det? Jag kom just därifrån, för egen del vet jag att om jag skött mina egna förhandlingar skulle jag inte haft råd med en varmkorv ens på lördagar. Men du kanske skulle lyckats bättre.” En ny minnesbild av en annan höst, barnomens källare fylld med kartonger men samma träliga blodpudding glimtade förbi. Förmodligen, tänkte han dystert. En åkersork skulle förhandla bättre än han. Men som han och Bea talat en del om just detta under den gångna timmen var det med viss pondus Örn svarade. ”Men det är ju inte det saken handlar om. Lönesättande samtal är inte en förhandling, det är att bli meddelad det lönepåslag rektor enväldigt finner för gott att ge. Gör lärarförbundet så här?” returnerade han till Annabella som plutade lite med underläppen, förargad över tappa initiativet. ”Nä” muttrade hon. ”Vi förhandlar också”. Örn såg förvirrat på henne. Varför då ta upp det alls? Hade hon trott att han bara skulle stamma och rodna? Örn mörknade. Inte otroligt, faktiskt. Inte otroligt alls. Han kanske borde gå i terapi. Bea Kvist kom tillbaka in i per-

sonalrummet och Örn skyndade bort till hörnet de annekterat. ”Jaa du Örn”, sade Bea Kvist. Rektor Engemyhr är en alldeles egen sort. Men nu är vi i alla fall överens om att det är 3% som gäller även på Strömskolan och jag har lämnat våra yrkanden. Nu ska hon tänka en stund. Under tiden ska jag ringa ett samtal, håller du koll på datorn är du hygglig”. Självklart. Han var kanske en usel förhandlare men som datorväktare var han bland de bästa. När Bea försvunnit ut fällde han Örn upp locket, nyfiken på yrkandena. Han nästan hoppade till av glädje. Samina Boudon 2000 kronor! Sammanlagt var summan uppe på 5%! Sedan mindes han att detta var Beas yrkanden och mulnade igen. Kollegorna kom och gick. Några var nyfikna, någon kom med uppmuntrande tillrop medan Erna Gren som hastigt tittade förbi konstaterade att ”det blir nog skit som vanligt”. Biträdande Svan hämtade Bea Kvist till ännu en omgång. Örn vankade runt med en kaffemugg i handen. Hon kom tillbaka efter tio minuter och såg arg ut och när Örn såg rektors nya bud i datorn blev han inte gladare. Rektor hade sträckt sig till 3% men nästan alla pengar hade lagts på Birgitta Bodgren. Hon hade till och med sänkt Saminas utgångsbud med 50 spänn. ”Det var det jävligaste... Får hon göra så?” Bea Kvist nickade bister. ”Hon kan föreslå vad fanken hon vill, hon är chef”. Fingrarna bankade på datortangenterna som om allt vore deras fel. ”Häng med nu, Örn.” Bea Kvist traskade tillbaka till rektorsrummet med Örn i släptåg. Örn bävade, väntade sig en riktig urladdning men allt som hände var att Bea Kvist med behärskat lugn sade ”Det finns ingen möjlighet för mig att acceptera ditt senaste bud. Jag ser gärna att en duktig lärare får ett rejält påslag men inte om det är andra lika duktiga lärare som får bekosta det. Om du inte är beredd att gå över 3% föreslår jag att vi ajournerar oss”.

Kapitel 10

Det borde ha snöat... Örn stirrade dystert ut i svärtan. Det kändes som om vintermörkret kröp genom rutan rätt in i kroppen. Trummade förstrött med fingrarna. Nordamerikas indianer. Vad sjutton skulle han hitta på för intelligent att göra med dem som inte fick ta mer än en dryg timme? Den omfördelning i timplanen som Stockholm genomfört för något år sedan hade, tillsammans med den nya läroplanen inneburit ett rejält stressmoment i många lärares vardag. I varje lärarsamtal återkom man ständigt till detta. Hur ska man hinna med alla dessa mål? Att det suttit lärare med i förberedelsearbetet till läroplanen var någonting som Örn hade svårt att tro på. Det skulle betyda att det måste finnas lärare därute som ansåg målen vara möjliga, ja till och med rimliga att uppnå för alla elever. Ture Björk hade en gång fastslagit att dessa lärares medverkan nog var att betrakta som en klintbergare, en vandringsmyt utan substans. Örn var böjd att hålla med. De nordamerikanska indianernas öde vägrade låta sig formuleras i några enkla arbetsuppgifter, istället gled den nyss avslutade höstterminen in i minnesfältet. Tid var verkligen relativ. Nu vid köksbordet kändes hösten väldigt kort, men man minns hur tröstlöst lång den känns då när man stod mitt i den.

Särskilt den där dagen i slutet av oktober då hela högstadiet haft orientering och Örn, som trots att han undervisade i geografi hade ett förvirrat förhållande till kartor, blivit ombedd att ge sig ut och leta reda på de tre flickor från årskurs 8 som inte kommit tillbaka till samlingsplatsen i tid. Örn hade tappert traskat iväg ut i skogen, gått fel vid ett kärr och sedan travat runt i skogen flera timmar. Tur ändå att han inte bodde i Norrlands inland, tänkte han bister. Då skulle han väl gått där ännu. Som det var nu hade han så småningom hört bruset av motorvägen och på så sätt återvänt till civilisationen. Flickorna hade hittats välbehållna på McDonalds strax bredvid busshållplatsen. ”Vadåå, vi vart hungriga ju”, hade de sagt på det självklara sätt som är så typiskt för 14-åringar.

Löneförhandlingarna, som också kändes som om de utspelat sig för oerhört länge sedan, hade trots rektor Engemyhrs inledande vapenskrammel avslutats i enighet och med helt godtagbara påslag på lönen för de allra flesta. Nåja, godtagbara utifrån de 3% det handlat om. I sanningens namn visste inte Örn hur slutsummorna blivit för kollegorna men ingen hade klagat så han hört det i alla fall. Och Bea Kvist hade sagt att det bara var två av kollegorna som fått under 2,5%. För egen del hade han fått de 3% han genererade och det var han nöjd med. Mentalt var Örn fortfarande kvar i de många åren på vikariat med medioker lön.

December hade varit som en enda lång vandring i mörkret, ända fram till Lucia då en av småtärnorna från årskurs 6 passat på att lysa upp skolan genom att råka tända eld på en gardin mitt under *Midnatt råder*. Emmy Eriksson, engelskläraren, hade resolut slitit ned gardinen varpå hela stängen följt med och så när träffat den lilla tärnan rätt i huvudet. Emmy hade fått mycket beröm för sin rådgighet och det var väl rätt, men... Örn drog sig till minnes fiskkrigsincidenten förra terminen då SO-läraren Gösta Glans ingripit och så när fått sig en skriftlig varning för besväret. Det var uppenbart skillnad på folk och folk.

Nordamerikas indianer var fortfarande lika samarbetsovilliga så Örn gick ut i köket och bredde sig ett par knäckebrödmackor med julost. Gjorde en med leverpastej och gurka också

när han nu ändå var farten. Fingrade lite på en överbliven burk julöl, men nej, inte förrän arbetet var klart. Han fyllde dricksglaset med must istället. Innan indianerna hann ta honom i anspråk igen ringde telefonen med en skräll. Det var Ture Björk som ville dra med honom på Fotografiska. Hans sambo Lisa Kallin hade åkt hem till sina föräldrar ett par dagar och Ture kände sig ensam. Med en lättnadens suck stoppade Örn ned skolboken i väskan. Än fanns det tid.

Några timmar senare satt de båda vännerna i museets restaurang. De hade haft tur och lyckats sno åt sig ett fönsterbord mitt framför näsan på en grupp japanska turister. Ett ögonblick hade de begrundat detta. De skulle ju trots allt vara stadens ambassadörer, företrädde ju *En skola i världsklass in the Capital of Scandinavia*. Borde de lämnat sitt bord till turisterna? Otvivelaktigt ja. Men... nej. "Vi har förtjänat den här utsikten", slog Ture Björk fast. "Det är nu i ett flertal undersökningar bevisat att det viktigaste för en god undervisning är läraren. Har du fått någon kompetensutveckling de senaste åren?" Örn skakade nekande på huvudet. "Nädåså", fortsatte Ture och Örn avstod från att fråga ut honom om hur i all världen han fick ihop deras bristande kompetensutveckling med rätten till ett fönsterbord, men han lät det vara. Det var fint här, utsikt över Djurgården, Gamla Stan och Skeppsholmen. I grådiset såg det ut som om vandrarhuset af Chapman skulle kunna lätta ankar och ge sig av när som helst. Ända till Amerika, anlöp New Yorks hamn fullastad med nya invandrare brinnande av iver att staka ut en bit jord över there. Och på köpet bidra till att beröva en hel nation av ursprungssamerikaner deras hem. "Från det ena till det andra", fortsatte Björk prosaiskt och återförde Arne Örn till nutiden och verkligheten. "Har du ansökt om utökad legitimation?" Örn stönade lätt. Han tillhörde den sortens människor som inte är särskilt intresserade av konflikter. Av att riva, slita och undersöka utan gärna ville att saker och ting skulle ordna sig av sig själv. Lärarlegitimationen hade han sent omsider fått, svenska och historia för årskurs 6-9 samt gymnasiet. Varken mer eller mindre. Och vad det skulle komma att innebära för framtiden... Om något hade han tänkt att det skulle bli rätt skönt att inte behöva undervisa i något annat än det som han verkligen kunde. Men strax efter novemberlovet hade rektor Engemyhr kallat in honom på sitt rum, spänt ögonen i honom och på sitt vanliga iskalla vis frågat hur han tänkte sig nästa läsår. För som det var nu var han ju nästan oplacerbar, som behörig i enbart historiadelen i den stora SO-tjänst som utgjorde lejonparten av hans anställning. Han hade bett att få återkomma. Gått in på toaletten och djupandats i flera minuter innan han varit tvungen att rusa iväg till svensklektionen med 9a - en introduktion i de olika nordiska språken där han kommit över en packe serietidningar på danska som till all lycka i stort sett gjorde timmen självgående. Vid första bästa tillfälle hade han beklagat sig för Samina Boudon; "det verkar nästan som om rektor vill bli av med mig!" Samina Boudon hade skrattat, länge och hjärtligt. "Det, Örn, är nog den skarpaste analys du gjort på länge. Men du ska lura henne. Snart blir det bestämt att man ska få legitimation om man undervisar länge i något ämne. Det ska du söka." Örn ringde sin livlina, Bea Kvist på LR-Stockholm och de hade räknat. Hade han under de senaste 15 åren arbetat de åtta år som krävdes för att begära utökad behörighet? Absolut. Men hade han undervisat i till exempel geografi? Tveksamt. Och om så vore, kunde han bevisa det? Ett berg av samtal som måste ringas, mejl som måste skrivas, intyg som måste begäras. En ansträngning Örn inte alls var intresserad av att göra hade tornat upp sig framför honom och följdriktigt hade han glömt alltihop tills nu när Ture Björks fråga aktualiserade den. "Kan man verkligen få behörighet i geografi om man går vilse i skogen?" svarade han

lätt ironiskt och Ture skrattade gott. Han och Lisa Kallin hade agerat hjälppatrull och hämtat upp Örn strax öster om Skäcklinge den där sorgliga novemberdagen. ”Har du?” Ture Björk vägde bakåt på stolen. Tog en klunk ur sitt glas. Kliade sig i örat. ”Nä”, sade han sedan, ”men jag måste väl.”

Ture Björk, satt också i en knepig sits. Han hade arbetat i skolan de senaste 27 åren, De senaste tolv på Svartbäcksgymnasiet där han undervisat i svenska nästan lika länge, men han var bara behörig i psykologi. Och nu glunkades det om att Svartbäcksgymnasiet skulle läggas ned, slås ihop med en grundskola och bilda en helt ny enhet. Om Björk i det läget skulle bli övertalig med bara sin psykologibehörighet att komma med, ja då skulle det kunna bli tufft. ”Fast du har i alla fall varit på samma ställe hela tiden”, påpekade Örn tröstande. ”Jag kommer knappt ihåg alla skolor jag varit på.” Allt som måste göras... Och ovanpå det Sitting Bulls och Black Kettles sorgliga öde. Örn beställde in en ny öl. Han kanske inte hade förtjänat den, men han behövde den verkligen.

Vad blir rektor Engemyhrs nästa drag? Kommer Örn att bli legitimerad i geografi? Kommer 9a att lära sig danska? Följ Såpan, i Bänkplassen och på webben.

Kapitel 11

För en gångs skull såg rektor Engemyhr en smula besvärad ut där hon satt vid bordets huvudända. Inte så mycket, men den observante kunde ändå skönja en tydlig darning i stenfasaden. Det var den tredje tisdagen i januari och rektor, biträdande Svan, Örn, expeditionssekreteraren Karin Larsson som alltid kallades in att skriva protokollen, Romelia Rodriguez från Vision och vaktmästeriet samt köksbiträdet Efraim Mandelstam från Kommunal satt samlade till SVG i det konferensrum som då Örn börjat på skolan varit stort och rymligt men nu nästan halverats till förmån för ett samtalsrum åt skolans nye kurator. Den stol där Annabella Persson brukat sitta var tom. Lärarförbundet på skolan hade ännu inte utsett något nytt ombud. Örn saknade henne. Inte för att hon sagt så mycket, det gjorde inte han heller, men det hade ändå känts skönt att hon fanns där. Sedan hon försvann hade också atmosfären i rummet förändrats till det sämre. Borta var dofterna av jordgubb och körsbär. Den enda lukt som nu konkurrerade med den lätta svettvärmen från människorna runt bordet var biträdande Svans rakvatten av obestämbar karaktär.

Vid skolstarten hade Strömskolan fått fyra nya medarbetare, en i köket efter Sophia Lårén, som efter hängivna studier av Jamie Olivers matlagningsprogram insett att hennes kall låg i att reformera svensk skolmat, tagit avsked. Förutom att hon i slutet av januari skymtade till i Rapports inslag om hamburgerförsäljning framför en skola som proklamerat ”köttfri dag” såg ingen på Strömskolan någonsin till henne igen. De andra tre var lärare. En av dem skulle ersätta Emmy Eriksson som värvats av en friskola. Av dessa tre var två helt färska som lärare. Så nya att bläcket på deras examensbevis knappt hunnit torka ännu. Men med i facket var de, och de hade bett Örn fråga hur det skulle bli med introduktionsåret. Och Örn, som var feg men samvetsgrann, hade just ställt frågan. ”Hur blir det med introduktionsåret för Lisen och Markus?” Vilket alltså kommit rektor Engemyhr att skruva på sig, för hon hade inte alls för avsikt att sänka någon lärares undervisningstid för att denne skulle kunna introducera och stödja sina nya kollegor i lärandets ädla konst. Inte heller hade hon för avsikt att avsätta någon tid för eftertanke åt Lisen och Marcus. Tvärtom, de skulle in på sina föregångares fullspäckade scheman fullt ut. Rektor Engemyhr ordnade anletsdragen. ”Skolledningen överväger det”, svarade hon kallt. Örn överraskade till och med sig själv när han svarade. ”Hur länge ska ni tänka? Terminen har ju pågått flera veckor.” Rektor Engemyhr snörpte på munnen, Örn fick hybris och tillade ”för det är ju viktigt att alla skolor gör det så bra som möjligt för de nya lärarna så de vill stanna i yrket.” Rektor sänkte temperaturen i rösten flera grader. ”Som jag sade måste skolledningen överväga detta. Jag hoppas att inte LR:s representant beskyller skolledningen för att vara ointresserad av den svenska skolan?” Örn retirerade. Skakade på huvudet.

Efter SVG var dagen slut, Örn packade ihop sina saker och tog tunnelbanan hem. Uppe ur underjorden möttes han av den gråkalla råkyla som det så ofta förpestar i Stockholmsvintern. Örn övervägde att muntra upp med en sig en middag på restaurang. Han hade redan ställt in smaklökarna på wokad thaikyckling men tappade sugen när ingen på hans magra kontaktlista svarade. Utsikten att äta ensam var inte lockande. Istället blev det falukorv och färdigtärnad potatis med TV:n som sällskap. Han tittade pliktskyldigast på Rapport. Tänkte att han borde engagera sig mera. Förklara för eleverna vad som hände i Syrien och Egypten. Insåg att han

själv hade rätt vaga begrepp om vem som stred mot vem även om han hade hygglig koll på varför. Dystrade till och blev sittande framför både Trädgårdsdags och Veckans brott. Somnade framför kvällsfilmen och vaknade onsdagen den 22 januari av att väckarklockan vrålade inne i sovrummet. Helsike! Han hade inte somnat framför TV:n sedan de deprimerade dagarna då hans förhållande med Ebba sprack. Han hoppade över frukosten, sörplade bara i sig lite kallt kaffe och rusade iväg till ännu en arbetsdag. Det blev en av dessa dagar man gärna glömmer. I brådskan glömde han den lektionsplanering han så noga förberett och som han började lektionerna redan 8.30 fick han ta till det Ture Björk kallade TPL – tröskelpedagogik. Ögonblicksprovisation. Klockan 8.10 rusade han in i lärarrummet och slet åt sig morgontidningen som vaktmästaren till all lycka hunnit lägga dit. Bläddrade som en galning men huvudnyheten handlade om en psykavdelning som skulle läggas ned och det fungerade inte som livlina. En annan artikel behandlade nattarbetets faror, men det var heller inget han kunde använda i 8a. Att döma av det intresse de brukade uppåda första lektionen satt de gladeligen uppe nätterna igenom. Hmm...

Klockan 8.27 Klockan 8.27 öppnade han klassrumsdörren och en handfull morgontrötta fjortonåringar strömmade in. Strax efter var de alla någorlunda sysselsatta med att beskriva vad samt, och här var Örn särskilt nöjd med sig själv, vikta värdet i vad de företagit sig det senaste dygnet. Han hade en vag och obearbetad men inte orealistisk idé om att gårdagens skoldag som helt klart borde hamna bland aktiviteter och så skulle värderas rätt lågt. Varpå han hoppades ha en konstruktiv diskussion om detta. Plötsligt öppnades klassrumsdörren och biträdande Svan steg in. ”Hej Örn,” sade han. ”Jag tänkte vara med på din lektion.” ”Öh... javisst, välkommen,” svarade Örn, för vad skulle han annars säga. Arne Örns förhållande till Bertil Svan var komplicerat. Visserligen var c. Svan lodade fram till bordet där Örn ställt sin portfölj. Han verkade leta efter något. Lektionsplaneringen förstås. Örn skulle inte satsat ett enda korvöre på att det här besöket var ett led i Svans pedagogiska plan, snarare var han utsänd av rektorn för att hitta något att hacka på. Klassrumsdörren öppnades ånyo. Petter, försenad som vanligt. Han hann knappt mumla något om bussen och gå bort till sin plats förrän det var Frida och Ysobels tur. De båda flickorna verkade knappt lägga märke till att lektionen startat utan fortsatte med sitt pratande. ”...åå sa jag typ att han skulle ba...” Örn tyckte sig se hur det glittrade till i Bertil Svans små elaka ögon men innan Svan hann säga något öppnades klassrumsdörren igen och den kroniskt försenade Alfredo klev in. Som Alfredo var klassens värsting och hjälte för de mindre studiemotiverade eleverna hälsades han med ett uppskattande ”öööööh!” ”Alfredo besvarade hälsningen med ett ”tja”. ”Vemedeh” frågade han sina fans med ett slängigt huvudkast åt Svans håll. ”Äh, de e nå...” ”Jag är biträdande rektor Svan”, infogade Bertil Svan med ett myndigt tonfall. ... nån snubbe...” tonade Emils röst bort. Om Bertil Svan trott att titeln skulle rendera respekt och tystnad trodde han fel. Istället började ett par av flickorna fnittra. ”Svan! Hihhi!” Örn övervägde sin alternativ. Försöka rädda Svan? Helst inte. Helt säkert skulle han ändå få ta emot en hel del klagomål om bristande respekt efter den här timmen. Och eftersom han ändå räknade med sig en åthutning, beslöt han snabbt få ut så mycket glädje som möjligt av situationen. ”Du Svan, sade han. ”Nu när du ändå är här kan jag ju kila ned och kopiera ett par uppgifter. Kopiatorn var upptagen förut.” Innan Svan hann protestera smet Örn iväg. Han kom tillbaka strax innan lektionen tog slut, med en bunt papper i handen. Det var en gammal övning som han i alla hast letat upp till 7a:s kommande lektion (Lär känna Barnkonventionen genom dess satsdelar). Ingen skrev. De flesta eleverna

pratade med varandra. Några, däribland Alfredo pratade med Svan. Eller pratade... eleverna frågade sånt som ”ereduhsom bestämt...” och ”vafförrerrebäntrekäk” men lyssnade knappt på svaren innan de följde upp med ”för de e dååligt” och liknande. Svan svettades ymnigt och när Örn anlände, var det Svans tur att snabbt skynda sig ut. ”...viktigt möte...” mumlade han innan han stängde dörren. Jo, kunde tro det. Barnkonventionen avlöpte tämligen väl, men om det berodde på att Patrik var sjuk eller på att eleverna fascinerades i att vara subjekt i satsen avstod Örn från att begrunda alltför noggrant. Efter det hade Örn en lektionsfri stund och efter att ha ägnat 13 minuter åt it-supporten slog han sig ned framför mejlen. Ett från Samina Boudon. Hm. Varför mejlade hon? Nog för att de hade mycket att göra men hon hade ändå skrivbordet bredvid hans. Möttes av stora bokstäver i ärenderaden. *TACKSÅJÄVLAMYCKET* stod det ...*För att jag får vara mentor åt Lisen. När fanen ska jag hinna det?* Rektor Engemyhr hade slagit tillbaka för hans impertinens på SVG genom att ge Samina Boudon som redan var överarbetad ännu mer

Ruvar biträdande Svan på hämnd? Kommer 7a någonsin förstå objektet i satsen? Kommer Samina Boudon någonsin att tala till Örn igen? Följ Såpan, i Bänkpressen och på webben

Kapitel 12

Samina Boudon var inte där. Saknaden, eller snarare tomheten efter henne var den mest påtagliga känslan hos Örn de närmast följande dagarna. Allt annat var liksom oväsentligt. Att han fick syrliga kommentarer från biträdande Svan. Att en av hans elever ertappades med att röka på toaletten (efter att hon lagt ut en bild på sig själv medan hon rökte på Instagram. Så obeskrivligt korkat att Ture Björk vridit sig i skrattparoxysmer då Örn berättat.) Att en förälder skrev upprörda mejl angående att Örn inte lät eleverna ha anteckningar med sig på proven.

Det var inte bara det att han saknade det dagliga småpratet, för det gjorde han. Samina Boudon hade sjukskrivit sig och Örn kände att det var hans fel. För om han inte tjatat på SVG:et hade inte rektor utsett Samina till mentor under Lisens introduktionsår och därmed kommit bägaren för vad Samina Boudon orkade med att rinna över. Han hade ringt henne hem. Hennes man hade svarat att hon inte orkade prata. Och lagt till att den där skitskolan försökte knäcka hans fru. Han, Arne Örn, hade knäckt Samina Boudon. Kollegan som han uppskattade så högt. Efter den lika Saminafria fredagen lommade Örn hemåt med hängande huvud och gick inte ut på hela helgen. Han övervägde att stanna hemma på måndagsmorgonen men masade sig trots allt iväg. Om han inte ville återgå till att köra taxi fick han inte börja slarva med jobbet. Dessutom – idag skulle ju 9a se de tyska trupperna gå in i Polen. Någon måste vägleda dem dit.

Det gråmulna vädret höll i sig och det var en ruggig Örn med högt uppdragna axlar och röd näsa som klev in i arbetsrummet. Samina Boudons plats var tom. Modfälld samlade han ihop sina saker och gick mot den polska gränsen. Från slagfälten i västra Polen avancerade Örn till 8a och det kärlekstema som skolans relationsgrupp lanserat. Meningen var att man i ämnet svenska skulle läsa och diskutera kärleksdikter från då - och nutid, men eftersom lektionen i svenska följde lektionen i NO där den frispråkige Henry Lutman härjade kom eleverna oftast till Örn uppfyllda av helt andra influenser. Så också denna dag då Lutman uppenbarligen diskuterat masturbationens för- och nackdelar. Nå, eleverna lyckades i alla fall hålla igång hela timmen och om Örn bara skrev in i planeringen att ämnet för dagen varit diskussionsteknik snarare än Fröding så var han kvar på banan. Nästa timme och 7a. Efter att ha satsdelat sig igenom barnkonventionen hade Örn fortsatt med de mänskliga rättigheterna i allmänhet och det var vad han tänkt sig den här timmen också. Redan en korridor bort hörde han att något var på gång. Det var, för att uttrycka det milt, ett sabla liv.

När han nådde fram till 7a var det varken slagsmål eller pusskalas. Men klassen var upprörd, eleverna surrade som vilsna bin allihop. ”Haruhört Örn...?” ”Ere sant?” ”Va tänker du göra får man göra så?” I bortre änden av korridoren skymtade redan rektor Engemyhr, biträdande Svan samt vaktmästare Rantanen, förmodligen på väg att stävja vad de trodde var ett upplopp. Örn fiskade upp nyckeln ur fickan och fick upp dörren. ”Hörni, kom in så pratar vi.” Klassen fortsatte att sorla högljutt, men strömmade in i klassrummet. Det invanda utrymmet med de bestämda platserna dämpade stemmet något. ”Så. Vad är det nu som...” Katrin räckte upp handen, som hon alltid gjorde och frågade frankt: ”Är det här rätt tycker du?” ”Eh...” Rektor Engemyhrs uppdykande i dörrhålet fick Örn att tappa alla eventuella trådar och bidrog mest till att få honom att se dum ut, så Katrin fortsatte. ”Kan man verkligen bara kasta ut någon?” ”Vad?” Örn insåg med ens att klassen var upprörd över något verkligt och viktigt. ”Kan någon av er vara snäll och berätta vad som hänt?” frågade han. Nour, den tystaste flickan i

klassen, ställde sig upp och med darrig röst sade hon: ”Migrationsverket säger att jag måste flytta till Pakistan igen. Och då kommer mina morbröder inte att låta mig gå i skolan längre. De tycker flickor ska städa och vara hemma.” Med ens var klassen alldeles tyst. Det hade inte hänt sedan augusti och Örn blev nervös. Och de tittade på honom, väntade på vuxenvärldens reaktion.

”Det var det jävligaste...” Örn satte sig på hörnet av bordet som tjänade som kateder. ”Vi måste göra något”, envisades Katrin och plötsligt var förtrollningen bruten och klassen talade i mun på varandra. ”Vi ska skriva till regeringen”, kom Katrin på. ”Och en namnlista”, sade Hamid, ”som alla ska skriva på. Lärarna också, eller hur?” Örn nickade. Naturligtvis skulle han skriva på. ”Jag kan ta med listan till lärarrummet också”, föreslog han och vann i alla fall några poäng. ”Ja, för du sa ju att det fanns en kondition”, inföll Rickard och Örn såg dum ut igen tills han fattade att Rickard talade om Barnkonventionen. Det var i förra veckan de talat om den. Vad avlägset det kändes nu. Örn ryckte upp sig, förstod att det krävdes av honom att han organiserade det här.

Resten av timmen skrev klassen gemensamt ett brev till regeringen. Inte för att det skulle hjälpa, tänkte Örn krasst. Man kanske kunde erbjuda pakistanierna Patrik istället? Tiden gick fort och Örn märkte inte ens när rektor Engemyhr försvann ur dörrhålet. Därefter var det lektionsfritt en timme. Han närmade sig arbetsrummet fylld av upprörda, mörka tankar. 7a hade rätt. Barnkonventionen – vad var det för smetigt svammel han hade försökt tuta i dem förra veckan? När det verkligen gällde, gällde den inte alls. Inte ens i Sverige och det hade han nog i sin naivitet antagit att den gjorde. Visst hade han läst artiklarna om alla ömmande fall med folk som inte fick stanna men någonstans djupt inne hade han ändå antagit att Myndigheterna gjorde rätt. Bortsett från de där egyptierna då... Men misstag kan hända, även om de är tragiska. Nu hade verkligheten på en knapp kvart drabbat Örn. Nour var den flitigaste, trevligaste och mest ambitiösa och hon skulle inte få stanna i landet. Barnkonventionen. Bah!

När han kom in genom dörren igen var Samina Boudon där. ”Hej där, Örnen. Lång tid ingen sett”, sade hon och log snett. Örns hjärta struntade i om det var en schablon, det gjorde likafullt ett glädjeskutt. ”Samina! Du anar inte vad jag blir glad! Jag har känt mig så skyldig.” Hon tittade på honom med smala bruna ögon. ”Varför det nu då. Vad har du gjort?”

Arne Örn skulle aldrig förstå sig på kvinnor, det var ett som var säkert. Han berättade osammanhängande om hur eländig han känt sig sedan de sågs sist och hur skulden tyngde honom och ... och... Och Samina Boudon blev arg. ”Skuld och skuld”, sade hon skarpt. ”Det här handlar inte om dig utan om rektorn, och att människan inte fattar att det finns en gräns för hur mycket folk kan göra. Men om du nu känner dig så skyldig så ska du få göra... vad det heter... penitense... Bot. Jag vill att du som mitt fackliga ombud hjälper mig ta bort mentorstiden.” Under bråkdelen av en sekund var Örn nästan tacksam över uppgiften. Ta sig an rektor Engemyhr? Ja! Använda all den svarta, frustrerande energi och sorg han kände över Nour och över hopplösheten i 7a:s välvilliga men utsiktslösa försök att rädda sin kamrat. Ja! Sedan insåg han att han var beredd att ta en fajt med *rektorn Engemyhr* och det gamla vanliga molandet i magen gjorde sig påmint. ”Måste på muggen” mumlade han och hastade iväg mot personaltoan. På vägen tillbaka passerade han expeditionen där rektors dörr stod öppen och hon ropade in honom. Birgitta Engemyhr satt tillbakalutad i stolen med armarna i kors över bröstet. ”Det var rätt bra hanterat, situationen med 7a” sade hon eftertänksamt. Örn höjde förvånat ögonbrynen. Nu, tänkte han. Hon är på bra humör, säg det där om Samina nu! Men det gjorde

han inte. Kanske ville Örn's undermedvetna inte förstöra denna lilla stund av erkännande han just fått. "Tack", mumlade han bara. "Det är verkligen synd med lilla Nour." Så långt visste inte rektor Engemyhr om hon ville sträcka sig så hon nickade lätt. "Ville bara säga det." Audiensen var över. Örn kom blek tillbaka till arbetsrummet. "Värst vad du tog lång tid på dig? Vinterkräket?" Örn skakade blek på huvudet. "Hoppas jag inte. Nä, jag träffade rektorn." Det glimmade till i Samina Boudons ögon. "Redan? Vad sade hon?" Arne Örn skämdes. Samina trodde han talat om henne. Och det borde han gjort. Det skulle han göra, men... Först måste han tänka. Ja, så var det. Han var inte rädd, behövde bara tänka. "Eh..." En sekund övervägde han ändå att låtsas att han tagit ett initiativ för Samina Boudons räkning men kom på bättre tankar. "Nä, det gällde Nour i 7a, vi har precis fått veta att hon ska utvisas." Precis som han innerst inne hoppats blev Samina Boudon upprörd och började genast fråga ut honom om alla detaljer. Lisenuppgiften sköts på framtiden.

Kapitel 13

Påskan hade kommit och gått. I lågstadielklassernas fönster hängde kycklingar och ägg. På en av högstadietoaletterna hade någon ritat Jesus på korset tillsammans med texten till Tiger Lillies "Bangin' in the Nails" vilket tagit hela två dagar i anspråk sedan skolledningen krävt att man A. utredde vem som utfört skadegörelsen. B. hade en temadag om respekt. Vem som ritat fick man aldrig reda på men Jenny Lindh, musikläraren, anförtrodde i hemlighet Örn att hon var glatt överraskad över att det fanns åtminstone en av högstadieungarna som inte lyssnade på gangsterrap eller Justin Bieber.

En regnig eftermiddag hade Samina Boudon och Örn traskat ned till rektor Engemyhr för att diskutera hur Samina Boudons arbetstid skulle räcka till. Samina Boudon hade skött det mesta av samtalet själv, till Örns stora lättnad. Rektor hade föreslagit den ack så vanliga, menlösa lösningen att kompa dagar då eleverna gått på sommarlov. "Så du menar att mentorera för Lisen ska vara min kompetensutveckling i år?" hade Samina Boudon frågat och sett arg ut. Rektor Engemyhr hade haft ett bitskt svar på tungan, men å andra sidan hade det legat ett skrynkligt utdrag från *Lediga jobb i staden* i personalrummet och rektor Engemyhr behövde sina NO-lärare. Efter en del munhuggande där Örn gjort sin enda insats i form av att infoga ett "men hör nu här, skulle vi inte kunna..." hade man kommit överens om att Samina Boudon som kompensation för att hon vakade över Lisens introduktionsår helt skulle slippa att vara mentor under nästa läsår.

När de kom tillbaka till sitt arbetsrum buffade hon honom i sidan med armbågen. "Det gjorde vi bra, Örnen." Örn var så tacksam över att hon inkluderade honom i sitt "vi" att han blev gråtfärdig. Därefter förflöt terminen som terminer plägar göra. Jason Jones klagade över att eleverna inte kunde böja tyska verb. Svensklärarna förtvivlade över resultaten på de nationella proven. 70% av eleverna i åttan misslyckades med den skrivning i konsthistoria som bildläraren Harry Friberg envist körde i repris varje år. Samina Boudon hade kastat sig in i Nourärendet och twittrade flitigt. Vid ett tillfälle fick hon ett riktigt nättroll på tråden som undrade vem hon tyckte att hon var som "förstod bättre än Myndigheten utsedd av de Utvalda av Svenska Folket" och att hon också kunde åka tillbaka till varifrån hon nu kom. Arne Örn hade gjort sig själv stolt genom att kopiera texten och ta upp den till diskussion i 9a. Men om nu tillvaron harvade i kända hjulspår på Strömskolan, hände det desto mer i Arne Örns egen tillvaro.

En kväll när Örn traskade uppför trapporna till sin tvåa hittade han sin vän Ture Björk sittande i trappen. Björk var rödögd och meddelade kort att han tänkte bo hos Örn ett par dagar. "Eh... ja naturligtvis men... vad har hänt?" Senare, i slutet en middag bestående av pasta med skinksås och ett vin som egentligen stått öppet för länge berättade Björk kort att för en dryg vecka sedan hade Lisa Kallin meddelat att nu fick det räcka. Nu tänkte hon skaffa barn, med eller utan Ture. Det hade varit ett dråpslag. Barn var väl gulliga men de tog mycket tid och han tyckte de hade det så bra bara med varandra. Morgonen efter hade hon redan hunnit gå till jobbet när Björk kom ut i köket, men det låg en ilsket rosa postlapp mitt på bordet med ett lika ilsket *NÅ?* I stora bokstäver. Örn blev sittande med gaffeln halvvägs till munnen. Björk tömde resten av rödvinsflaskan i sitt glas. Det skulle bli värre. Han hade ändå gått till jobbet. Björk suckade. Om han ändå haft vett att stanna hemma den dagen, men det var klart att han måste gå till jobbet som den plikttrogna jävel han var. Och både elever och kollegor hade ju

sett att det inte stod rätt till. Caroline Ljungman hans bästa elev i psykologiklassen hade gett honom en stor kram och en av, som Björk uttryckte det, de andra små lymlarna, hade snabbt tagit en bild och lagt ut på Instagram med texten ”gissa vem som har högst betyg”. Och där hade Lisa Kallin sett den. Hon hade inte kommit hem den kvällen.

Dagen efter hade Ture kallats in till rektor och på rektors rum funnit en personalkonsult från staden. Det var inte bara Lisa Kallin som sett bilden. Föräldrar hade klagat. Misstankar fanns om otillbörligt uppträdande. De ville stänga av honom. Örn tappade gaffeln som föll med ett slammer mot tallriken. ”Men... är du avstängd nu då?” Björk skakade på huvudet och tömde sitt glas. ”Jag fattade ju ingenting”, fortsatte han. ”JAG hade ju inte sett bilden, men den rotade de raskt fram på datorn. Jag blev så jäkla arg. Det bara rann över, hela ilskan och Lisa och alltihop. Jag slog näven i bordet och skrek att det var det jävligaste, aldrig hade jag blivit så kränkt och jag krävde att rektorn gjorde polisanmälan. Råkan blev skraj och backade, någon avstängning var det inte tal om, det var ett missförstånd alltihop. Och där är vi nu”, sade han. ”Jag vet fan inte vad jag ska ta mig till. Och Lisa... Jag har försökt ringa men hon svarar inte. Du måste ringa, Örn. Rektorn kan jag tampas med själv men Lisa... Har du mera vin?” Örn skakade på huvudet, men en snabb blick på klockan visade att Systembolaget vid Klarabergsgatan hade öppett 20 minuter till. Med tre minuter till godo rusade Örn in i butiken och ryckte åt sig tre flaskor rött.

Morgonen därpå, en torsdag, vaknade Örn med kopparslagare. Ostadigt fumlade han ut i köket och satte på kaffet. Ture Björk snusade tungt bortifrån soffan, han tänkte vara sjuk idag, hade han deklarerat. Örn var starkt betänkt att följa hans exempel, men blotta tanken på att per telefon improvisera ihop något åt en vikarie och sedan ligga efter med allt till nästa vecka var värre än att åka till arbetet, bakfull eller ej. Han fyllde extra mycket kaffe i koppen och förbannade sitt dåliga vinsinne.

När han kom tillbaka efter något som kändes som en mycket lång arbetsdag visade det sig att även Ture Björk känt plikten kalla. Han hade dessutom tagit ännu en fight med sin rektor. Krävt att rektorn skulle polisanmäla, det var ju rena förtälet det som skett. Örn tittade på sin vän med beundran. Önskade att han också vore en sådan som högljutt krävde sin rätt. Han skulle just säga det men Ture Björk som var riktigt uppe i varv hade mer på tungan. ”Och då säger den jäkla tomten att vill jag polisanmäla får jag göra det själv för yttrandefriheten tillåter ungarna att publicera nästan vad som helst! Och det är tydligen sant, jag ringde till den där LR-människan du brukar prata om, Kvist. Hon sa att lagen verkligen var så idiotiskt skriven. Och att det visserligen fanns räkor som kallade in ungar och föräldrar men att det var vanligare att de vek ned sig inför föräldrarna och skolpengen istället för att skydda sin personal. Det är ju inte klokt! Man urholkar lärarnas auktoritet fullständigt och så undrar man varför ungarna inte lär sig det de ska!” Örn såg oroligt på medan Björk växlade mellan att hacka lök och upprört vifta med kniven i luften. Det var den berömda björkska pytten som stod på menyn. ”Ture! Akta så inte örat åker med i pytten. Ska jag ta över?” Björk såg ned i bordet och återgick till hackandet. ”Nä, lök är bra. Då märks det inte att jag gråter. Har du fått tag på Lisa?” Örn skakade på huvudet. Inte ännu. Det var inte riktigt sant, han hade skickat henne ett sms vid lunchdags och fått som svar att hon ”inte ville tala med den där tölpen just nu”, men det höll inte Örn för ett svar som räknades. ”Jag ringer efter maten.”

Efter maten tog Ture Björk en lång ensam promenad och Örn ringde Lisa Kallin. Hon var ledsen, det hördes. Men bestämd. Hon skulle ångra ett liv utan barn mer än ett liv utan Ture

Björk om det var så han ville ha det. I Örn's värld var Ture Björk och Lisa Kallin grundstommen för all trygghet. Det var till dem han vände sig när han kände sig nere, behövde hjälp eller gick vilse. Om de separerade rubbades världens grundvalar, det ingick helt enkelt inte i Örn's föreställningsvärld. Han sov dåligt den natten och släpade sig hållögd till Strömskolan dagen därpå. Snubblade in i personalrummet, trängde undan Harry Friberg från kaffeautomaten och sörplade raskt i sig dagens tredje kopp. Friberg svajade lite när han inte hade automaten att hålla sig i längre. "Hörrö" sade han. "Bra att du kom. Du måste hjälpa mig med en grej." Och så halade Harry Friberg upp sin mobiltelefon och Örn snurrade rakt in i ett deja vu när bildläraren klickade upp Instagram. Där stod han i sin bildsal framför 8b och texten lød *snuskharry drömmer om Jasmin*.

Strax efteråt stod Friberg och Örn på rektor Engemyhrs kontor. Hon stirrade på skärmbilden. Örn förberedde sig på att göra ännu en slät figur. Hon trummade med fingrarna. Örn hade ont i magen. Hur skulle han få henne att göra något bättre än vad Björks rektor presterat. Birgitta Engemyhr vände sig mot biträdande Svan. "Hämta Frida Karlsson", sade hon. "och ring hennes föräldrar. De ska hit omedelbart."

Kapitel 14

Det var höstterminens allra första dag. För eleverna vill säga. Arne Örn hasade sig långsamt fram mot Strömskolan. Han hade ont i en fot, och det hade han av egen förskyllan. Strömskolans lärare hade redan varit igång en vecka och det gångna veckoslutet, lärarnas första för läsåret, hade de kommit överens om att fira av sommaren ordentligt. Det skulle badas och grillas och bondas och kanske glömmas att en lång mörk höst låg framför dem och att de inte längre var unga och vackra, (nu är jag bara ”och” som Örn’s vän Ture Björk brukade säga). Örn hade gått in för det hela med liv om än inte med lust, i alla fall inte det hopptornshopp som de triggade varandra att utföra. Och inte blev det lustigare av att han egentligen inte vågade, tvekade, föll mer än hoppade och slog foten i bryggan under. Därav hasande och krycka.

Dagens första etapp var samling på skolgården där eleverna samlades under färggranna banderoller med klassnamnen i skrikiga färger alltmedan den gista högtalaranläggningen skralade ”sommaren är kort”. Örn skulle vara mentor i 8a detta år och med ett patetiskt hashoppande förflyttade han sig iväg mot de grisskära banderollen i skolgården östra hörn. ”ÖÖÖhhhööörnen! Vad har du gjort, mannen?” Alfredo, trots den soliga morgonen inklämd i en för liten skinnjacka där en asymmetrisk dödskalle prydde ryggtavlan vinkade och hojtade. Biträdande Bertil Svan rynkade på näsan, men Örn som under sommaren läst om en del av den pedagogiska litteraturen från sin skoltid tänkte att Alfredo kommunicerade i alla fall. Erkände Örn’s existens såsom varande en reell person och det var en bra början på resten av hösten. Bra mycket bättre än de tre gossarna i 9a, som han också hade undervisat och skulle fortsätta undervisa och som stod tätt tillsammans och glodde ned i en mobilskärm medan Örn kryckade förbi. Plötsligt svischade det till bredvid honom och en ung flicka rusade fram och kramade honom. Häpen höll Örn på att tappa balansen, satte ned tyngden på sin onda fot och bet sig hårt i läppen för att inte vråla rakt ut, för man vrålar inte när någon kramar en. Förvirrat och tafatt kramade han tillbaka. Det var Nour, flickan som skulle utvisats, men som bevisligen var kvar i Sverige. ”Du är kvar! Vad glad jag blir!” och det blev han, verkligen. Värmen spred sig i magen och han kom på sig själv med att fänle, stort och lyckligt. Sverige kändes med ens som en mycket sympatiskare plats än i våras.

Örn’s glädje höll i sig ända tills efter lunch då eleverna gått hem och lärarna samlades i kaférummet. Erna Gren satt inklämd i ett nedsuttet soffhörn. Och hennes ansiktsuttryck var minst sagt sammanbitet. ”Jag visste att det skulle bli illa, men så här illa hade jag aldrig kunnat tro. Om de inte ändrar sig så slutar jag” sade hon när hon fick se honom. ”Titta vad de gjort med mitt schema. Det här var inte vad vi kom överens om i våras.” Örn kisade ned mot pappret hon tryckte mot honom. Putsade glasögonen. Strömskolan hade 4 paralleller i åk 1 och tre paralleller i alla andra klasser. Erna Gren förväntades bibringa alla elever från åk 6 och uppåt de kunskaper de behövde angående *mat, måltider, hälsa, konsumtion, ekonomi, miljö, livsstil samt ämnesspecifika begrepp* samtidigt som hon försökte hjälpa respektive skydda sina förråd från de fritidspedagoger som hade ”fritt valt kök” med de yngre årskurserna. Det där hade varit en hart när omöjlig uppgift i flera år. Då och då hade Strömskolan anställt tillfälliga vikarier för att avlasta henne, men av någon outgrundlig anledning hade ekonomin på skolan aldrig tillåtit att de blev kvar. Det här året var det tydligen värre än någonsin. ”Titta här”. Erna

Gren pekade uppfostrande på onsdagen. Start 8.00, slut 17.00 inklusive konferens. Därav 40 minuter lunch. Så såg hans eget schema ut också, och flera andras. Örn förstod inte problemet, köket hade hittills aldrig åstadkommit någon som fått honom att vilja sitta kvar mer än 40 minuter i matsalen. ”Ööhh...” började han trevande. Erna Gren fnös. ”Hur ska jag hinna äta, med 7a före och 9a efter lunch? Hur ska jag hinna plocka bort och plocka fram på sammanlagt tio minuter? Är det meningen att jag ska gå från åtta till fem utan mat? Och när ska jag göra varubeställningar? Eller kompletteringshandla eftersom de jämrans skafferierna är för små för att ta en hel veckas varor? Och när fasen ska jag plocka upp det beställda? Förra året hade jag ett par timmar här” Erna Gren körde nästan pekfingret genom torsdag ”men i år har jag inte ett enda hål som är längre än 30 minuter.”

Arne Örn hade aldrig ägnat en tanke åt hur hemkunskapen fick hem det råmaterial som stundtals manifesterades i ljuvliga kanelbulledofter och skrynkliga pappersformar i korridorerna. Han insåg med ens att det fanns mängder av olika arbetsvillkor på skolan som han inte hade en aning om. Dessutom ganska dåliga sådana. Det blev han varse då Armin Tsemberbe, idrottsläraren lade sig i samtalet. ”Då skulle du se mitt schema. I idrottssalen ska en klass börja samtidigt som en annan slutar. Alla kommer att stå på varandra och ingen vågar duscha”. ”Slöjden är inte heller kul”, inföll träslöjdens flaggskepp Birgitta Bodgren. 8a ska vara hos mig 14.40 på onsdagar, och då har du Örn släppt dem 14.35. På fem minuter ska de kuta till sina skåp och lämna böcker, rusa fyra trappor ned och två trappor upp och dessutom ha laddat om så de kan ge järnet på skåp och skålar. Bildligt talat förstås”. ”Det brukar vara tätt emellan men så här soppigt har det aldrig varit förr. Vad hade du tagit när du lade schemat i år, Svan?” frågade Armin Tsemberbe. Biträdande Bertil Svan rodnade där han stod böjd över veteflätan. Handen for mot skjortlinningen för att lätta på kragen, den nervösa rörelse som var lika naturligt förknippad med Bertil Svan som Arne Örns eviga glasögonputsande. Emellertid hade han fortfarande brödkniven i handen och en lång röd rispa blommade upp på halsen, upp över örsnibben: ”Tänk om vi hade så välslipade knivar i hemkunskapen” sade Erna Gren lakoniskt. Musikläraren Jenny Lindh svimmade och föll till golvet. Bredvid Svans högra fot låg en örsnibb.

Armin Tsemberbe plockade upp örsnibben och lade den i en näsduk. ”Öh... här...” sade han och knölade ned näsduken i Svans ficka. Birgitta Bodgren ringde taxi och en stund senare baxade Örn och hans ämneskollega Gösta Glans in biträdande Svan i en taxi. Örn gjorde en rätt slät figur med baxandet, enbent och kryckförsedd men Glans var stark. Örn hade råkat stå närmast dörren och ryckts med av bara farten. Precis innan det bar iväg tittade Svan upp på Örn med ett hjälplöst uttryck i ansiktet. ”Det var inte jag som lade schemat”, fick han fram. ”Det var vår nya tf, Fredrik Söderberg. Birgitta har inte semester, hon är sjuk”. Taxin for iväg. De båda kvarlämnade männen såg på varandra. Ny rektor? De hade visserligen tyckt det var märkligt att rektor Engemyhr förlagt sin semester till skolstarten men Birgitta Engemyhr gjorde många saker de inte förstod sig på, så de hade inte ifrågasatt det.

”Och den tomten har lagt det här schemat? Det börjar ju bra det här, med schemana helt koko”. Harry Friberg fyllde sin kaffekopp för tredje gången på en timme. ”Var håller han hus då? Schemafredrik...” Gösta Glans och Örn skakade unisont på sina huvuden. De visste inte mer än det Bertil Svan viskat fram.

Senare, när Örn stod och väntade på Tallängens station, plingade det till i fickan. Sms från Ture Björk. ”Mosebacke genast.” Han hade inte sett till vare sig Ture eller Lisa Kallin under sommaren. Sedan Lisa gett Ture ultimatumet barn eller singelskap hade hon dragit hem till sina rötter i Sundsvall. Ture hade gjort en interrailnostalgisk resa så även om de inte setts hade Örn följt Ture Björks sommar via vykort, företrädesvis med torgmotiv. Kort men kärnfullt, vännens budskap gick inte att ignorera. Örn steg av vid Slussen och haltade sig mödosamt trapporna upp. Vid ett av borden längst bort skymtade han sin vän försjunken i utsikten och skyndade ditåt. ”Mors. Vadan denna brådska? Har det hänt något särskilt? Är det... Är det Lisa?” Tänk om Lisa Kallin gjort slag i saken och gjort slut på riktigt. ”Visst fan är det Lisa”, svarade hans vän. ”Vi...” Örn hejdade honom. ”Vänta, jag måste hämta öl först. Grava tider tarvar en dricka, det begrep redan röde Örn”. Ture släppte ut luften ur ordet han varit på väg med. ”Noo need” hördes en kvinnoröst bakom honom och där stod Lisa Kallin med tre immande glas i händerna. ”Lisa? Men... men så roligt. Är ni tillbaka ihop då, är ni...” ”Japp, avbröt Lisa med ett stort leende. Vi är blivande föräldrar.” Arne Örn satte sig storögt ned. På något sätt hade han hållit den naturligaste slutsatsen för den otroligaste. ”Oj. När då? Jag menar grattis.” ”Underligt sätt att säga grattis” grymtade Ture Björk bredvid honom. ”Vi har ingen på gång än. Men vi har börjat försöka.”

Kapitel 15

Vid läsårsstarten hade lärarna på Strömskolan upptäckt att schemat var värre än någonsin. I uppståndelsen runt detta hade biträdande Bertil Svan råkat skära av sig örsnibben. Som rektor Engemyhr också är sjukskriven återstod av skoledningen endast den nye tillförordnade, tillika schemaläggaren Fredrik Söderberg.

Det var nästan full uppslutning på det fackmöte Samina Boudon tvingat Örn att hastigt sammankalla och det hörde inte till vanligheterna. Faktum var att han såg en hel del icke-LR:are också och Birgitta Bodgren muttrade att ”nu passade det minsann och var hade de där töntarna varit då det blåste kallt”. Örn hummade något diffust om att ju fler dess bättre. De höll till i hemkunskapssalen, och i vänstra hörnet, närmast fönstret satt Annabella Persson. Örn hade knappt sett henne sedan hon slutade som ombud men hans näsa bekräftade att hennes parfym var densamma. I den vanligtvis så lugna hemkunskapssalen rådde förhållanden som väl illustrerade termen polsk riksdag ity att varje lärare gjorde sitt bästa för att övertyga de andra om just deras situation var mest ohållbar. ”På tisdagarna har jag inte ens ett klassrum” förklarade Jason Jones ilsket. ”Och jag ska vara på två ställen samtidigt” inföll Ellen Pettersson. Spanska i sjuan samtidigt som jag har svenska i åttan.” ”jag har fått mentorstid trots att de lovade att jag skulle slippa” morrade Samina Boudon. ”Vi måste ha bättre schema, så är det bara.” Surret gjorde att man bara hörde de allra närmaste och Jenny Lindh, musikläraren fick nog. ”STOOOOPPPP!” hojtade hon. Vi måste tala en i taget annars får jag tinnitus!” Det vore för mycket att säga att sorlet upphörde, men det sjönk åtminstone till ett lågt mummel och en röst han inte kunde identifiera sade ”Örn, du får tala allvar med den där Fredrik”. Örn kände den välbekanta ilningen av obehag i maggropen. Att tala allvar med rektor var verkligen inte hans starka sida. ”Jag tycker nog att vi kunde gå några stycken”, sade han och när ingen automatiskt anmälde sig tog han till ett trumfkort. ”Jag vill åtminstone ha med mig någon som pratar för dem som inte hör till LR.” De som inte hörde till LR-skaran såg uppfordrande och besvärade på varandra. ”Och så behöver jag ha lite fakta från var och en” inflikade han i den plötsliga tystnaden. Muttrandet tilltog igen men på det stora hela insåg Örn kollegor att de som var bäst lämpade för att påpeka speciella tokigheter i deras egen situation var just de själva. Efter att ha kommit överens om en tidsgräns då de som ville ha sin sak framförd av Örn skulle ha beskrivit problemen, lämnade de flesta hemkunskapen för att hasta mot parkering och T-bana. De mest ekonomiska tillika vältränade ilade ner mot cykelstället.

Ungefär en tredjedel av de församlade blev kvar i hemkunskapen för att försöka skaka fram ett nytt ombud. Örn stannade på trappan och körde ned händerna i kavajfickorna. Väntade ut mötet, ville se om vem som blev hans nya partner. Han var på det hela taget lite belåten, Schemafadäsen skulle nog göra så att han slapp vara ensam om att tampas med skoledningen i fortsättningen.

Ett par dagar efter mötet knackade Örn och det nyvalda LF-ombudet Armin Tsemberbe på Fredrik Söderbergs dörrpost. Dörren var vidöppen och Söderberg stod vid fönstret utan att ha något synbart för sig, likväl tog det en god stund innan han vinkade in de bägge männen. ”Vi måste prata med dig om schemana” sade Örn. ”De behöver justeras” ”Precis. De funkar inte” supportade Tsemberbe. Söderberg log och stirrade vänligt rakt fram. ”Säger ni det, vad är det då som blivit tokigt?” Uppmuntrade av det tillmötesgående intrycket satte de sig vid bordet

och började läsa ur i sina respektive anteckningar. Söderberg sade ingenting. Tsemberbe avbröt sig. ”Men ska du inte anteckna?” Söderberg log. ”Nej, jag brukar inte göra det” svarade han i samma vänliga tonfall som förut. ”Det behövs inte.” Örn sneglade på Söderbergs skrivbord. Det var kliniskt rent. Örn och Tsemberbe delade ett surrealistiskt ögonblick. Var den här personen på riktigt? ”Du menar att du... har ett enastående minne?” försökte Tsemberbe. Söderberg fortsatte le. ”Något i den stilen, ja” Örn tog ett djupt andetag. ”Nå, i så fall” fortsatte han ” så behöver 8a längre tid än fem minuter mellan SO och hemkunskap på onsdagarna. De hinner inte. Och Samina Boudon är lovad att inte ha något mentorskap det här läsåret, så det måste läggas på någon annan. Dessutom behöver Armin och jag utrymme i våra tjänster för att sköta våra fackliga uppdrag. Såsom samverkansavtalet stipulerar” fann han det bäst att inflika. Söderberg såg ut genom fönstret. ”Det ser ut att bli regn.”

Dagen därpå var rektor tjänstledig och sedan blev det helg. Måndagmorgonen kom och samma scheman gällde. Örn och Tsemberbe gick tillbaka till Fredrik Söderberg. ”Vad tänker du göra?” frågade Tsemberbe bryskt. ”När kommer ändringarna? Söderberg såg på honom med frågande blick. ”Vilka ändringar” undrade han? ”Det går inte att ändra hit och dit bara för att inte alla är nöjda. Ge det lite tid så kommer lärarna att lugna ned sig.” Tsemberbe tog sats för att säga något som skulle ha kunnat åsamka honom en varning men Örn kom före. ”Så du menar att du inte tänker göra något alls?” Som så många gånger förr räddade hans småfega, lite saktmodiga sinnelag en situation som lätt kunnat gå överstyr. Hans vän Ture Björk som levde i vantron att vännens karaktärsfel var en inövad taktik kallade det ”menlöshetens fulländning”. T.f rektor Fredrik Söderberg lyste upp. Äntligen någon som förstod honom. ”Precis!” Tsemberbe tog sats igen men återigen var Örn före. ”Vet du Fredrik, jag tror det vore värdefullt om du tog dig tid att sammankalla ett personalmöte och förklara din syn på saken.” Örn tyckte nästan lite synd om t.f Söderberg som svalde betet. Kanske var mannen så förvirrad att han glömt vad han själv sagt från början. Kontentan blev i alla fall ett extrainsatt personalmöte dagen därpå, där Fredrik Söderberg skulle redogöra för schemaprinciperna. ”Det där skötte du snyggt, Örn” sade Armin Tsemberbe då de kom ut i korridoren. Jag blev så himla arg att jag kunnat göra mig olycklig.” Mycket bättre att låta lärarna slita honom i stycken. Han skrattade till. ”Min farfar brukade berätta om lejonjakterna förr. Hur man tog ut en get på slätten och väntade. Rektorn känns lite som den där geten”. Örn, luttrad av samvaron med rektor Engemyhr och naturligt fallen för onda aningar kände mindre tillförsikt.

Om mötet i hemkunskapssalen liknat en polsk riksdag, liknade personalmötet en sufflé glömd i ugnen, på väg att pösa över. Det hade börjat stillsamt nog, men när t.f rektor deklarerat att ändringar var onödiga och att alla terminer kändes obekväma i början, för att följa upp med yttrandet att han rekommenderade dem som inte kände sig hemma i organisationen att överväga sina yrkesval, då sprängde sufflén bildligt talat sina gränser och det blev klet överallt. Rasande lärare skrek i munnen på varandra. Örn såg till och med den vanligtvis så timida Leonard Sjöberg, som aldrig brukade sig uttrycka sig skarpare än att ”nu hade barnen varit lite extra ystra” stå på ett bord och hytta med näven. T.f Söderberg såg brydd ut över församlingen. Hans ”nu tar vi och lugnar ned oss” fick ingen som helst respons och det var uppenbart att han inte visste hur han skulle hantera situationen, han bara stod. Örn kände sig som en figur ur en Kalle Anka-tidning han läst som barn. Det hade suttit en ängel på Kalles ena axel och en djävul på den andra. Örn's ängel ville att han skulle ta över, lugna ned, föreslå en konstruktiv lösning. Den lilla djävulen bet sig kvar bakom bordet och tänkte inte låta Örn gå någonstans

alls. Vilka lösningar som inte bara var halvmesyrier kunde man uppnå när Söderberg så tydligt förklarat att han inte var intresserad av att lyssna på sin personal? Djävulen vann och Örn satt kvar. Så småningom upptäckte någon att t.f Söderberg hade gått sin väg genom bakdörren. Podiet gapade tomt och stämningen förbyttes i ett förvånat och en smula snopet ”va?” Lärarna troppade olustiga av.

Morgonen därpå började Örn och 8a redan 8.10 med en mycket fragmentarisk genomgång av det svenska valsystemet. Han hade utgått ifrån att det skulle gå på rutin, men Helena Wahlgren ruskade undan sin gröna lugg och bad honom förklara hur mandatet fördelades i kommunen, med tanke på att det inte finns någon procentspärr för att få vara med. Under en kort sekund älskade och hatade Arne Örn Helena Wahlberg. För att hon visste och var intresserad. Och för att han inte kunde svara. Visst kände han till att den jämkade uddatalsmetoden existerade, men inte så bra att han kunde förklara den. ”Hrm. Det är ganska komplicerat...” försökte han. ”Men om vi tar det imorgon så kan jag göra några exempel.” Det var Helena nöjd med och Örn andades ut samtidigt som han muttrade inombords. Han skulle ju gå på match med Ture Björk och Lisa Kallin! Nu skulle det bli till att sitta halva natten och förbereda kommunmandat. Helsike också. Medan Örn packade ihop sina saker för att rusa vidare till nästa lektion steg skolsekreteraren Karin Larsson in genom klassrumsdörren. ”Hej Arne”. Det sitter några gubbar från förvaltningen nere på expen, de vill tala med dig och Armin. Du får ge nästa klass håltimme säger de.”

Kapitel 16

På Strömskolan hade det ända fram till den senaste höstterminen varit biträdande Bertil Svan som lagt schema, och lärarna hade alltid klagat på deras ologiska uppbyggnad, korta raster, långa dagar etc. Men när Bertil Svan den tredje veckan i september i slutet av en personalkonferens presenterade årets nya schema hälsades han nästan som en hjälte. Arne Örn såg konfunderad på sin biträdande rektor som stod och fumlade borta vid den gräddtårta som inköpts för att liva upp situationen. Svan hade just råkat släpa slipsen i grädden och gjorde nu sitt bästa för att torka av det. Det behövs så lite för att balansen ska ruckas, tänkte Örn. Det behövs bara någon som är värre. Hmm... Örn höll just på att få en rätt bra idé till en lektion om etik när tankegångarna avbröts av Samina Boudon. "Om du tröttnar på läroret, Örn, kan du ta jobb som diplomat. För det är du, eller hur?" Örn spillde ingen energi på att bli förvånad, hade för länge sedan vant sig vid att Samina Boudons förmåga att läsa av hans hemligheter var outgrundliga och fullständiga. Så han svarade bara lojalt "Armin var också med."

Tillförordnade rektor Fredrik Söderberg hade dagen efter personalmötet tagit tjänstledigt med omedelbar verkan. Under några förvirrade veckor hade Strömskolan levt utan ledning, även om rektor i grannskolan två hållplatser bort formellt varit ansvarig. Men ett öra läker fort. Bertil Svans sjukskrivning blev kort och så fort han klev in på skolan igen hade Örn och Tsemberbe trängt sig in i Svans lilla tjänsterum. "Nu har du ditt livs chans, Svan" hade Tsemberbe sagt. "Ändra schemana så kommer personalen att älska dig."

Det är som kaffereklamen, tänkte Örn medan han såg Armin Tsemberbe mala ner biträdande Svans instinktiva motvilja mot både förändring och arbete. Ibland händer det. För Svan hade lyssnat. Sedan hade det i och för sig gått ett par veckor under allt mer knorrande medan Svan pusslade och slet sitt hår men till slut hade det nya schemat varit klart. Örn och Tsemberbe hade följt och kommenterat det under tillblivelsen, så nära att Örn nu kände sig som medskyldig och medansvarig. Hade på ett högst påtagligt sätt (en hel eftermiddag då de klippt ut alla lektioner i färggranna rutor och lagt pussel) insett att schemaläggning är svårt och att alla inte kan bli nöjda. Även om åtminstone han och Armin Tsemberbe tyckte att de var avsevärt bättre än de fd tf Söderberg lagt. Inför dagens konferens hade så Örn fått kalla fötter. Plötsligt tyckt att han tagit en dum risk som medverkat så konkret i att skapa de villkor kollegorna skulle arbeta under resten av läsåret. Varför skulle han alltid lägga sig i sådant han inte begrep? Smått förtvivlad hade han mejlat Svan "bjud på tårta idag!" Än en gång hände det fantastiska att någon i skolledningen litade på sina fackombud och nu prydde tre stora tårtor bordet. Örn fick en känsla av att befinna sig i en film, där han och Armin Tsemberbe var hemliga konspiratörer som tillsammans styrde Strömskolan. Han undrade för sig själv om han, på den årliga fackkurs han brukade kallas till, kunde ta detta som exempel på facklig samverkan. "Då jag fick skolledningen att bjuda på tårta..." med ens skämde han över sig själv "Hon log. "Du är inte så svår att tyda, Örn. Förra året... Då skulle vi klagat, men nu... Och jag slapp vara mentor, det är bra."

Hela följande vecka gick både Arne Örn och Armin Tsemberbe som på nålar. Så fort någon sade "schema" fick de något stirrigt i blicken och ett behov att rusa på toa, ta ett samtal, vara någon annanstans. Men så småningom lugnade det ned sig och när terminen tagit sig in i november var allt som vanligt igen. Det vill säga för mycket av det som var jobbigt och för lite av kul. En ny till förordnad rektor, xx hade tillsatts och personalen hade insett att Birgitta

Engemyhr nog skulle komma att vara borta länge, kanske rent av för alltid. Ett par av lärarna hade gjort ett försök att samla in pengar till en blomma, men resultatet hade varit så magert att de fått nöja sig med ett krya-på-dig-kort, låt vara på fint papper och kattmotiv.

För mycket av det jobbiga och för lite av roligheter... på sitt arbetsrum svor Örn, Samina Boudon och Jason Jones över den pedagogiska nymodigheten glasspinnar i undervisningen de alla ålagts att prova för juluppehållet. Det hade tillgått så att lärarna under höstlovet kommanderats till en föreläsning om Dylan Williams tankar angående formativ bedömning. I samband med det hade biträdande Svan tagit av sig det som eventuellt återstått av sin hjältestatus och kungjort att nu var det slut med att låta de elever som visste svaret på frågan att svara. Från och med nu var det glasspinnar som gällde. De spridda protester som hörts hade bemötts med ett antagande om att vederbörande betraktades som en konservativ, oflexibel stofil samt att detta skulle kunna komma att synas i lönekuvertet. "Förbannade pinnar!" Samina Boudon slängde ännu ett kladdig misslyckande i papperskorgen. "Hur fan ska man få plats att skriva på en sån här?" "Tsk, tsk" svarade Jones retsamt. Om du varit lite ihärdigare med dina tyska verb hade du fått en nätt handstil." Samina Boudon blängde mörkt på honom. "Jag har vid den fanen aldrig tränat tyska verb" morrade hon. Jones log brett. "Där ser du själv" sade han "jag är redan klar." Den keramikmugg med motiv från Kölns stadskärna som han utnämnt till pedagogiskt hjälpmedel i strävan efter större elevaktivitet var full. "Det gills inte" påpekade Örn. "Tyskklasserna är ju max tolv personer. Samina och jag har uppåt trettio." För egen del skrev han inga pinnar. Hemma hos Samina Boudon hade barnen fått äta sig fram till råmateriale, det vill säga pinnen. Örn, som var måttligt förtjust i glass valde ett annat sätt som, hoppades han, dessutom skulle bättra på hans dåliga digitalimage. Föreläsningens hemfärd hade av lövbaserade orsaker varit ovanligt sengångaraktig och han hade haft tid att lyssna då skolans datasnille Fredrik Bergström förklarar för den som ville höra på att det där med pinnar för att slumpmässigt välja vilken elev som skulle svara på frågan var hopplöst ute. Det fanns mycket enklare sätt på internet i ett otal variationer. Örn hade engagerat sin vän Ture Björk i Jakten På Den Optimala Slumpmässigheten och funnit ett program som verkade tillräckligt enkelt att hantera.

Han hade valt klass med omsorg. Inte 9a, de var för kunniga i teknik. Han förkastade 8a också. Den klassen krävde alltid hans fullständiga fokus och minutiösa förberedelser och då kunde han inte ha att sin uppmärksamhet på något annat. 7a fick det bli. De kanske rent av var tillräckligt unga för att kunna tycka det var lite spännande att se vilket namn som snurrade upp. Han hade valt programmet *random name selector*. Ture som var lite äventyrligare hade fastnat för ett som liknade lyckohjulen på Gröna Lund men *random name...* var tillräckligt djärvt för Örn. Sidan var klargul och namnen kunde ses snurra tills de stannade. Han hade dubbelkollat alla stavningar flera gånger, testat och testat igen. Men trots att det verkade idiotiskt säkert var Örn nervös när han gick mot klassrummet. Murphys lag är inget att ta lätt på. Kan något gå fel så kommer det att gå fel.

En kvart senare var det upp till bevis för den nya pedagogiken. Ämnet var antiken och Örn presenterade det hela som en lätt diagnos. Höll andan och kopplade upp datorn. Se på sjutton... bilden av *random name* tonade fram. För att vara ärlig var Örn alltid lite förvånad om både projektor, sladd och nätverk fungerade. Men så tycktes vara fallet nu. Första frågan: Var det grekerna som invaderade romarna eller tvärtom? Örn hade bestämt sig för att starta med en idiotsäker fråga som alla skulle kunna. Han tryckte trosvisst på 'go'. Namnen snurrade sina

fyra sekunder, för att stanna på Vera. ”Det var romarna” svarade Vera tyst. Örn avstod från att fråga ”det var romarna *som vadå?*” berömde Vera och ställde nästa fråga. Vem var Afrodite? *Random name* snurrade på. Vera igen. Örn kände kallsvetten nalkas. ”Vera igen, det var kons... Äsch” Plötsligt såg han tydligt vad som var fel. Lättad bjöd han eleverna på sin vimsighet. ”Jag glömde ju ta bort Vera förra gången. Vi gör om det.” Den här gången gick det bättre. Jonny fick frågan och kunde den. En till. Vem var Zeus? Amanda. Grekernas storgud, typ. Jajamensan. En fråga till. Vem var Herakles? Nu hade eleverna fattat galoppen och de minst tålmodiga hoppade upp och ned och skrek högt ut vilket namn de trodde skulle komma upp. Strax efter var det någon som hojtade ”jag slår vad om att det blir...” Sedan skulle alla högljutt slå vad och Jonny hojtade ”tio spänn på Torkel!” Entreprenörsandan är det inget fel på i alla fall tänkte Örn bistert medan Felicia kontrade med ”På Eva!” och knuffade till Jonny. Jonny knuffade tillbaka, Felicia ramlade in i en bänk och började gråta. Örn skyndade fram till dem. ”Sluta nu. Hur gick det Felicia?” ”Det ser du väl! Är du dum eller?” Amanda som rusat fram och beskyddande lagt armen om Felicia, tog chansen att hacka på både Jonny och Örn. Bakom Örns rygg raderade Claes namnen på datorn och ersatte dem med ”kuk”, ”fitta” och ”sjärt” istället.

Kapitel 17

Vårterminens första dag var eleverna fortfarande lediga medan Örn och hans kollegor utvärderade glasspinneprojektet som Jason Jones vanvördigt uttryckte det och som Örn brukade tänka på som ren terror, eftersom han med bävan mindes sin egen skoltid och skräcken för att bli utstirrad och utbuad när han inte kunde svaret. Skolledningen, under den energiske tillförordnade rektor Lisa Snögren envisades med att rubricera det hela som en modern och saliggörande elevinkluderande lärstrategi. Till allas oerhörda lättnad kom man fram till att det inte längre skulle vara obligatoriskt att låta slumpen avgöra vem som svarade och att lärarna om de så önskade kunde låta frågan gå till den elev som faktiskt ville yttra sig.

Redan den första skoldagen låg det ett mejl i Örns mejlkorg. ”Dags för skyddsronnd.” Skyddsronnd? Det var väl något för skyddsombudet? Men... På Strömskolan fanns inget skyddsombud och det hade det inte funnits sedan Elna Johansson slutat för tre år sedan. Örn hade varit ombud sedan 2012. Det betydde att... Rodnande insåg Örn att han missat inte bara en utan två skyddsronndstillfällen. ”Är du sjuk, Örn?” undrade Samina Boudon deltagande när hon såg hans blossande kinder. Örn harklade sig. Det var bara något övergående.

En dryg vecka senare möttes de utanför Kentas vaktmästarkontor. Kenta, biträdande Svan, Arne Örn, Armin Tsemberbe, Raina Tuulikorva från köket samt Karin Larsson från expeditionen som beordrats ut som sekreterare. Alla utom Kenta såg ut att vara synnerligen obekväma med situationen och ansvaret. Eller kanske var det bara magknip. Matsalen hade serverat cous-cous med bönor, lök och sparsamt förekommande köttslamsor under det inspirerande namnet ”mauretansk viltgryta”. Kenta tog vant ledningen. För övrigt var han engagerad i en hälsokur han hittat på nätet och levde för tillfället bara på juicer och sparris. I samlad tropp traskade de iväg till småskoleavdelningen. Kenta ryade om kartonger som låg samlade i högar ovanpå skåpen, ryckte i dörrhandtag för att se om de satt fast ordentligt och ignorerade alla ihärdiga ”men var ska vi lägga dem då?” När han sedan fick syn på en kvarglömd julljusslinga med blinkande tomtar som ledde till en grendosa utan barnsäkerhetsskydd var det inte nådigt att vara förskolepedagog på Strömskolan. Vilde de ha ihjäl barnen? Karin Larsson skrev så pennan glödde, pedagogerna vände sig förtvivlade till Armin Tsemberbe och Örn tackade sin lyckliga stjärna för att det mestadels var Armins medlemmar som hamnat i blåsväder.

Glädjen blev emellertid kort. En trappa upp huserade mellanstadiet och här fanns medlemmar från båda förbunden samt, om man fick tro Kenta, mängder med nästan livshotande problem. Det var dammråttor. Kartonger och pärmar staplade på varandra i eldfängda högar. Ett fönster utan hasp... Bertil Svan bleknade när han insåg vad det kunnat medföra. Karin Larsson fick ta fram röda pennan stryka under. FÖNSTERHASP GENAST. Idrotten... men Tsemberbe hade ordning på sin sal och det blev inte minsta anmärkning. Utom på ventilationen då, lukten av svettiga skor låg tät över lokalerna. ”Men den är i alla fall inte farlig, och det är inget jag kan göra något åt” konstaterade Tsemberbe uppgivet. Därifrån till slöjden och Birgitta Bodgren. ”När blir det mätning, Svan” undrade Birgitta. Du har lovat att beställa sedan i maj.” Örn visste inte riktigt vad de talade om men Svan hummade och skrapade bildligt talat med foten. ”Här ska jag gå och andas in en massa skit bara för att du inte lyfter på rumpen och tar ett samtal! Det här får du hjälpa mig med, Örn” Örn öppnade munnen men Svan

förekom honom. ”Självklart ska vi mäta, det har bara varit så mycket... han tog sig åt örat. ”Karin, skriv upp att jag ska ringa imorgon. ”Partikelmätning förtydligade han. Rapport på nästa SVG.”

Gruppen gick vidare. Lös tröskel, slitna halkskydd i trapporna, en strömställare som hängde på trekvart, utsuget i NO-salen behövde nytt filter... På fjärde våningen blev det riktigt jobbigt. Där stod två stora kartonger fulla med gamla A4 i korridoren. ”Vad är det här?” Kenta lät som om han höll på att få ett slaganfall. Örn rotade förstrött i lådorna.

En mängd papper från olika ämnen. På det som låg överst var det tyska glosor, en bunt visade det periodiska systemet. Örn såg en bild av Mandela, som han själv delat ut titta fram lite längre ned. Kenta knackade, nej bankade uppfordrande på klassrumsdörren närmast. Därinnanför satt 28 fjortonåringar och svettades över ett prov i spanska. Det blev en del trasslande innan Tsemberbe tagit plats som provvakt och spanskläraren Ellen Pettersson trasslat sig ut för att leverera en förklaring. Kenta pekade uppfordrande på kartongerna. ”Vill du dö eller?” Ellen Petterssons 4-åring hade kräkts halva natten och hon var för trött för att bli arg. Hon var för trött för att låta sig skrämmas också. ”Menar du lådorna? Det är pappersåtervinningen ju. Du” hon nickade åt Svans håll ”skrev ju att nu var det bara att börja samla”. Örn drog sig till minnes att lärarna fått mejl om att nu skulle miljöbefrämjande krafttag tas men kom inte ihåg några detaljer. Sanningen att säga hade hans medvetande knäppt av efter rubriken *det är upp till varje lärare att...* Hade känt att då fick det vara. Han hade känt sig riktigt upprorisk när han tänkte det, på ett dåligt sätt. För att miljön fick betala för Strömskolans dåliga rutiner. Kenta vände sig till biträdande Svan. Inte helt olik en ilsken groda som blåser upp sig. ”Är det DU som har hittat på det här?” Svan drog med fingret innanför kragen. ”Nä, så har jag aldrig sagt, bara att...” Vaknatten gjorde sig påmind igen. ”Bara att det var upp till lärarna att arrangera insamlingen. Vad hade du tänkt dig att vi skulle göra?” ”Inte så här i alla fall. Totalt brandfarligt. Du får se till att få undan det där, Kenta.” ”Va?” Kenta tappade koncepterna för ett ögonblick. Skulle han, som varnat för riskerna nu bli tvungen att städa undan dem? Ett ögonblick fruktade Örn att mannen faktiskt skulle explodera. ”Vi går vidare” murrade Kenta lågt. ”Tänk, här har jag gått och trott att vi levde i en säker arbetsmiljö och så visar den sig vara nästan livsfarlig” påpekade Tsemberbe till ingen särskild medan de fortsatte korridoren fram.

Till sist var det bara köket kvar och de hann knappt sätta foten innanför dörren innan den koleriske kökschefen Hektor Hesselberg jagade ut dem. Vad menade de med att komma inklampande i sina vanliga kläder och sprida bakterier? Tänk om han ställde sig att laga mat i deras arbetsrum? Nå? Medan Svan, Larsson och Tuulikorva iklädde sig för ändamålet avsedda kläder dröp Örn och Tsemberbe av. Här behövdes de inte, inte egentligen. Raini Tuulikorva skickade dem en mörk blick, men hade inget att invända i sak.

En stund senare stod Örn i klassrummet igen med 9a framför sig och huvudet fullt av bråte och trasiga kontakter. En tredjedel av klassen saknades. 4-5 stycken av dem var sjukanmälda, två var lediga och tre var bara borta. Jonathan Blyberg och systrarna Zafalī. Hm...

”Zafalīskorna är inte här”, sade han när han kom in i arbetsrummet. ”Tror du att...” Samina Boudon slet sig från datorn och vände sig mot honom. Armarna i kors över bröstet och Örn kunde inte avgöra vad som gjorde henne arg. Familjen Zafalī eller hans undring. En äldre syster i familjen hade plötsligt slutat skolan efter årskurs 8, men det var flera år sedan

nu. ”Du får väl mejla dem. Eller deras mentor får mejla dem, du har ju åttorna nu, jag glömer det hela tiden. I alla fall inte jag”, tillade hon plötsligt märkbart belåten. Örn suckade. I 9a var det med hänsyn tagen till jämlig arbetsbörda och olika deltider tre olika mentorer. Vem var nu mentor för vem? Förra året hade han varit en av dem och han hade kvar alla adresslistorna i datorn. Det var enklare att göra det själv. När Samina Boudon gick för att hämta kaffe passade han på att knipa åt sig datorn.

Dagen därpå hade Örn fått ett långt mejl från biträdande Svan om alla de brister som skyddsronden uppdagat, med krav på snara förslag till åtgärder. Han hade också fått svar från flickorna Zafali's mamma att de fortfarande var i Turkiet. Vintern hade slagit till mot byn och alla var för närvarande totalt insnöade. I ett annat mejl förklarade pappa Blyberg att familjen hittat en förmånlig skidresa till Schweiz och Jonathan skulle komma tillbaka om två veckor och att han hoppades att det inte skulle inverka på sonens betyg i någon högre grad. Kunde lärarna skicka arbetsuppgifter snarast? När Örn kommit in i klassrummet till dagens första lektion hade Helena Wahlberg suttit i bänken iförd en svart t-shirt med texten *Je suis Charlie*. På första rasten hade Erik och Jens från 9a kallat Astan i 9b muslimjävel och klappat till henne, Astan och Rona hade kallat Jens och Erik rassesvin och klappat till dem. Örn och Samina Boudon hade lagt en halvtimme på att förgäves försöka reda ut vem som börjat och få dem att ta i hand och vara vänner. Örn kände att det fanns mycket viktigare saker att lägga energi på än lösa trösklar och felplacerade lådor. Han klickade bort mejlet.

Kapitel 18

Arne Örn, Ture Björk och Lisa Kallin satt på den lokala vietnamesrestaurangen. De gnabbades i all vänlighet om huruvida det var nudlar, sojakaramelliserad kyckling med friterade ankfötter som var kvällens huvudmål eller om de skulle spela det säkra kortet wokade risnudlar, strimlad entrecote och grönsaker. Örn och Ture Björk delade en flaska rött, Lisa Kallin avstod från alkohol och log mystiskt men gav inga svar då Örn frågade varför. De bägge männen hade en del angenämt planerande att göra. Om bara några dagar var det dags för sportlov i Stockholms skolor och nästan samtidigt rustades det till VM i Falun. En kväll för ett par veckor sedan hade Ture Björk ringt och sagt ”du Örn, vi åker till Falun”. Örn, som snarast var ett skolexempel på impulsivitetens totala motsats hade drabbats av okaraktäristisk yrsel och sagt ja. När han berättat på skolan att han skulle till Falun hade Samina Boudon lagt en bekymrad hand på hans panna och Jason Jones torrt konstaterat att Örn ”måste ha blivit beamad”. Medan Ture Björk misstänksamt skyfflade runt sina ankfötter och Örn försökte få ett säkert pinntag om en wokad broccoli frågade Lisa Kallin, som skulle arbeta hela veckan precis som vanligt ”nå, har ni hittat någonstans att bo då?” ”Jadå” svarade Björk och gjorde en svepande rörelse som skvätte ankfotssky långt utanför tallriken. ”Jag hittade en snubbe som ville hyra ut en sommarstuga bara någon mil utanför Falun. Han sade att den var lite primitiv men än sen, det är ju bara några nätter.” Örn önskade att han inte sett det sneda leende som sekundsnabbt for över Lisa Kallins ansikte. Men som sagt, det var ju bara några nätter. Sista skolveckan släpade sig fram. Eleverna var stirriga, precis som de brukade före ett lov. De bättre bemedlade var redan halvvägs borta på olika sportlov, de som skulle vara kvar i stan gjorde sitt bästa för att verka blasé. Och så var det Emil i 7a som liksom grånat och sjunkit in i sig själv. När Örn frågade hur det var såg Emils blick gammal ut på ett sätt som Örn kände igen från släktbilder från trettioalet. ”D’e bra” hade Emil sagt till slut. ”Jag är bara alltid så hungrig på loven.” Örn hade ångrat att han frågat, men som det var försent hade han istället gått till skolans kurator, som hjälplöst ryckt på axlarna. Det fanns inget att göra som kunde göras snabbt. I sin nöd hade han klagat för Hektor Hesselberg, den koleriske kökschefen. ”Och vad menar du att jag ska göra” hade denne sagt och spänt blicken i Örn. ”Driva soppkök?”

De båda vännerna anlände till Falun på klockan 15.18 på måndagen, nästan en hel timme försenade eftersom tåget de skulle ha bytt till i Borlänge var taget ur trafik och det hade tagit en god stund för ersättningsbussen att komma fram. Väl i Falun blev det till att leta sig fram till biluthyrningen – de hade tillbringat en god stund med att försöka pussla ihop lokalbussens tidtabell med den lilla stuga de hyrt. Till slut hade de gett upp och hyrt en bil. De hade haft tur, det hade funnit en enda bil kvar att uppbringa i hela Falun. En minsta modellens Skoda. Björk och Örn fyllde bilen till bristningsgränsen med förnödenheter från Coop i Falun och gav sig sedan ut för att hitta huset. Det gick förvånansvärt lätt. Örn, som kört taxi i flera år satte sig vid ratten och Ture Björk skötte väganvisningarna. Först försökte han använda kartappen i mobilen, men efter mycket kisande på den lilla displayen och tre gånger i samma rondell plockades den gamla papperskartan fram. Väg, mindre väg, ännu mindre väg och slutlig-

en tre kilometer bumpig skogsstig med isiga snörester och innan de var framme.

Nyckeln låg i den blomkruka där det sagts att den skulle ligga, men det spelade ingen roll för dörren var ändå uppbruten. Någon som inte brytt sig om att kontakta ägaren hade bott där före dem och det var utkyllt i huset. Den förre besökaren hade dessutom rivit ut varenda låda i sin jakt på de rikedomar som kunde tänkas gömmas i en halvt övergiven stuga med stort renoveringsbehov. Efter att sorgfälligt återbördat ett antal strumpor, dukar och andra ting till den gistna byrån försökte de ringa husägaren bara för att konstatera att mobilnätet ännu inte nått denna del av Sverige. Med hjälp av braskaminen fick de så småningom upp värmen så pass att de kunde ta av ytterkläderna och det blev med ens nästan lite äventyrligt. Ännu mer spännande kändes det då Ture Björk undslapp sig att ”hoppas han inte kommer tillbaka, han som var här” men natten blev händelselös sånär som på en vindkåre som kom det att skallra i rutorna och de vaknade utsövda till tisdag. Tisdag var guldläge för Charlotte Kalla. Tävlningen började inte förrän halv två men Örn och Ture Björk tänkte åka till Falun tidigt och sedan tränga sig så långt fram mot spurtsträckan som det gick. ”Man har väl varit på rockfestival”, som Ture Björk trosviss sade. ”Det kan knappast vara värre än att ta sig fram till scenen när Iron Maiden lilar”. Örn avstod från att säga att det närmaste han varit något i den vägen var dansbandsmötet i den lilla staden där han växt upp men han litade Ture Björk så morgonen startade de med varsin jätteportion havregröt. Kokade kaffe till frukost och termos. Någon bryggare hittade de inte i huset men kokt mörkrostad espressobrygg var inte så illa. I alla fall inte så illa att det inte gick att dricka.

Med ett stort lass korvmackor i packningen tuffade den lilla Skodan in mot Falun. Ture Björk brukade gå på vinst och förlust, han tyckte det var ett bra sätt att få uppleva oväntade ting och Örns brist på lokalsinne var välkänt så när de väl lyckats parkera i utkanten av väl Falun följde de folkströmmen, en till synes pensionerad grupp tyskar. ”De MÅSTE ju vara på väg till stadion, helt enkelt”. Efter en kvarts promenad kom de fram till Falu gruvmuseum. Folkströmmen de följt försvann in i byggnaden. Personalen på museet hade ganska roligt när de pekade ut vägen på turistkartan.

Efter en halvtimmes promenad åt andra hållet var de så äntligen framme. Örn insåg nästan omedelbart att han var fel klädd i sin vanliga överrock. Det var småkallt och kyligt på ett fuktigt sätt och alla andra, även Ture Björk, bar bylsiga täckjackor. Och även om han aldrig önskat sig en kanadagoose längtade han intensivt efter en extra tröja. Och skor där han kunde fått in ytterligare ett par strumpor... Varken han eller Ture Björk hade fått med sig mössa, men lyckligtvis fanns det mängder av souvenirshopar. Örn slog till på en stickad, rödvit sak. Den värmdes skönt om öronen och han bar den med glädje ända till en rödbrusig man som definitivt inmundigat något starkare än havregrynsgröt till frukost slog den av honom, vrålandes ”jävla norrbagge!” Örn rodnade. Men Ture plockade upp mössan, borstade av den och tryckte mössan över Örns öron igen. ”Bry dig inte om den frustrerade populasen. Om det går som det brukar så kommer den där väl till pass” sade han med ett flin. En stund senare hade de båda på ett mirakulöst sätt lyckats tränga sig ända fram till starten. Det var mer än en timme kvar då Örn och Björk parkerade sig vid räcket. Örn tappade kontakten med sina fötter och kylan avancerade stadigt uppåt, hade nått låren då det äntligen var dags. Och så var hon iväg! Charlotte Kalla verkade flyga fram på sina skidor. Bakom henne jagade resten. Ur sikte... Björk vred sig likt en spiral runt en lång tysk och lyckades se storbildsskärmen. Flämtade till. Det skulle kunna hålla hela vägen! ”Kom Örn! Det här är once in a lifetime” Örn stapplade efter

på stumma fötter då Ture Björk drog iväg för att få en bra plats vid målgången. Plötsligt tjöt alla runt omkring honom och Ture Björk vrålade ”av med mössan Örn! Hon klarar det! Hon Klarar Det!” Och det gjorde hon, Charlotte Kalla tog guld och i målområdet dansade och grät man av glädje, fast Arne Örn grät mest av smärta.

Dagen därpå var det längdåkning för herrar. Örn frös lika mycket som under tisdagen, men det vore för nesligt att ha varit på VM utan att se herrarnas längd så han härdade ut. När Johan Olsson brakade i mål som guldmedaljör var Örn övertygad om att han skulle få amputera, men att det hade varit värt det. De stapplade sig bort från målområdet, bort mot en restaurang med storbildsskärm för att därifrån avnjuta lunch och backhoppning, när Örn plötsligt fick en hård törn i ryggen. Om inte Ture Björk fått tag i hans rockärm skulle Örn dundrat rätt in i en barnvagn. Barnvagnspappan blängde mörkt på Örn, som om han gjort det med flit. Örn mumlade ett hastigt ”förlåt” samtidigt som han spanade efter knuffaren. De var lätta att se, de gick som en vind i ett vetefält där några ynglingar iförda den välcurlade tonåringens brist på hänsyn, skrudade i gigantiska täckjackor bufflade sig fram genom folkmassorna. Och var det inte... Jovisst var det den förgjordade Blygren! Eleven, vars pappa efter jul beviljat sonen en spontan ledighet. Som dessutom tråkigt nog blivit sjuk blivit sjuk en vecka före sportlovet. Och antagligen, om empirin höll streck skulle komma att råka ut för en åkomma även en vecka före påsk. ”Varför ser du ut så där?” frågade Ture Björk brydd. Djävulska småleenden var inte Örns främsta kännetecken. Örns leende blev än bredare. En ond plan höll på att ta form i hans hjärna. En plan full av extrauppgifter i etik som kompensation för förlorad lektionstid.

Kapitel 19

Örn gjorde sitt sedvanliga torsdagspensum i form av rastvakt när han plötsligt tvärstannade. Stod inte tyskläraren Jason Jones och kluddade på skolans vägg? Vad var nu detta? Jones hade stoppat pennan i fickan när Örn hann fram, men stod lugnt kvar. ”Vad tycker du Örn? Inte så dumt, eller hur?” På väggen satt en stencilerad lapp, stor som ett halvt A4. *Rejta lärarna* stod det, och så en webbadress. Jones hade strukit över R och skrivit dit ett D istället. *Dejta lärarna*. ”Va?” ”Jag såg dem igår, de finns över hela skolan. Det är nåt snille som lagt upp en webbsida där man kan ”gilla” oss... Och det är ju ingen idé att riva ned lapparna, det kommer bara nya. Bättre att få dem att känna sig löjliga. Humor är den intelligentes vapen.” Hm... tro det... Örn hade inte själv sett vare sig lappar eller budskap förrän nu, även om han hört det glunkas om dem. Och han undrade om det verkligen skulle räcka med ett enkelt pennstreck för att ta udden av detta, även om han väntade med att riva ned lappen tills Jason Jones gått därifrån. Han avslutade rastvakten och tog en sväng förbi personalrummet, han hade exakt tolv minuter på sig innan han måste börja nästa lektion. Bredvid kaffeautomaten satt en annan lapp. *Kolla rejta lärarna! Vad gör facket?* Han suckade. Hann inte med just nu. Tog sitt kaffe och gjorde en egen, mental notering om att undersöka detta efter 7a:s genomgång av rättssystemets uppbyggnad.

Arne Örn, Samina Boudon och Jason Jones trängde ihop sig framför datorns lilla skärm. En skrikgrön rubrik med spretigt teckensnitt förklarade att här kunde man rejta lärarna på Strömskolan igen. Sedan kom en lång lista med alla lärares namn och en möjlighet att rösta enligt alternativen skitbra, hyfsad, kass eller urkass. Små digitala pyramider reste sig bredvid de olika namnen. Blicken drogs obönhörligt till hans eget. Hyfsadpyramiden var ett uns högre än kasspyramiden. Bredvid Samina Boudons namn fanns en stor skitbrapyramid men också en mindre urkass. Ambjörn Stare som undervisade i franska hade en urkasspyramid i storlek som Keops. ”Den som hittade på det här, den gillar inte franska”, sade Samina Boudon förnumstigt. Och sedan kom det igen, det fruktade ”Jaha du Örn, vad ska du göra?”

Mejlkorgen svämmade över av all personalmejl, vidarebefordrade igen och igen men kontentan av dem alla var undringar om vem som låg bakom, hur sidan skulle stoppas och vad facket tänkte göra. Märkligt nog var det väldigt få som frågade vad rektor tänkte göra men det visade sig så fort Örn och Armin Tsemberbe, lärarförbundets representant på skolan, slagit sig ned vid bordet i rektorsrummet. Tillförordnade Lisa Snögren stirrade på dem och sade ”Göra? Vi kan inte göra något, det är yttrandefrihet i det här landet.”

Tsemberbe, som var en mer direkt person än Örn sade ”Men du kan väl kalla in den lilla snorhyveln och fråga om hon vet något? Du behöver ju inte precis anklaga henne?” Snorhyveln i fråga var Emilia Hörngren. Det hade inte tagit lärarna många minuter att luska ut vilken elev som både hade F i franska och var mest datakunnig. Snögren mörknade. ”Är det så du ser på eleverna, Armin? Som snorhyvlar? Jag ska säga er att det vore brottsligt att efterforska vem som gjort detta. Vi Har Yttrandefrihet!” Snögren hade en tendens att uttrycka sig i versaler när hon ville understryka något. Det var brist på idrottslärare så Tsemberbe skakade av sig kritiken. ”Det kan väl knappast vara brottsligt att fråga”, fnös han. ”Man får ju heller inte glömma att rektor ansvarar för att även lärarna har en dräglig arbetsmiljö”, infogade Örn som dels var en försiktigare person, dels insåg att arbetsmarknaden inte var lika god för en medelålders svensk- och SO-lärare. De kom ingenstans, tillförordnade rektor Snögren tänkte inte lyfta ett

finger. Örn och Tsemberbe gick för att ringa sina respektive livlinor. Kunde det verkligen vara som Snögrens kan påstå?

”Det var det dummaste!” Bea Kvist hade inte varit anträffbar och istället hade Örn dragit historien för Stockholmsombudet Björn Halvarsson som blivit mycket upprörd, men efter en del svärande försäkrat att det visst inte var olagligt att fråga en elev om eleven ifråga kände till något om en viss webbsida. Sedan hade Halvarsson frågat om han, Örn, ville att han, Halvarsson, skulle komma ut till skolan. Det var frestande, men... Nej. Örn ville först själv gå en match till. Eller själv och själv... tillsammans med Tsemberbe förstås. Örn var glad över att ha fått en facklig kollega som vågade öppna munnen.

När rektor Snögrens inställning blev känd bland lärarna på Strömskolan var det många som kände sig svikna. En del av dem tog ut det på Örn. ”Varför ska man vara med i facket om ni inte kan göra något när det gäller?” frågade Harry Friberg bortifrån kaffeautomaten. Birgitta Bodgren ilskande till. ”För att vi är en samling mesar”, sade hon frankt. Om lärarna på den här skolan tillsammans sade åt rektorn att nu får du fan göra något, så skulle hon bli tvungen att göra det. Istället gömmer vi oss bakom Örn som om det vore hans fel.” ”Men vi har ju valt honom”, muttrade Harry Friberg och drog bort koppen för tidigt så det plaskade kaffe längs automatens kanter. ”Vi stod upp bra mot Fredrik Söderberg”, inföll Ellen Pettersson. ”Frågan är hur vi ska hantera det här. Du, Friberg som är bildlärare borde väl kunna komma på något.” Harry Friberg gjorde stora ögon. ”Va? Varför jag?” ”Tja... du är ju en konstnärstyp liksom. Kreativ.” Örn hade lämnat rummet vid det laget, för att se till 9a och 50-talet. I personalrummet tog samtalet allt vidare svängar. Tänk om någon gjorde en sida där man kunde gilla rektorer... Eller eleverna i 8b... och vad var det egentligen för undermålig svensklärare som hade en elev som skrev *rejta*? ”Vad skulle de ha skrivit då?” undrade Ellen Pettersson stött. Det var hon som var svensklärare i 8b, där den misstänkta Emilia Hörngren var elev. ”Rata? Det blir ju något helt annat.” Språklärarna förlorade sig i en animerad diskussion om synonymer, angelifiering och böjningsmönster, medan Harry Friberg satt i ett soffhörn och grubblade. Tänk om man kunde...

Örn var både nöjd och missnöjd. Han hade haft The Boppers och *Who Put the Bomp* på storskärm medan eleverna gick in i klassrummet och han hade startat med några klipp ur James Deans *Ung rebell*. Det hade varit riktigt lyckat, de hade talat ideal, idoler och ungdomskultur kontra vuxenkrav hela timmen. En del hade inte ens velat sluta när timmen tog slut och det hörde inte till vanligheterna att han fick fösa ut elever ur klassrummet. Problemet var bara att lektionen borde ha handlat om kalla kriget och nu hade hans tidsschema spruckit. Han var nöjd av andra anledningar också. I mejlen låg dagordningen till torsdagens SVG. Visserligen alldeles för sent med tanke på att det redan var tisdag, men det stod hantering av lärarkränkningar på agendan...

Arne Örn, Armin Tsemberbe, Raina Tuulikorva, Bertil Svan och expeditionssekreteraren Karin Larsson stirrade på tillförordnade rektor Snögren som argt stirrade tillbaka. ”Nå?” sade hon uppfordrande. Under punkten hantering av lärarkränkningar hade tillförordnade Lisa Snögren just tillkännagett att hon med omedelbar verkan ämnade utöka mentorstiden med en halvtimme varje vecka för att stärka elevdemokratien samt införa en modell där eleverna kontinuerligt skulle betygssätta sina lärare. ”Då slipper de ju starta hemsidor för att visa sitt missnöje, det var väl det ni ville?” ”Jag begär ajournering”, sade Örn matt. Rektor Snögren böjde nådigt på nacken. 10 minuter. De tre fackrepresentanterna stapplade ut i personalrummet.

”Det var det värsta...” ”Är hon inte riktigt klok?” Bit för bit återfick de tankeförmågan. Detta var en organisationsförändring. Risk- och konsekvensbedömning måste göras. Detta måste de ta med sina medlemmar. Något surrade envist i Örnns minne. MBL. Om en part begär att en fråga ska behandlas i MBL så måste det bli så... Det skulle åtminstone ge dem tid. Lisa Snögren blev inte glad, det märktes, men det struntade Örn, Tsemberbe och Tuulikorva i. MBL-förhandling skulle det bli. De skyndade iväg för att sammankalla sina respektive medlemmar. Morgonen därpå gick Örn hemifrån tidigare än vanligt. Han hoppades hinna träffa några av lågstadiemedlemmarna innan det blev dags för hans egna lektioner. Lågstadiefolket visade sig sällan uppe i personalrummet. De hann inte, sade de. Och det låg väl något i det, Örn hann sällan till dem. Det var därför han offrat morgonsömnerna denna dag. Och det hade fallit synnerligen väl ut. På tunnelbanan hade han mött flera av lågstadielärarna, däribland hans egna tre medlemmar, och de hade alla blivit precis så upprörda som han hoppats att de skulle bli. Tanken på att bli betygssatta av en grupp åttaåringar var direkt kväljande. Högljutt pratande rundade de hörnet mot skolan och tvärstannade.

Tvärs över skolgården stod det med stora graffitibokstäver *REKTORN SUGER*. Bredvid stod vaktmästaren och kliade sig i nacken. Hur skulle han få bort det här innan eleverna kom? Fanns inte en chans. Han gick och tog en kaffe istället. En bit bort stod Harry Friberg och log underfundigt. ”Har man sett på maken så lägligt”, sade han. ”Undras om Snögrenskan tycker det här också är odemokratiskt att utreda.”

Kapitel 20

På Strömskolan rådde ett behärskat kaos, om nu den tanken är möjlig. Rektor Lisa Snögren låg i fejd med sin lärarkår. LR, Kommunal och Lärarförbundet hade gemensamt förklarat sig oeniga vid den MBL-förhandling som avhållits. Rektor Snögren vägrade dock backa på sitt beslut om elevutvärderingar av lärarna. De tre förbunden hade svarat med att begära central förhandling med hänvisning till ökad arbetsbelastning och där låg ärendet och väntade på att något skulle hända. Kollegiet som var förolämpade och besvikna över att något som börjat med en begäran om stöd från rektor slutat med att hon indirekt gett den hemlige webbsidemakarhen beskydd vägrade befatta sig med utvärderingarna eftersom frågan ännu inte var avgjord. Även rektor Snögren var förolämpad. Hon misstänkte starkt att någon i personalstaben kände till mer än vad denne sade om tilltaget att måla okvädingsord mot rektor tvärs över skolgården och hade hållit något som inte kan kallas annat än en offentlig utskällning på ett personalmöte. Det hade inte gjort någonting bättre. Lärare och rektor möttes inte öga mot öga i personalrummet.

Trots stämningen måste undervisningen fortgå och som det lackade mot sommarlov var det mängder av små utflykter, skolresor och idrottsdagar på agendan. Och varje resa krävde en underskriven riskbedömning av rektor. I sin ilska över vad Strömskolans kollegium uppfattade som en kränkande och arbetsgenererande pappersprodukt hade de beslutat ge rektor lite grand av samma vara på ett både irriterande och oklanderligt vis. För enligt bestämmelserna ska det ju göras. Tänkas igenom vilka problem som kan uppstå när man lämnar skolan, och vad man då ska ta sig för. Strömskolans lärare brukade ”glömma bort” processen eftersom den mest upplevdes som tidsödande och meningslös men nu följdes protokollet. På varje utflyktsplan och varje riskbedömning som mejlades till rektor stod meningen ”vi önskar rektors, såsom varande högste ansvarig, bedömning av riskerna samt hjälp med förslag till åtgärder.”

Lärarna muttrade surt över det arbete de åsamkat sig själva varje gång de tvingades ta tid till att fundera över sådant som alltid betraktats som självklart, men de tröstade sig med att Lisa Snögren måste svära så mycket mer. Och det gjorde hon. Sammanbitet betraktade hon varje dag mejlskörden om gatukorsningar, potentiell förekomst av ilskna hundar, simkunnighet, risken för att gå vilse på museer och liknande. Och hon insåg att hon var utsatt för en skymf men vad kunde hon säga? Det yttersta ansvaret var hennes. Och ansvar kan inte delegeras om inte den som förväntas ta emot delegationen vill ha den. ”Vänta bara” sade hon till sin man och gnisslade tänder. ”Inte en krona ska de få i löneförhandlingen.” Men det gick förstås inte. Strömskolan tillhörde en av de skolor som av utbildningsförvaltningen fått tillåtelse att lägga ut mer pengar på löner än de mer geografiskt gynnade så det blev pengar även denna gång. Örn kallsvettades och bet på naglarna då LR:s förhandlande ombud Bea Kvist öppnade sin dator och visade rektors förslag till ny lön, men de var helt normala. Även hans eget höll ett anständigt mått.

Senare samma kväll ringde Ture Björk och gormade i luren. Han var upprörd det hördes men så mycket mer förstod inte Örn av vännens osammanhängande svada. Så istället för en mysig hemmakväll framför Sportnytt i sällskap med de senaste alstren från 7a, gav han sig iväg till Ture Björks och Lisa Kallins lya. Ture Björk slog sig ned i fåtöljen och lämnade soffan till Örn som med ett nöjt grymtande satte sig till rätta. Ture Björks soffa, som egentligen var Lisa Kallins soffa var i hans ögon ett under av bekvämlighet. Mjuk stoppning och stora

pösiga karmar. Han hade gått runt i sin egen lägenhet med tumstocken i högsta hugg fler gånger än han iddes räkna och försökt hitta en plats där något liknande skulle rymmas hemma i hans egen lilla lägenhet. Dock ännu utan framgång.

”Kan du tänka dig såna naiva fårskallar det finns” murrade Björk. Det var ett par av sina kollegor på han talade om. Det var nu ett faktum att Svartbäcksgymnasiet skulle läggas ned till hösten och några av kollegorna hade tagit initiativ till en avslutande skolresa tillsammans med sin klass, humanisterna i åk 1. De skulle åka en lördag och komma hem tisdagen efter. ”Rektorn menar att tack vare att de åker på en helg så åker de på sin fritid så då behöver de inte ta något ansvar. Och det litar de på!” ”Men...” invände Örn som var van vid att både måndag och tisdag var arbetsdagar. ”Jo, jag vet vad du tänker”, svarade Ture Björk. ”Men rektor tänker ge dem ledigt utan löneavdrag och på så vis hävda att det är fritid. Jag blir så trött.” Örn drog upp fötterna i soffan. Den var stor nog för det och det drog lite från balkongen. Lisa Kallin envisades med att sitta och läsa därute trots att kvällen var ganska kylig. Hon var så varm nuförtiden, påstod hon. ”Och så sade jag till dem att jag skulle kolla med min polare fackmannen. Tror du att det skulle hålla?”

Örn hickade till och spillde kaffe på byxorna men klarade soffan. Fackmannen? Var det han det? ”Ture, du vet lika mycket om sånt som jag” invände han. Ture Björk lade armarna i kors över bröstet och kisade. På sin polare fackmannen. ”Vettu, det tror jag inte. Det kanske stämde för ett par år sedan men inte nu. Det hörs när du pratar. Och det vore väl också fan” fortsatte Björk ”och skulle gå emot allt vi tror på om du nu sitter och hävdar att kunskap och träning inte ger någon effekt. Det är klart du vet mer än jag, i alla fall om avtal och sånt.” Örn tog sig en funderare. Jo, det var ju sant förstås. Kanske att han faktiskt visste en del. Och att hans ovilja att svara mer handlade om bristande självförtroende än om bristande kunskaper. Och vad hade Björk egentligen frågat? Örn rotade runt lite i minnesbanken. ”Hm. Pondera att du har rätt. Att jag ÄR fackmannen. I så fall vill jag till att börja med ha mer kaffe.” Med ett roat grymtande reste sig Björk och försvann ut mot köket. ”Nu har jag visst öppnat Pandoras ask. Du börjar redan ta dig friheter” muttrade hann. Örn flinade. ”Och en kudde till” hojtade han förnöjt åt köket till. ”Nä det skulle nog aldrig hålla” sade han när Björk väl var bänkad i fåtöljen igen. ”Det kan ju tyckas lite larvigt att tala om tillsynsplikt när det gäller sextonåringar med de är ju faktiskt minderåriga och resan sker på något sätt i skolans regi, även om rektor ger lärarna ledigt. Den sker ju på skoltid, till exempel.” Ture Björk log belåtet. Det är alltid roligt att få medhåll. ”Men det är säkert en sådan sak där man inte vet vad som gäller förrän det är prövat i en dom. Vi får väl hoppas att det inte är dina kollegor som tvingas bli prejudikat.” Nu var det Björks tur att skvimpa kaffe men hans landade mestadels på fåtöljkarmen. Han skrattade till. ”Det ska jag fråga dem. Om de är sugna på att bli prejudikat.” ”Vad händer i satsen” mumlade Örn rutinmässigt. ”De sitter inetsade, de gamla grammatikkunskaperna” ”Icke” replikerade Björk ”Håll dig du till att vara fackmannen, på svensk grammatik skall du icke fingra. Det är predikatet som händer i satsen. Utifrån balkongen hördes Lisa Kallin fnittra. Ture Björk och Arne Örn valde att tro att det berodde på att boken hon läste var lite extra lustig just då. Ture Björk grenslade en annan kapphäst. ”Och apropå kunskaper – vad säger du om antiläxmaffian?” Örn nickade. Sedan de större morgondrakarna haft flera artiklar i ämnet hade läxornas vara eller inte vara diskuterats flitigt på Strömskolan. ”Det tycks finnas lika vederhäftiga argument för som emot” svarade han försiktigt. Ture Björk fnös. Så du menar att argumentet att diagnos-ungar inte orkar med läxor och därför ska ingen annan ha läxor

heller är vederhäftigt? Det är ju som att säga att jag saknar en fot och därför får ingen annan springa.” ”Du ska då alltid ta i ändå från tårna, Ture.” Lisa Kallin gav tappt för kvällen och kom in från kylan på balkongen. Lade axeln på Björks axel i en både kärvänlig och förmanande gest. När Örn lite senare vandrade hemåt tänkte han över vad han sett. Lisa stående i silhuett mot balkongen och det sista dagsljuset. Hade det inte funnits en rondör i magens linje? Var det dags för Ture Björk och Lisa Kallin att bli föräldrar? Det var inget han direkt gick och längtade efter för egen del men han kände ändå ett styng av vemod. För även om de skulle fortsätta vara vänner, så skulle Lisas och Tures liv ta en helt annan vändning, en vändning som om han fick tro kollegorna på skolan skulle komma att inkludera oändliga vaknätter, rinniga blöjor, uppräknade anti-maskmediciner, hårluskurer och liknande. Och efter de första åren skulle ett ständigt skjutsande till olika aktiviteter, allmänt pusslande och läxtjat ta vid.

Örn körde ned händerna i fickorna till skydd mot vädret denna majnatt, kvarglömd av februari. Plötsligt log han brett, mindes Tranströmer. *Jag kör ner händerna i mina haydnfickor och härmar en som ser lugnt på världen.* Det pirrade allt lite förväntansfullt inför att få ta med grabben till bandymatch på Zinken. Eller om det blev en tjej. Egalt vilket skulle det bli bandy, det skulle han nog se till. Isvinden tog i runt ett hörn men Örn värmdes vid tanken på ungens första leksak. En viss brandgul boll...

Kapitel 21

”Jag ger upp” Samina Boudon, matematik- och NO-lärare på Strömskolan knöt händerna bakom nacken, blundade och lutade sig bakåt i stolen. Satte upp fötterna mot skrivbordskanten och sköt iväg stolen flera decimeter, ända tills den slog emot hyllan bakom. ”Det går helt enkelt inte att få ihop. Hur går det för er?”

Samina Boudon, Jason Jones och Arne Örn var sysselsatta med att få ihop sina respektive ramscheman. 35 timmar skulle ut, en av dem vikt för friskvård. För Samina Boudon, som undervisade i NO i tre klasser och matematik i två gick det inte att få ihop såsom schemat var lagt. Första timmen, sena timmar och så en tvåtimmarskonferens. Hur hon än ritade slutade det på att hon skulle vara i skolan 38 timmar per vecka, plus lunch. Och det ville hon inte, menade att det inte gick att planera i skolan så hon skulle ändå få sitta lika länge på kvällar och helger. Jason Jones visslade en stump. ”Jorå, svarade han. Av hävd och vana låg språktimmarna alltid samlade runt lunch så det var relativt enkelt att få ihop anständiga arbetsdagar. Arne Örn hade nästan lika mycket problem som Samina Boudon. ”Om jag börjar räkna tid samma minut som lektionerna börjar på tisdag och onsdag börjar så går det. ”Sade fackombudet” replikerade Samina Boudon cyniskt. ”Örn, det går ju inte. Du måste åtminstone ha tid att hänga av dig rocken på arbetstid.” Örn log en smula fåraktigt. ”Jag vet Samina. Det går inte. Undrar om alla ... förutom du då Jason... har samma problem i år? Vad tänkte Bertil egentligen?”

Det hade varit samma röra föregående år, sedan den dåvarande rektorn envisats med att lägga schemat själv. Sedan hade biträdande Bertil Svan klivit in och räddat situationen. Men det här årets scheman var signerade Bertil Svan, så... ”Då var han hjälten”, sade Jason Jones lakoniskt. ”Det kanske steg honom åt huvudet” Arne Örn suckade, lade undan det omöjliga ramschemat och började istället på ett mejl till medlemmarna och Armin Tsemberbe, hans kollega i systerförbundet. Det skulle bli nödvändigt att börja terminen med jobbiga möten i år igen. Och rektor Engemyhr var tillbaka efter sin sjukskrivning. Ännu en djup suck undslapp Örn.

Örn och Tsemberbe satt i soffan vid expeditionen och väntade på att rektor Engemyhr skulle ta emot dem, när dörren till rektorsrummet plötsligt flög upp så det brakade. ”Jag slutar” gastade någon där inifrån och en skimrande tiondels sekund trodde Örn att det var rektor, men orden följdes av Pia Klemming, högröd i ansiktet av ilska. ”Vet ni vad hon sade”, skrek hon och syftade på Birgitta Engemyhr. ”Hon tyckte jag skulle ta en tre timmars lunch för att få ihop ramschemat! Har aldrig varit med om sådan inkompetens förr!” ”Är hon din”, viskade Tsemberbe ur mungipan. Örn skakade på huvudet. Pia Klemmings åsikt, som han fått höra mer än en gång under de ämneskonferenser i svenska som avhållits på skolan, var att facket var till för ryggradslösa personer utan framåtanda och han var rätt glad för det just nu. De bägge männen hann inte fundera mer över sin kollega för nu stod Rektor Engemyhr i dörren och hennes ansiktsuttryck var minst sagt sammanbitet.

”De får väl strunta i friskvården.” Örn och Tsemberbe stirrade misstroget. På bordet framför dem låg tre scheman, bland dem Samina Boudons. ”Ja, det är uppenbarligen så att verksamheten inte medger något annat. Ni är väl bekanta med skrivningen” fräste rektor Engemyhr. Tsemberbe såg tveksam ut. Örn också. Ingen av dem kunde säga att de hade friskvårdspolicyns ordalydelse på sina fem fingrar. Örn's benägenhet att älta problem i förväg, nå-

got som gav honom många sömnlösa nätter, hade dock det goda med sig att han besatt en mängd olika svarsalternativ. Om nu rektor Engemyhr slog till med en bokstavlighet han inte behärskade, fanns det andra utvägar. ”Stadens intention med friskvården är ju att vara akt-samma om sina lärare”, sade han. ”Om detta är skolledningens mening anmäler jag frågan till nästa SVG,” ”Inga personfrågor på SVG” avbröt rektor Engemyhr. ”Det vet du mycket väl.” ”Inte som personfråga,”, invände Örn. ”Som princip. Om skolledningen menar att friskvården är avhängig schemaläggarens skicklighet vill jag ha det i protokollet.” ”Jag med” sekunderade Tsemberbe lojalt och Örn blev varm inombords. Så oändligt mycket lättare det var att säga emot när man hade någon bredvid sig.

Det låg inte i rektor Engemyhrs karaktär att erkänna att hon haft fel, men hon ville inte heller ha något som skulle kunna antyda brister i ledarskapet på pränt. Hon anlade sin mest snorkiga, ointresserade min. ”Jag hoppas ni inte sitter och antyder att jag inte värnar om min personal? Jag ska säga åt Svan att se över om det går att göra några smärre justeringar och om det fortfarande är problem får ni återkomma.” Därmed var audiensen slut.

Armin Tsemberbe och Arne Örn pustade ut där de stod utanför den stängda rektorsdörren. ”Alltså hon där...” sade Tsemberbe lågt. ”Jag är mer slut efter ett sånt här pass än efter en kväll i gymmet.” Örn nickade. Förstod precis. Även om inget i värden skulle kunna få honom att sätta sin fot på ett gym.

”Redan efter lunch låg ett nytt schema i mejlen.” Arne Örn och Ture Björk avnjöt sitt sedvanliga skolstartsöl på Mosebacke och Örn tog en stor klunk Bedarö bitter. Sorten var ny för Örn, men Björk rekommenderade den varmt. Förutom det faktum att han tyckte man skulle stödja lokala initiativ, hade Ture Björk och Lisa Kallin passerat Landsort på semestern. De hade avnjutit ett par fina kvällar i solskenet på lokalpuben i hamnen, alltmedan de regnade över fastlandet. Ett faktum som kommit Björk att utveckla en något skadeglad förkärlek för Ångbryggeriets flaggskepp. Örn föredrog egentligen en helt vanlig Pripps, men han ville inte verka tråkig så han höll god min. ”Berätta nu hur det gick med dina prejudikat” sade han. Björk återkallades bryskt till vårterminens sista dagar. ”Mina prejudikat ja...” Meningen tonade ut i sommarkvällen och drucknade i de glada, skrämde skriken från Gröna Lund. Nere i saltsjön vrålade en motorbåt stor som en mindre villa förbi en segelbåt och kom den att helt tappa styrfarten i den stilla sommarkvällen. Seglaren lyckades ändå ta sig förbi gattet in mot Nybrokajen och undgick med nöd och näppe Viberös kvällsankomst från skärgården. ”Jo, jag sade ju åt dem att de riskerade att gå på pumpen, och pumpen var precis vad de gick på” fortsatte han.

Precis innan sommarlovsstarten hade ett par av Björks kollegor åkt till Gotland med en klass gymnasister. Rektor hade menat att de åkte på sin fritid (han gav dem ledigt med lön) därmed tog de inget ansvar för klassen. Händet det något skulle det enbart vara en sak för den enskilde eleven. ”Redan första kvällen hade ett par av eleverna testat gutedrickat och blivit liggande i en vallgrav hela natten. Dagen efter skulle de cykla till Lummelunda. Pelle, en av lärarna halkade i grottan och bröt foten och ingen försäkring ville ta i det. Fritidsförsäkringen menade att de var i tjänst och skolans försäkring hävdade att det var fritid. Jag vet inte hur det gick, det hade i alla fall inte klarats ut när sommarlovet började. Och när Pelle bröt sig blev ju Clara ensam med klassen. Tjugo minuter innan färjan gick hade hon fortfarande hållit på att försöka övertala en tjej att följa med hem istället för att stanna hos en flirt hon hittat i hamnen.” Örn höjde ögonbrynen. Ungdomens impulsivitet... fast själv skulle han inte kommit på

tanken ens när han var sexton. ”Det slutade med att Clara kutade till färjan utan tjejen. Föräldrarna har visst stämt både Clara och rektorn. Påminn mig att aldrig någonsin åka på lägerskola, Örn. Och om jag skulle glömma det får du slå mig i huvudet.” Örn hade aldrig åkt på lägerskola som vuxen. Dels för att han var för bekväm, del för att hans barndomsminnen av en fuktig paddling på Vättern som bland annat innehållit lustigheterna ”skvätta ner Örn när lärarna inte tittar” respektive ”driva in i vassen och inte kunna ta sig loss på egen hand” fortfarande hemsökte honom i svarta stunder. ”Du har mitt hedersord” lovade han. ”Annars då? Hur är nya stället? Björk som fram till höstterminen utövat sitt lärarkall på det numera nedlagda Svartbäcksgymnasiet och från terminsstarten varit fullt upptagen med att hitta allt från en ledig stol till att orientera sig bland rutinerna på Globgymnasiet log glatt. ”Jotack, bortsett från att det är rörigt verkar det lovande. Bara en sån sak som att rektor inte har öronmärkt all jäkla tid... litar på att vi träffas när vi behöver. Antagligen en slug strategi för övrigt. Lärarna tycks bo på plugget för att de vill. Det är pizzaträffar med arbete eller planering med sushi i vartenda hörn när eleverna gått hem. Eller också är alla lärarna en bunt tragiska singlar utan liv.”

Han flinade igen, ännu större. ”Igår sparkade ungen så det syntes. Det kräver en öl till. Jag bjuder Örn, för nästa år så här dags är jag fattig pappaledig. Då får du stå för drickat.” Örn smålog, glad över att vännen verkade ha släppt sina dubier och längtade efter att bli förälder. ”Något annat är Bedarö den här gången.”

Kapitel 22

Det var fortfarande morgon. De första lektionerna hade kommit halvvägs. Några enstaka elever syntes uppkrupna i hörnen med ansiktena dolda bakom sina mobiler, men i stort sett var korridorerna tomma. SO-läraren Gösta Glans gjorde en liten glad stapp i korridoren på väg till sitt klassrum. Om en halvtimme skulle han introducera 8b i historia. Jordbruksrevolutionen stod för dörren men innan dess skulle han ha en övning i historievärdering. Faktum var att det i mitten på september inträffat ett mirakel på Strömskolan. Hela skolan hade haft studiedag med ämnet hur skolans möten skulle bli effektivare. Men effektivitetsmästarna som skulle föreläsa hade, på grund av det icke så längre så effektiva järnvägssystemet, missat tåget i Malmö. Följden hade blivit att lärarna plötsligt fått tid till att tala med varandra om pedagogiska ting. Parallellkollegorna Glans, Örn och Klemming hade konstruerat flera elevövningar. Däribland den Glans strax skulle genomföra. 10 olika bilder, föreställande allt från en flintyxan till Gustav Vasa till en traktor. Och nu var det meningen att eleverna skulle sitta i intresserade grupper och ranka dem efter dess historiska betydelse. Arne Örn stod i trapphuset och tittade roat på sin kollega. Trevligt att Gösta var glad, det var inte så ofta. Örn fortsatte åt andra hållet, förbi NO-salens öppna dörr. När han gick förbi hördes något som närmast kan beskrivas som en ljudlig utandning och ett litet svampaktigt moln av vitaktig rök steg upp från en bänk. Ännu ett resultat av den fantastiska dagen. Några av NO- och mattelärarna hade slagit sig ihop om ett experiment där det gällde för eleverna att räkna rätt, annars blev det en kritpuff i nyllet.

Dagen därpå var det Öorns tur att ha historievärderingslektionen. Lite nervös, som alltid då han skulle ha gruppdiskussioner. Det fanns alltid ett skräckscenario som pockade. Ett där han hade satt eleverna att diskutera och sedan inte lyckades få tillbaka uppmärksamheten. Där han stod och hojtade framme i klassrummet och eleverna gav blanka tusan i vad han ville. Det hade aldrig hänt. Eller... det hade nästan aldrig hänt. En gång för länge sedan när han var lärarkandidat hade den ordinarie läraren fått ingripa, men aldrig sedan han blev "riktig" lärare. Ändå var han alltid lite orolig. Men å andra sidan... var han ensam ute i fullmåne började han ofelbart tänka på vampyrer. En rest från barndomen då TV en sommar visade skräckfilmer han varit alldeles för ung för att se, men tittat på i alla fall. Örn var känslig på så sätt. Han ovilja till utomhusbad hade bara en vag koppling till vattentemperaturen, även om det var det han alltid påstod. Jag är en mes, tänkte han för sig själv där han släpade runt på bänkarna för att inte spilla värdefull lektionstid. Så strömmade 8a in i klassrummet, förvånade och högljutt kommenterande. Vad var det här? Fick man sitta var man ville? Varför inte det då?

"Äää...Öööörmen..."

Men Örn hade ansträngt sig med gruppindelning och lät sig inte bevakas. De hade en bestämd plats, den hade bara flyttat sig lite. I 60 minuter av sina liv kunde de samarbeta med vem som helst. "Och nu ska ni rangordna bilderna, så det som föreställer det historiskt mest viktiga ligger som etta, det näst viktigaste tvåa och så vidare. Sätt igång." 6 grupper om fem personer. Visst såg Örn att Hanna smusslade med mobilen under bänkskivan och att Behroz såg ut som om han skulle somna men i varje grupp fanns det några som började plocka med bilderna. De flesta andra hängde på. Erik XIV låg överst hos en grupp. "Han har så coola brallor ju" Örn bet sig i tungan och förklarade så pedagogiskt han kunde att ville de ha kung Erik främst fick de ha ett bättre argument. I en annan grupp toppade man med flintyxan, "för den var liksom

någe som gjorde det lättare att bygga skydd liksom. O då kanske fler överlevde.” Örn nickade eftertänksamt. Klokt där, även om det inte var så välartikulerat. En tredje grupp hade också yxan i topp. ”Mamma säger att Oden kom från Turkiet med yxor och slog ihjäl vantrogna här och därför blev det asatro.” Örn stirrade häpen på Mirjam, som obekymrat stirrade tillbaks. Han visste inte vad han skulle svara, nickade bara eftertänksamt och påpekade att de skulle få motivera sina val om en stund. Han tog en sväng runt sitt lärarbord och smygtittade i klasslistan. Visst hette hon väl Mirjam Lindqvist? Jodå. Hmm... Lektionen gick vidare. På det hela taget flöt det på som han tänkt sig. Han fick jobba rätt hårt med disciplinen för att grupperna skulle lyssna på varandra, men det var som det brukade vara. Mirjams grupp hade valt bort yxan till förmån för traktorn. De sade att traktorn symboliserade ett nytt jordbruk där ingen svält ihjäl, men Örn undrade i sitt stilla sinne om de inte bara insett att det var för jobbigt att förklara det där med vantron i Sveriges forntid.

Senare samma dag ringde Örns mobil. Han hann inte längre än till ”hej det är Ö...” förrän Ture Björks gästande fyllde luren. ”Örn, för helvetel!” Dumfan vill att jag sätter betyg i ryska! Jag kan för faen ingen ryska! Det måste jag väl inte?” ”Vadå?” Det tog Örn en stund att reda ut vad det hela handlade om. Globgymnasiet, som lockade elever med att man fick läsa vilket språk man ville, hade sedan hösten 2014 en liten grupp som läste ryska som C-språk. Man hade även hittat en ryska i exil som skötte undervisningen. Men sedan lagstiftningen ändrades första juli fick hon inte längre sätta betyg. Nu hade rektor beordrat Ture Björk att sköta den detaljen, för han var ju ändå språklärare. ”Vafaan!” gormade Björk i luren. ”Jag är svensklärare! Jag kan inte ens kyrillerna! Säg att han är ute och cyklar!” Telefonen blev allt varmare mot örat ju mer Björk hetsade upp sig. Örn höll med om att det verkade vansinnigt. Men var det olagligt? ”Det verkar ju galet. Men jag vet inte... låt mig kolla.” efter ytterligare några haranger lät sig Björk grumsande nöjas med det svaret. Örn fick sticka emellan med ett pass svensk historia i 9a. Han hade hittat ett arierbevis på Stockholmskällan och klassen blev precis lika uppbragt som han hade förväntat sig. Diskussionen gick av sig själv. Därefter drog han sig tillbaka till sin skrubb/arbetsrum och ringde LR:s Bea Kvist. ”Ryska...” upprepade Bea Kvists eftertänksamma röst i mobilen. ”Det verkar väl ändå helt galet. Har han inget ombud på sin skola?” Det hade Örn inte ens tänkt på att fråga, och säkert inte Björk heller. Det slog honom att han blivit Björks Bea Kvist. Livlinan man ringde när man behövde hjälp. Sedan ville hon också få kontrollera något, och bad att få ringa upp. Även Bea Kvist hade uppenbarligen en Bea Kvist.

När lektionerna var slut för dagen hade Örn svaret i mejlkorgen.

Lagstiftningen har ingen skrivning om ämnesbehörighet, vilket innebär att rektorer kan beordra legitimerade lärare att sätta betyg även i ämnen de inte har legitimation för. Arbetsgivaren vill förstås helst att den som sätter betyg är legitimerad och ämnesbehörig, men man säger att om det inte går att lösa får en legitimerad lärare sätta betyg även i ämnen där ämnesbehörighet saknas. Så hälsa din vän att han ska kräva gott om tid för att lära sig ryska. Örn trodde inte sina ögon och det gjorde inte Ture Björk heller. Örn hann knappt trycka på ”vidarebefordra” innan Björk osade svavel i luren. Ture Björks smekmånad med Globgymnasiet var slut, det var uppenbart. Dagen var slut, Örn hade fått mycket att fundera på. Fanns det någon på Strömskolan som inte var legitimerad? Han visste inte. Björk hade ändå fått en halv termins förvarning, och skulle dessutom bli av med det mesta av decemberkursen för att ha tid att sätta sig in i ämnet... *som om Det skulle räcka*, hade Björk fnyst. Och det gjorde det för-

står inte. Men viss om hur framförhållningen var på Strömskolan... Ett likande besked kunna droppa ned 15 december, två dagar innan betygen skulle vara satta. Örn kände att han måste vara steget före. Högstadiet hade han hyfsad koll på, men var sexornas lärare legitimerade? Killen som han inte ens kom ihåg namnet på, han som hade 7c i träslöjd för att Birgitta Bodgrens timmar inte räckte till, var han legitimerad? Eller skulle det här landa i hennes knä framåt jul? Och om han började fråga runt, skulle det då alla tycka det var hans skuld om det visade sig att problemet fanns? På hemvägen slank han in i Söderbokhandeln och köpte ett ryskt lexikon åt Björk. På hemvägen slank han in i Söderbokhandeln och köpte ett ryskt lexikon åt Björk. Kvällsnyheterna berättade att ryska bombplan gått hårt åt Assads fiender i Syrien, och i ett direktreportage från Ukraina visades rädda invånare i en östligt belägen by. Örn tänkte modstulet att det kanske inte var så tokigt att lära sig ryska.

Kapitel 23

Ture Björk bläddrade missmodigt i lexikonet Örn givit honom. För trots att han på skämt dängt lexikonet i huvudet på Örn, som knäat betänkligt under tyngden av den ryska litteraturen, och trots att han självsäkert förklarat att de här dumheterna, som att betygsätta i ett ämne han varken kunde eller behärskade, inte var något han tänkte finna sig i, var han inte så säker på att han inte skulle bli tvungen. För ärligt talat, fanns det egentligen någon marknad för en snart femtioårig gymnasielärare i svenska och psykologi? Han hade fört det på tal över frukosten. Om han skulle hoppa av. Offra sin fasta anställning, 'ta en för lärarna' när det gällde att stå upp emot vettlösa beslut från ovan. *Gör det du måste, Ture*, hade hans sambo Lisa Kallin svarat, men man behövde inte ha en enda psykologipoäng för att inse att hon inte var glad över utsikten till att bli stående med en arbetslös man samtidigt som hon blev barnledig. Och han gav henne rätt i att två minskade inkomster på en gång skulle göra det mycket svårare för dem. Därför satt han nu här och bläddrade. *Att betygsätta eller inte betygsätta* det är frågan, tänkte han modstulet.

Lördagens sista dagsljus gled iväg över golvet bort mot fönstret där det försvann ut i glipan mot november, men han vägrade i ett meningslöst trots att tända lampan. De skulle inte få honom till det också. Vilka 'de' var, var synnerligen oklart men om han avsåg rektorn på Globgymnasiet som gett honom uppdraget så var denne helt ovetande om Ture Björks heroiska plirande i halvmörkret. Lisa Kallin rufsade om i hans lätt grånande hår. *Du får väl tala med honom på allvar*, sade hon i en ton som avslöjade att hon tyckte att nog sagts om detta. *Skynda dig nu, Arne väntar säkert redan*. De skulle på lördagsmatiné med efterföljande restaurangbesök. De tre vännerna hade en liten behaglig filmklubb. En gång i månaden gick de på bio, varefter denna diskuterades grundligt över ett antal öl och jordnötsspett. För några år sedan hade de varit sex, men de övriga tre hade uppslukats av familjelivet. Snart är jag väl ensam, tänkte Örn sorgmodigt där han stod i foajén och snackade ostbågar. Sedan glömde han bort sin melankoli för vännerna knuffade sig in genom dörren till biografen och allt var som vanligt, inklusive hans fruktlösa försök att freda sina ostbågar från Ture Björks giriga nypor.

Efteråt, på restaurangen var det Björk som var dämpad och än en gång tröskade Björk och Örn sig igenom olika scenarior. Vad skulle hända om han satte hårt mot hårt? Var det arbetsvägran att säga nej? Vad hände om någon elev överklagade? Kunde betyg överklagas? Lisa Kallin trummade lätt med fingrarna mot bordet. Hon ville tala om filmen. *Turist*, sade hon om förra månadens gemensamma film, *klädde av mannen hans hjältemod. Mandarinodlaren däremot väddar till mannen att behålla ett sista uns av civilkurage*.

Den meningen etsade sig djupt in i de bägge männen. Örn tänkte på den hela vägen hem. Civilkurage. På natten drömde han att han var Karl-Bertil Jonsson som svingade sig i lianer i Sherwoodskogen. På måndagen var han tillbaka i Strömskolan och det tog inte längre än till lunch innan det låg ett allmejl i inkorgen. Franskkläraren Ambjörn Stahre hade blivit av med sin ipad. Den hade legat på skrivbordet i det lilla rum han delade med fyra andra. Tre elever hade råkat i slagsmål, lärarna hade rusat ut, någon hade glömt låsa dörren och paddan var borta. Efter allmejlet låg ett personligt: Vet du vad som gäller när personals värdesaker försvinner ur arbetsrum? Med tanke på min stulna dator i måndags och någons vårdlöshet, personen som inte låste arbetsrummet, så tycker jag att det är inte jag som ska stå för kostnaderna. Självriskan äter upp hemförsäkringen. Finns det något regelverk kring detta?

Örn suckade. Det var tyvärr inte ovanligt att värdesaker och pengar försvann så fort de var obevakade, och det pågick en lågintensiv diskussion angående behovet av övervakningskameror där personalen var lika delad som en gång Berlin. Men regelverk... Han visste inte, men det gick ju att ta reda på. Örn hann precis ta fram mobilen för att ringa sin livlina Bea Kvist när ännu ett mejl plingade till i inkorgen. Ännu ett allmejl: *Jag tycker skolan ska ersätta min Ipad. Stahre.* Nytt pling, personligt. *Örn, kan du tala med rektorn.* Örns suck blev djupare. Jason Jones, på väg till tyska i årskurs 7 tornade upp sig bakom hans rygg. *Vad fnyser du åt?* Han böjde sig fram mot skärmen. *Stahren.* *Jo, det kan han ju drömma om, att rektorn ska hosta upp. När småtjejerna fick sina busskort stulna från gympan fick de vackert sitta och vänta tills föräldrarna kom och hämtade. Inte tal om att skolan skulle ersätta nåt. Trots att vi borde. Jag menar... Om skolan inte kan ha säkra omklädningsrum...* Problemet gled iväg från Stahres stulna padda till skolans oförmåga att sätta dit tjuvaktiga smålymlar. Jones stod stadigt på prokamasidan. Örn visste inte vad han ville mer än att slippa konfrontera Birgitta Engemyhr för Stahres räkning. Civilkurage var inte hans bästa gren, det kände han tydligt.

Borta på Globgymnasiet gick också Björk i dystra tankar. Långt efter att Lisa Kallin somnat på lördagskvällen hade han suttit vaken med sin laptop i sängen. Våldigt försiktigt för Lisa kunde bli riktigt arg, och hon hade en bergfast idé om att ta datorn till sängen var skadligt för ALLT! Barnet som ofrivilligt fick digitala vågor genom den växande kroppen, nattsömn, den psykiska hälsan, barnet som fick en utvakad far, datorn som blev igenkvalstrad, deras förhållande, barnet igen av principiella, icke definierade skäl... Förskräckt hade han hittat ett citat ut Skolvärlden: *Om en förälder väljer att anmäla och du inte kan stå till svars för varför du satt det här betyget så kan du förlora din lärarlegitimation.* Det avgjorde saken. Han hade varligt klappat igen laptopen och ägnat resten av natten åt att ligga och stirra ut i mörkret. Även på söndagen hade alldeles för mycket energi spillts på den ryska frågan och nu var Björk trött på sig själv. Inget blev bättre av att gå och älta det. Bättre att ta tjuren vid hornen. Beslutsamt gav han sig iväg mot rektorsrummet.

Örn hade inte fått tag på Bea Kvist, men en av hennes kollegor hade lovat skicka över information. Örn muttrade lite. Beas mejl innehöll alltid tydliga förklaringar. Den här personen, Håkan Carlsson, hade tydligen betydligt högre förväntningar på lokalombudens förkunskaper. Allt som fanns i mejlet var en länk, och *Se § 92. Lycka till!* Länken tog Örn till Arbetsmiljöverkets sida, till en afs. Örn suckade ännu djupare. Han mindes inte ens vad afs betydde, långt mindre vilken juridisk status den hade. Han ögnade på klockan. Han kunde ännu hinna med sin vanliga tunnelbana hem där en hel hög läxförhör om första världskriget väntade. Det mesta var rutinfrågor i stil med hur länge kriget pågick, vilka som var allierade etc, men han hade också en fråga om vem eleverna ansåg vara den största boven i dramat, Frans Ferdinand eller Gavrilo Princip. Örn hade varit rätt stolt över sig själv då han tänkte ut den. Frågan skulle verkligen ge eleverna möjlighet att visa prov på både faktakunskaper och moraliska ställningstaganden men, hade han insett då han tog in förhören, skulle ta evinnerlig tid att gå igenom. Fast om han skyndade sig iväg skulle han ha Stahres ipad hängande över sig flera dagar, för under tisdagen och onsdagen skulle han definitivt inte ha tid att fundera över afsar. Tog han reda på det han ville veta nu skulle han bli sen hem och rättningen skulle med all sannolikhet gå ut över kvällens avsnitt av Svenska hemligheter. Örn insåg att det sura äpplet trots allt var det bästa alternativet och han gjorde en grimas fullt värdig en stor tugga vildapelfrukt. Nåväl. AV.se. Vad var nu en afs?

En kvart senare var han både kunnigare, lite lättad och lite mer bekymrad. Länken hade tagit honom direkt till den föreskrift som reglerade hur det ska se ut på en arbetsplats. Och det var tydligt att det krävdes att man kunde förvara sina tillhörigheter i ett låsbart skåp. Och föreskriften hade status som lag så det skulle han inte behöva krångla med. Men Stahre hade ju haft sin padda i ett låsbart, olåst utrymme. Vilket gjorde att Engemyhrskan inte var skyldig till något alls men att det ändå var hans jobb att försöka. Dagens sista mejl gick till Stahre. Han fick för katten följa med till rektorn, annars fick det vara! Rektor Birgitta Engemyhr korsade armarna och glodde på dem på sitt klassiska engemyrhsvis. Det som omedelbart gav Örn ont i magen och gav honom tunghäfta. ”Ni inser att skolan inte har någon skyldighet att ersätta detta”, frågade hon torrt. Stare och Örn nickade beklagande. ”Men å andra sidan...” började Örn. Rektor Engemyhr tog raskt ordet ifrån honom. ”Men å andra sidan är jag beredd att göra ett undantag eftersom det handlade om en akut elevinsats”.

Kapitel 24

Ture Björk gick lite rakare i ryggen numera. För ett par veckor sedan hade han deklarerat för sin rektor att några betyg i ryska tänkte han inte sätta. Att läraren i ryska var både olegitimrad och obehörig var förvisso ett problem, men det var inte Björks problem. Rektorn som på det stora hela var en förnuftig människa när han inte var trängd hade hummat lite, men inte propsat. De hade enats om att Björk skulle bistå med generell kunskap om grammatik och bedömningskriterier om det blev nödvändigt. I övrigt skulle rektor signera betygen själv. Och Björk, som kände att han statuerat ett exempel, hade sluppit en ovälkommen arbetsuppgift och fått bättre hållning på kuppen.

Ture Björk tänkte på Sa2c, klassen han strax skulle möta. De skulle diskutera litteratur och han hade tänkt inleda med några rader ur Anna Karenina: *Alla lyckliga familjer liknar varandra, men den olyckliga familjen är alltid olycklig på sitt särskilda sätt.* Han ville ha dem att diskutera huruvida en vacker formulering rättfärdigar publicering även om innehållet är felaktigt. Faktum var att Ture Björk hade drömt om att få göra den här lektionen de senaste fyra åren, men inte förrän nu hade han en klass som kunde tänkas förstå vad han var ute efter.

Björk, uppslukad av den kommande timmens möjligheter och utan avsikter att smyga även om han ändå rörde sig ganska tyst i sina jobbofflor, svängde runt korridorhörnet. De tre ynglingarna som i godan ro höll på att bryta upp ett elevskåp med hjälp av en kraftig mejsel blev totalt överrumplade. ”Men vad i helvete!” Björk hann inte ens bli rädd, för killarna slängde mejseln och sprang. Rätt över Björk som fick en rejäl smäll då den förste skyfflade undan honom in i korridorväggen. Han hasade sig omtöcknad upp i sittande. Aj som fan vad det gjorde ont! Smärttårar fyllde ögonen. Hela armen hängde, hade eländet gått ur led? Björk försökte stötta upp vänsterarmen med högernäven. Samtidigt började mobilen pipa sin ettriga sms-signal. *Kom till sjukhuset genast.* Vadå? Hade de blivit klärvoajanta på SöS?

Det gjorde för ont, Björk hade svårt att tänka klart. Ett par av hans egna förtjusande Sa2cor som varit på väg till klassrummet, stannande bekymrade upp. Vad hade hänt? Björk försökte förklara men det var för mycket i huvudet på en gång. Inbrott, Dostojevskij, axeln som värkte, måste han till sjukhus... Fler elever och kollegor anslöt till gruppen, oroligt undrande vad som stod på.

Ännu ett uppfordrande sms: *NU!* Lisa! Redan i juni hade Ture Björk lovat sin sambo Lisa Kallin att när det var dags, då skulle han slänga sig i en taxi och komma direkt, oavsett vad han sysslade med. Därför krånglade han sig nu stönande upp och stapplade nedför trapporna. Ömsom ropande efter en taxi, ömsom grimaserande av smärta. Plötsligt kom han ihåg sina elever. ”Läs Anna Karenina!” hojtade han innan taxidörren slog igen. Alla elever nöjde sig inte med att vara bekymrade, en försigkommen ung kvinna hade ringt TV, och bakljusen på Björks taxi hade knappt hunnit försvinna i vinterregnet innan redaktionen svängde in på skolgården.

På Arne Örns Strömskola var det ingen dramatik men läget var nog så uppskruvat. Med kort varsel hade lärarna fått veta att av tekniska skäl måste betygen sättas en vecka tidigare än vanligt. Protester hjälpte föga då det var Stadens Teknik som var boven och nu jagade lärare, elever och stressade föräldrar för att få in uppsatser och läxor. Elever som i vanliga fall gärna skyltade med sin blaserade, ointresserade inställning till betyg sågs nu, efter upprörda sittningar med mammor och pappor, jaga lärare för att ännu en gång få tillgång till alla de upp-

gifter de borde gjort för länge sedan. Ingen hade tid att hänga i personalrummet med fika och slött bakgrundssurr av lokalnyheterna, de hade knappt tid med lunch. Vilket i och för sig inte hade så mycket med betygen att göra utan var legio, men ändå. Nu kändes det extra hårt. Till råga på allt hade de denna dag beordrats till matsalen för gemensam planering av pysseldag. Fredrik Bergström, datagurun, hade i brist på lunchnyheter sin mobil kopplad till nyheterna. Synnerligen irriterande i vanliga fall eftersom det ofelbart ledde in på stickspår, Som under den förra obligatoriska konferensen då hans arbetslag suttit med en uppgift om hur Strömskolan skulle möta ett förändrat säkerhetsläge och Fredrik, efter en titt i mobilen slagit fast att nu var det nära världskrig för nu hade Putin bombat Turkiet. Det hade lett till att konferensen dragit över med trettio minuter och Jason Jones, tyskläraren som hade bråttom till dagis, hade varit nära att gå till handgripligheter. När nu Bergströms mobil upphov sitt första pling knöt Jones nävarna. ”Någon har mördats på Globgymnasiet!” Jones blev sittande med öppen mun och sin morning hängande omorrad.

Globgymnasiet! Det var ju där Ture... Örn skyndade sig ut i kapprummet i jakt på lite tystnad. Fumlade, pekfingret träffade ”Tant Ulla” istället för ”Ture” men han väntade inte för att artig förklara sig. En signal, två... tre... Örn kallsvettades. Och så Ture i luren. ”Jag ringer sedan!” Klick. Eller inte ett klick, nuförtiden fick man lägga in ’klick’ som specialtillägg om man längtade efter ett analogliknande avslut på samtal. Så bara tyst, men han levde i alla fall. Vem som än råkat illa ut var det inte Ture. Det var ju en lättnad.

Örn sällade sig till flödet av lärare som övergett pysselinstruktionerna och strömmade upp mot teven i personalrummet. En reporter stod huttrande och klamrade sig fast vid sin mikrofon i regnblasket utanför gymnasiet. Inga sirener hördes. Inga poliser eller ambulanser verkade vara på plats. Kameramannen gjorde en skakig panorering men inga upprörda folkhopar syntes till. Bara en rätt glad klunga elever som vinkade in i kameran. Någon gjorde kaninöron på den som stod framför. Hade det verkligen begåtts ett mord här? Skolans rektor dök upp i bild. Han såg trött ut. Allt var ett missförstånd. Höna av fjäder. Berg av gruskorn etc, etc.

Örn tyckte reportern såg lite besviken ut, men det kanske bara var hennes naturliga utseende. Rektor Engemyhr stängde beslutsamt av tv-apparaten. ”Det var då för väl”, sade hon. ”Nu gör vi klart pysselschemat.” Lärarkåren tågade tillbaka ned i matsalen och tog med förnyad energi tag i idéer om pepparkakshus, smällkarameller och julklappsrim. De satt i smågrupper, indelade i arbetslag. Bredvid Örns bord var mellanstadielärarna redan färdiga, Annabella Persson rullade ihop blädderblockspappret med deras planering och önskade god kväll med ett skadeglatt flin. De lyckliga jäklarna, tänkte Örn. ”De lyckliga jäklarna” utbrast bildläraren Harry Friberg. ”Jag är värdelös på pyssel.” Nu lämnade även lågstadielärarna in sina blädderblock och gick. Kvar vid borden satt högstadielärarna och sög på sina pennor. Vad kunde man göra som höll alla sysselsatta och glada i ett par timmar utan att kosta något?

Harry Friberg surfade runt på sin mobil, på jakt efter inspiration. ”Ha!” Hade han funnit Columbi ägg? Kollegorna stirrade förhoppningsfullt på honom. ”Vi kan väl helt enkelt åka till Skansen. Det är gratis för skolor, det finns en julmarknad att titta på och ungarna blir glada om de får se en älg. Ni SO-lärare kan väl ljuga ihop en pedagogisk anledning.” ”Inga problem” svarad Örn snabbt. ”Gångna tidens jular och så... Kanske några av stugorna är öppna också. Du är ett geni, Friberg.” Harry Friberg solade sig belåten i glansen från sina kollegors lättade beundran.

Det var fortarande snöglopp när Örn kom upp ur tunnelbanan och styrde stegen mot affä-

ren. Det var helt tomt i skafferiet hemma, och skulle han orka ta sig igenom de sista högarna med rättningar behövde han mat först. Bäst han stod där vid frysdiskens och valde mellan stelfrusen fiskgratäng och färdigbakade piroger surrade det till i mobilen. Ture Björk. En bild på något odefinierbart skärt med randig luva märkt landstinget dök upp på skärmen. ”Hurra! Josefin är född! Alla mår bra! Nu tar jag pappaledigt! PS. Slapp ryskan! DS.

Josefin. Lisas och Tures dotter var född och allt var väl. Örn tittade upp och råkade få syn på sitt eget ansikte i en bevakningsspegel. En något glåmig man med toppluva och ett stort fånleende. Han vände bort från frysdiskens. Detta skulle firas med något bättre, Med entrecote, färdig bearnaisesås, julmust och lakritsbåtar. Den lokala tiggaren fick alla hans växelpengar när han gick ut. Josefin.

Kapitel 25

Det nya året hade börjat ganska lovande. Eller om det var efterdyningarna från 2015 som var bra. Josefin, Ture Björks och Lisa Kallins dotter, hade fötts. Arne flinade för sig själv. I lördags hade Josefins pyttelilla skära hand dragit honom i näsan och hans hjärta hade smält. Dessutom hade riksdagen fattat beslut om att ge ett tillskott till lärarnas, eller egentligen vissa lärares, löner. Arne Örn hade inga förhoppningar om att själv tillhöra den kategori som fick pengar, men man kunde ju alltid hoppas. Ture Björk hade fnyst: ”Pah! Det där kommer bara att gå till it-nördar och smilfinkar. Och det skulle verkligen vara intressant att veta hur många över femtio som får en spänn. Om de verkligen ville göra något för lärarna skulle de anställa heltidsmentorer och skolvärdinnor så vi helt fick ägna oss åt undervisning.”

Hur det än blev med det skulle Josefin fortsätta vara en del av hans värld. Extrapengarna skulle inte komma att fördelas förrän i sommar så han kunde vara upprörd angående dem senare. Nu var nu, onsdag kväll efter en lång skoldag, och han hade lektioner att planera. Margot Wallström hade portats från Israel och det ville han absolut ta upp i sina klasser, men på planeringen stod Satsdelar. Hur sjutton skulle han få tid med Margot om han prioriterade meningsbyggandets grundstenar? Eller tvärtom. Han bläddrade igenom sitt tummade exemplar av Skolverkets anvisningar för femtioelfte gången. I det centrala innehållet fanns order om språkets struktur med stavningsregler, skiljetecken, ordklasser och satsdelar. Men i kunskapskraven fanns egentligen inget specifikt som talade om grammatik, mer än att eleverna skulle kunna den. Örn erinrade sig ett rätt lyckat experiment han gjort för något år sedan. Barnkonventionen genom dess satsdelar. Skulle det gå att göra något liknande med utrikespolitiken? Ja varför inte? Är Margot ett direkt objekt eller ett passivt subjekt? Nä, det var kanske att gå för långt... Men var det Margot eller Israels regering som var bisats i sammanhanget? Och var Stefan Löfven något annat än ett pronomen... Örn beslöt sig för att försöka. Upplivad av sin tanke arbetade han ända till magen vrålade efter nattmacka, men inte ens när han krupit ned i sängen kunde han släppa sina tankar: Om han sade så här... och använde den artikeln... Ingen artikel var egentligen riktigt bra för ändamålet, journalisterna var för likformiga, samstämda och präktiga. Kunde han fejka en artikel?

Halv två hade han ännu inte somnat och konstaterade lite surt att han under kvällen bränt av sin förtroendetid för halva nästa vecka också. En sömndrucken liten galenskap om att gå till rektor Engemyhr och begära övertid kom för honom och det gjorde susen. Örn somnade mitt i ett fniss.

När han traskade in i arbetsrummet dagen därpå snubblade han nästan på Samina Boudon som småsvärande fumlade med att komma ur en jättelik dunjacka och tjocka överdragsbyxor. ”Sabla land”, muttrade hon, ”kom in Örn.” Hon hoppade iväg på ett ben för att ge plats åt Örn som blivit stående vid dörren med snön smältande runt fötterna. Rummet var så pass litet att det inte gick att passera två i bredd vid klädhängaren. Samina trasslade in sig i byxbenet, snavade och skulle ha farit rätt in i bokhyllan om inte tyskaläraren Jason Jones fångat upp henne. Jones höll kvar lite längre än vad som var nödvändigt. Till och med Örn märkte det. ”Är det verkligen passande för en NO-lärare att ha problem med gravitationen, Samina”, undrade han stillsamt samtidigt som han konstaterade att hon såg lika hållögd ut som han kände sig. ”Kunde inte du heller sova i natt?” Samina Boudon gjorde sig, som Örn tyckte en aning motvilligt, lös från Jones och blängde på honom. ”Sova är lyx i min familj. Bägge ungarna är

sjuka och min man vet föglarna var han är. Han gick till grannen för att titta på TV och har inte kommit tillbaka än.” En intresserad glimt tändes i Jason Jones mörka ögon men det såg inte Örn. Tanken på att någon bara försvann gjorde honom förskräckt. ”Men är du inte orolig Samina? Har du talat med polisen? Blicken han fick till svar besatt åtminstone hundra års längre visdom än vad Örn någonsin skulle komma i närheten av och han kände sig som en naiv klosternovis när hon svarade. ”Grannen är en femton år yngre och ensamstående kvinna. Jag är inte orolig, jag är förbannad. Min pappa sade alltid att Mahmoud, denne avföda av en otrogen kamel, skulle få mig att gråta och pappa hade rätt. Jason Jones lade försiktigt handen på Samina Boudons axel. ”Oj Samina, du svär ju värre än kapten Haddock!” Samina Boudon lutade huvudet lätt mot Jones hand och log ett snett leende: ”Om man kommer från där jag kommer ifrån, Örn, då förväntas det. En god svordom är kapital.”

”Öh... Samina. Var kommer du ifrån egentligen?” sköt Jones in. ”Södertälje”, svarade hon med ett lätt stänk av sarkasm. ”Mina föräldrar kom från Teheran – 79. Och nu måste jag jobba. Kan jag ta datorn?” Det kunde hon. Jones var på väg till de unga sjuorna, med sin dramatisering av Rödluvan och Örn började få bråttom till 9a:s genomgång av hinduismens grunder. Det hade varit mycket lättare att planera in Wallström i årskurs 9. *Fortsätt göra motstånd*, som Gandhi sa. Eller om det var Jonatan Lejonhjärta.

Det märktes överlag att det var början på terminen. Lärarna kom fortfarande till personalrummet och drack kaffe. Senare, framåt april skulle de komma inrusande, fylla upp en mugg och andfått hasta iväg igen. Ännu diskuterades dessutom annat än vissa elevers irriterande beteende. Den här dagen var det den vetenskapliga grunden som stod i fokus. Flera hade hört radioprogrammet om pseudovetenskap där det berättades om teorierna kring långsamma hjärnrörelser som skulle stärka inläringen. ”Jag vet inte jag”, sade en av lågstadielärarna. Jag tycker det verkar tveksamt. Birgitta Bodgren var mindre diplomatisk. ”Jäkla hokuspokus”, konstaterade hon frankt. ”Skulle ungarna bli klokare av att krypa på knäna genom klassrummet eller hänga dubbelvikta?” Mattelärarna var eniga i sina fördömanden. Inget dragande i örsnibbar skulle kunna hjälpa eleverna att förstå sig på matematiken. Ett par andra lärare var mer tveksamma. Kanske låg det ändå något i det. ”Det är ju så mycket man inte vet”, sade Jenny Lindh svävande, och Erna Gren, den dystopiska hemkunskapslärarinnan, infogade att det kunde i alla fall inte bli värre. ”Jag vet vad jag tror”, påpekade Örn. ”Men å andra sidan är jag kanske bara konservativ och oflexibel.” Örn lämnade motvilligt personalrummet, han hade stämt möte med sina ämneskollegor Gösta Glans och Pia Klemming och det vara bara den här ynka halvtimmen varje vecka de hade tid att träffas. Och det betraktades som mycket. NO-lärarna talade avundsjukt om historielärarnas halvtimme, själva hade de hade aldrig tid för gemensamma pedagogiska samtal.

När Örn öppnade dörren till den lilla skrubb Gösta delade med fyra andra, en knapp halvfot större variant än den Örn huserade i, kröp Glans runt på golvet på alla fyra. ”Vad gör du Gösta? Försöker du få kontakt mellan dina hjärnhalvor?” ”Larva dig inte Örn. Jag tappade mina glasögon. Hjälp till och leta istället för att stå där och vila på vetenskaplig grund.” Örn fnissade till och kom ned på golvet, och några minuter efteråt upprepades det hela när Pia Klemming kom in i rummet. Det var för trångt för att krypa omkring nu när de var tre, det blev mer av ett radiallyt utökat trevande och rätt vad det var fick Pia Klemming napp. ”Här är de!” Glans pustade lättat och putsade dem. ”Ärligt talat Örn. Att röra sig är ju bra. Tänk bara på Patrik i 8c. Efter en kvarts stillasittande är han på väg att gå i bitar. Säger jag åt honom att

göra ett par knäna-böj pallar han en halvtimme till.” ”Fast om hela klassen är i rörelse är det väldigt svårt att komma till ro igen med det man egentligen skulle göra”, inföll Pia Klemming. ”Jag gillar att ha prov för då sitter de still.” ”Undrar om mobilspelandet de ägnar sig åt när de tror att vi inte märker det på något sätt har samma funktion”, filosoferade Örn vidare. ”Ger en pseudorörelse av en pseudoupplevelse stöd för en pseudovetenskaplig tes?” ”Nu tycker jag du börjar bli kvasi”, avbröt Gösta Glans. ”Vi har en kvart på oss att dra ihop ett svar till försvar för vår planering.”

Skolinspektionen hade aviserat sin ankomst till Strömskolan och de ville se lärarnas planeringar. De tre hade tidigt skickat de överenskomna årsrubrikerna för respektive årskurs till rektor Engemyhr. Det inskickade *lämnade åtskilligt att önska ifråga om precisering* stod det i hennes svarsmejl. De tre såg på varandra. Början var alltid svårast. ”Minns ni förra gången de var här” undrade Glans. De kom in, satt längst bak i klassrummet och stirrade i En kvart. Sedan försvann de och på omvägar fick man höra att man var dålig. Inte en fråga om syfte då inte. Men nu ska de ha allt i förskott. ”Tror ni” sade Örn, ”att om man inte svarar — då slipper man besök? För då har de inget att mäta mot?” ”Bra försök, Örn”, inföll Klemming. Fast du måste passera Cerberos Engemyhr först. Och kvarten är slut.”

Kapitel 26

Strömskolan hade, precis som flesta andra skolor, mängder med regler som lärarna förväntades se till att eleverna efterlevde. Precis som de flesta andra skolor hade Strömskolan också sin beskärda del av elever som menade att det där med regler var till för töntar och vuxna. Själva var de alldeles för coola för att behöva bry sig. Till exempel hade skolan regler om att ytterkläder inte ska tas med in i klassrummet. Det hade man sedan ett par månader tillbaka tvingats tubba på, eftersom den coola kontingenten förutom att vara oförskämda, högljudda och skolkande mer än närvarande, också var väldigt uppfinningsrika när det gällde att ta sig in i de mer skötsamma elevernas skåp för att sno deras saker. Alla trodde sig veta vilka som var de skyldiga. Ständigt samma elever som händelsevis befunnit sig ett par meter ifrån ett uppbrutet skåp eller som setts hastigt springa från platsen. Men inte ens rektor Birgitta Engemyhr var handlingskraftig nog att få stopp. Så länge ingen med egna ögon sett - och de ögon som hade sett fick ofta välja mellan att ha tittat åt ett annat håll eller aldrig mer se något - ville polisen inte ta tag i ärendet.

Föräldrar satt gråtande eller hånfulla i rektors stol. Eller också satt de i en helt annan stol, i en annan stad och hade ingen som helst avsikt att läxa upp sina vanartiga ättelägg. Efter att ha tvingats medge att man inte kunde skydda elevernas egendom i låsta skåp, hade regelverket ändrats så att eleverna nu fick ta in sina kläder, dock skulle de hängas av på stolen. Någon måtta fick det vara. Därav kom det sig att Örn nu stod handfallen inför blonda Lena och hennes två följeslagerskor som oväntat och, medgav Örn för sig själv, oönskat beslutat sig för att delta i historielektionen. Åtminstone rent fysiskt. Och några jackor tänkte de inte ta av sig, det kunde han glömma. Lena gjorde en schasande rörelse med handen och fortsatte oberört berätta för Cilla och Delila om vad som skulle hända till helgen. Örn kände frustrationen brusa i öronen. För tio år sedan skulle han ha tagit henne i armen och lett ut henne ur klassrummet. Men inte nu. Inte med en kamera i varje unges ägo. Om det började blåsa skulle han ha lika stor chans som en snöflinga i helvetet med rektor Engemyhr som chef. Det var det inte värt. Han var så arg att han inte ens litade på sin röst. Lika bra det, att börja argumentera med trion var helt bortkastat. I deras ögon hade vuxenvärlden inget intressant att tillföra. Som kollegiet brukade säga var de nog tvungna att ta en tur till botten först, innan de så småningom kunde landa bakom kassan på Coop. Nej, det gällde att inte förlora för mycket gentemot resten. De andra tjugotvå eleverna som spämt iakttog händelseförloppet.

Lektionen var tänkt att handla om Buddhismen. Innan de tre seglade in hade Örn precis hunnit rita ett schema för de fyra ädla sanningarna. Tänk om han... Örns mun som nyss varit spänd till ett vitt streck, slappnade av i ett småleende. Lena, som inte var lika oberörd som hon låtsades sneglade misstänksamt ur ögonvrån. Vad tänkte gubben hitta på nu? Och Örn spelade upp. Han vände sig mot resten av klassen, tog av och putsade glasögonen och slog ut med händerna. "Som jag sade nyss, Buddha lärde att det finns lidande" sade han. "Och det finns en orsak till lidandet. Det enda vi kan välja är hur vi ska hantera detta lidande. Om man till exempel blir utsatt för en prövning..." Örn gjorde en gest mot trion och såg hur det började rycka i mungiporna på de smartaste eleverna "... kan man välja på att låta den förstöra ens dag eller ignorera den." Örn tittade ut över klassen och letade efter rätt ord. Ibland talade han så att några inte förstod. Skulle han ta hem det här var han tvungen att få med sig resten av klassen.

Snillrikt sade han åt eleverna att anteckna. På så sätt blev de tvungna att rikta uppmärksamheten mot honom, bort från tjejerna som lyckligtvis satt sig längst bak. Delila bet sig i läppen. Hon följde alltid Lena, men det blev alltid bråk hemma när samtalen från skolan kom. Om de nu inte ens fick kicken i att ha makten... var det verkligen värt det? Lena funderade också. Skolan var hennes arena, de andra elevernas rädsla var hennes adrenalin. Hon hade sett fram emot att visa hur hon sket i Örn. Men nu verkade Örn skita i henne. Hon var tvungen att ta tillbaka initiativet. Men hur, utan att verka urlöjlig? ”Tre saker leder till lidande enligt buddhismen” fortsatte Örn. Det första är att vilja ha något. Till exempel uppmärksamhet. Anteckna.” Niklas och Petter som varit på väg att vända sig om för att se hur tjejerna tog den passningen, vände sig om igen och skrev. ”Det andra är att vilja vara något speciellt. Vissa vill vara idoler, andra vill vara goda människor. Några vill vara mer än andra.” Anela som satt snett framför Cilla skrev med nedböjt huvud. Hon förstod vilka som menades och vågade inte titta på dem. ”Och det tredje” fortsatt Örn, ”handlar om att man vill bli av med något.” Han log lätt avväpnande. ”Fula saker eller människor. Hur folk uppför sig. Saker som är i vägen för oss. Hundbajs på skorna. Allt detta ger oss lidande.” ”Jävla asjävvel!” Det skallrade i rutorna när Lena drämde igen dörren efter sig. Örn gick bort till dörren, skenbart för att kontrollera att den inte gått sönder men i själva verket låste han. ”Och Buddha lär att lidandet kan ta slut” konstaterade han, med bara aningen lättnad i rösten. ”Nu kollar vi på en bildande skolfilm.”

”Såhär kan vi ju inte ha det, Örnen. Men du skötte det bra.” Örn och Samina Boudon hade båda avslutat dagens lektioner och sjunkit ihop i varsin stol. Samina Boudon hade tagit av sig skorna och lagt upp fötterna på rummets tredje stol. Örn noterade att hon bar grön- och blårandiga frottéstrumpor som verkade för stora. Men när hade frottéstrumpor någonsin gjort sig kända för passform? ”Varför går de där tre fortfarande i samma klass?” Samina Boudon och Arne Örn var bägge mentorer i årskurs åtta men undervisade även niorna. Så hon visste precis vilka Örn pratade om när han refererade till ’de tre brudarna’. Även om hon inte sett till dem sedan före november. Sedan någon råkat spilla illaluktande lösning över en av de jackor som inte hängts av vägrade de bevista NO-timmarna. Och matematik hade de slutat med redan i årskurs sju. ”Jag frågade Friberg en gång och han påstod att man agerat enligt utilitaristiska principer.” Samina Boudon kisade mor Örn på det där speciella sättet som antydde att han uttryckte sig som en anakronism och att hon inte riktigt hängde med. ”Man offrade en klass istället för tre. Den med minst antal påstridiga föräldrar.” ”Men det är ju hemskt! Om det är sant.” ”Det är Fribergs teori. Jag betvivlar att Engemyhrskan skulle vidgå den.” ”Men Örn... De är ett arbetsmiljöproblem.” Örn såg den sataniska glimten som tändes i hennes mörka ögon sekunden innan hon sade ”Örn, vad gör facket?” Han tog det inte så hårt, Samina var hans trognaste medlem och mötesdeltagare. Hon skojade med honom. Men hon hade rätt. Tjejerna var ett arbetsmiljöproblem. Var det dags för ännu ett samtal till hans livlina Bea Kvist? Örn strök sig om hakan. Sist de talades vid hade Kvist hotat med att pensionera sig. Det tyckte han inte alls om. Hon var behändig och hjälpsam och hade verkligen blivit någon han litade på, Tänk om den som tog över Bea Kvists jobb inte var lika förtjust i att besvara hans ideliga nödrop utan var som den där Håkan Carlsson han talat med sist, som verkade tycka att han skulle klara sig mera själv. Men helt handlingsförmögen behövde han väl inte vara. Innan han hann ångra sig skickade han iväg ett mejl till mentorerna. Varför gick de där tre i samma klass? Örn lutade sig tillbaka, smått nöjd med sig själv när han plötsligt uppmärk-

sammade ett mejl han inte sett förut. Informationsmöte om nationella proven på torsdag. Undrar vad de ville... Det fanns inget system de var överens om så rättningen av de nationella proven var alltid ett halsbrytande hopkok av sista minuten-lösningar. Kutymen var att idrottslärarna brukade organiserade en vintersportdag och då fick svensklärarna rättningstid, en schemabrytande temadag brukade ge tid åt mattelärarna och engelskan brukade räddas av en studiedag. För SO och NO fanns inga rutiner alls, inte ens informella. Armin Tsemberbe sjönk ned i stolen bredvid Örn. Som idrottslärare var han direkt berörd av den nödlösning som blivit praxis och som lokalombud för Lärarförbundet var han tvungen att hantera frustrationen hos flera kollegor. Men det som hankat sig fram tidigare skulle inte räcka i år, eleverna var väldigt många fler. ”Hoppas verkligen de har nåt intelligent på gång” suckade Tsemberbe. Örn nickade medhåll och flyttade sig lite i sidled för att undvika skvimpet från Tsemberbes kopp med grön, näringsrik algröra. Och nog hade skolledningen tänkt till alltid. ”I år låg ju de muntliga proven på hösten, vilket innebär att arbetsbelastningen nu på våren blir mycket mindre.” Örn hörde ett ilsket grymtande från en mattelärare strax bakom sig. ”och därför” fortsatte rektor Engemyhr” bör det inte vara några problem att hinna med att rätta proven under normal arbetstid. Skolledningen har därför funnit det möjligt att delta i det prestigefyllda internationella projektet ’dansa digitalt’ som innebär att den klass som...” ”Nej vänta nu ett slag...” Örn hörde inte vem som talat, men han var fullt klar över vem alla tittade på. Nämligen på honom själv och Tsemberbe.

Kapitel 27

I januari hade Strömskolans skolledning självsvåldigt beslutat att skolan skulle delta i det prestigefyllda internationella projektet 'dansa digitalt'. Lärarna hade suckat och uttalat dystra profetior om tidsbrist. Dessa förutsägelser var nu i mitten av mars på väg att besannas. Istället för att avsätta tid för lärarna att rätta nationella prov hade Engemyhr, Svan och de båda biträdande för F-3 åldrarna, i hemlighet vanvördigt benämnda Kling och Klang, ålagt sitt kollegium att läsa igenom en 80-sidig lunta med regler samt avsätta minst tre lektioner i varje klass åt ett filmprojekt där eleverna gjorde lite vad de ville medan de ändå, naturligtvis, nådde de i förväg uppställda skolverksmålen. Filmprojektet om det digitala dansandet visade sig ha väldigt lite med svett drivande aktiviteter att göra, så en viss flexibilitet i förhållande till ämnena var ändå möjlig. Men en hel veckas arbetstid! Och ingen rättningstid! De som inte grät var rasande.

Örn och Tsemberbe hade kallat till ett välbesökt tvärfackligt möte. Svensklärarna hade redan haft de skriftliga proven. På högstadiet var de tre, Berith, Ernst och Henny Pettersson. De var namne, men inte släkt. Henny var den enda som var på mötet. "De andra är väl hemma och rättar", anmärkte hon surt. "Men jag tänker inte göra det. För lyssna här: *Det är viktigt att de nationella proven förvaras på ett betryggande sätt så att innehållet inte röjs. Skolverket återanvänder hela eller delar av proven under flera års tid. När nya prov konstrueras är det en utgångspunkt att provuppgifterna ska kunna återanvändas. I offentlighets- och sekretesslagen finns bestämmelser om sekretess för prov. De nationella proven omfattas av sekretess.* Det är hämtat från Skolverkets hemsida. Hur Ernst kan garantera att ingen av hans tonåringar kollar på provet är mer än jag begriper. Men jag tänker inte riskera att både få hemlivet förstört och vara kriminell", fortsatte hon. Samina Boudon som hade proven i både matematik och NO att se fram emot snappade intresserad efter Hennys dokument. Hon hade hört att man inte fick ta hem proven, men aldrig sett det skrivet.

Tiden gick, men ovanligt nog jäktade ingen hem. Tsemberbe kutade till Coop efter mera frukt och kex. Och till slut enades lärarna om en strategi. Stackars Henny kallsvettades. Hon var först ut och skulle bli försökskanin tillsammans med Ernst och Berith som telefonledes lovade vara lojala med beslutet. Örn, som facklig förtroendemana, skulle följa med och hade ont i magen.

Den enda gemensamma tid de hittat var strax före lunch dagen efter, så 11.37 tågade en sammanbiten skara in på rektor Engemyhrs kontor. Örns pdf-dokument var svettfuktigt i det hörn han nervöst rullade in och rullade ut. Rektor Birgitta Engemyhr stirrade kallt på den lilla delegationen. Berith Pettersson harklade sig. "Det gäller de nationella proven", sade hon. "Vi hinner inte rätta." Då var det utsagt och ingen återvändo fanns. "Att rätta nationella prov ingår i läraruppdraget", replikerade rektor svalt och frångick därmed sin vanligen så framgångsrika strategi som gick ut på att sitta tyst med knäppta händer tills motparten bröt ihop och var tacksam att få göra det hen just sagt sig inte orka med. "Och så finns ju den här nya AFS:en", sköt Tsemberbe, som också var på plats i egenskap av ombud åt just Berith, från höften och hoppades att det skulle gå vägen. Den hade ju faktiskt inte trätt i kraft ännu. Armin Tsemberbe brukade alltid backa upp Örn, så nu kände sig Örn tvungen att rycka in som en annan Sancho Panza. Han bläddrade i sin tummade pdf och hoppades att rektor Engemyhr inte märkte att

han skakade. ”Enligt §10 fråga 4 så måste arbetsgivaren prioritera uppgifterna när tiden inte räcker till. Det spelar ingen roll om du tycker lärarna borde klara det själv. Vi säger att vi inte hinner med och du måste prioritera.” Ernst Pettersson strök sig över mustaschen. ”Dansinstruktionen har jag redan struntat i. Förtroendetiden går åt till lektionsplanering. Så när ska jag rätta NP?” ”Det är samma för mig”, ekade Henny.

Örn fick en förnimmelse att vara bland arbetsrättens första pionjärer. Så här måste det ha känts för dem som lade ned verktygen och gick ut i strejk. Måttet var rågat, det fick bära eller brista! Och han anade att det även då det begav sig måste ha funnits många som inte direkt brann för saken och var villiga att offra allt. Säkerligen måste det ha funnits de som likt honom själv nu tvingades med av sitt eget moraliska krav på lojalitet trots att de egentligen inte vågade. Och tack vare dem blev arbetslivet drägligare. Sedan kom Örn att tänka på alla gånger det gått illa. Avhysningarna vid Mackmyra, alla dem som svartlistats. Många av pionjärerna hade betalat höga personliga pris. ”Är ni medvetna om att detta skulle kunna kallas arbetsvägran” frågade rektor Engemyhr. ”Arbetsvägran är grund för avsked.” ”I så fall ligger väl du också illa till, om du vägrar prioritera? När det snart finnas en lag på att du måste om vi ber dig” påpekade Örn så försynt han kunde. Det blev tyst i rummet.

Birgitta Engemyhr kom på sig med att nästan trumma med fingrarna mot bordet. Resolut korsade hon armarna över bröstet. För en gångs skull saknade hon ord. Hon önskade att hon aldrig sagt det där med arbetsrätten. ”Jag ska fundera över vad ni har sagt. Och nu har jag ett brådskande samtal att ringa, ni får ursäkta.” Hon grep redan efter telefonen, viftade undan dem med handen. De troppade ut, tacksamma att det var över. Viskande kom de överens om att inte rätta några prov tills de fått besked. Och om att ingen skulle gå ensam om rektor kallade.

Henny, Ernst och Berith skyndade iväg. Örn hade också bråttom, om tjugo minuter väntade Jesu uppståndelse. Men han ville ändå låta Armin Tsemberbe veta hur glad han var över att ha en fackkollega. Det hade varit gräsligt att stå där ensam. ”Bra att du sade det där med AFS:en” sade han. Tsemberbe log. ”Bra att du hängde på. Vi är ju värsta radarparet.” De bägge männen flinade, smått nöjda med sig själva. Biträdande Bertil Svan hastade förbi, på väg mot rektor Engemyhrs rum. Tsemberbe försökte säga hej, men Svan var i tunnälläge. ”Det är nästan så man tycker lite synd om honom” sade Örn. ”Han har betalt för det” svarade Tsemberbe. Han hör till vårt förbund, jag har sett hans lön. Dubbelt så mycket som jag. Det kan gott osa svedd fågel.”

Med tio minuter till Jesus fick Örn raska på. Hämta dator, böcker... han kikade ned i portföljen. Lagret av extrapennor var slut, katten också. Inför varje terminsstart kom lärarna överens om att inte lämna ut extrapennor, men allihop gjorde det ändå. Det glömdes och tappades och kastades på varandra. Samina Boudon var dessutom övertygad om att en del elever ordnade sitt dagliga fiberintag med pennor. Så det var lånepennor med en viss chans till återlämning eller inget skolarbete för vissa. Nå, han hann inte göra något åt det nu men det skulle bergsäkert betyda att den individuella övning han förberett skulle bli åtminstone en två-två-historia. Det fick gå det med, så länge han låtsades att det var det han tänkt från början. Låsa rummet, undvika att tappa datorn på kuppen och så två korridorers rusning. Lyckligtvis var han ändå på rätt våningsplan. Det fanns en matematik- och slöjdlärare på skolan som ibland hade undervisning högst upp på fjärde våningen, för att fem minuter efter lektionsslut förväntas stå beredd i slöjdsalen på andra sidan gården. På vintrarna kunde man se henne ta sats från

trappan, kana längs den isiga gångstigen som bildats mellan huskropparna och på så vis ta sig från dörr till dörr på två och en halv minut. Hon hade ett personbästa på 1,47 men det var under en influensavåg då väldigt många elever legat hemma i sängen istället för att stå i vägen i trappan. Med 54 sekunder till godo öppnade Örn dörren till klassrummet. Precis som med pennorna, bestämdes det ofta att eleverna skulle stå på rad utanför dörren, med det pedagogiskt ädla syftet att de skulle vara lugna och fokuserade då lektionen startade och samla ihop sig innan lektionerna startade. Precis som med pennorna fick den regeln hos de flesta lärarna efter några veckor ge vika för den praktiska verkligheten. Skulle man verkligen lägga dyrbar tid på uppställning, intågande och den verkliga tidstjuven - Lugn I Ledet - istället för att öppna dörren så att åtminstone de elever som var i tid också kunde börja i tid? Frågan var föremål för ständiga diskussioner. Örn brukade humma och hålla med den som talat senast och ännu hade ingen konfronterat honom med det.

Kapitel 28

Tänk att en sommar kan gå så fort”, sade Örn lite modstulet till sin vän Ture Björk där de strävade fram i motlutet från Östgötagatan på väg upp till Mosebacke. ”Einstein hade rätt, tiden är relativ. Fast i sanningens namn är ju inte sommaren slut, det är skolan som har börjat. För vissa”, lade Björk belåtet till och böjde sig fram över vagnen där Josefin, nu åtta månader, snusade under ett täcke mönstrat med könsneutralt gröna kaniner. Tures numera lagvigda fru Lisa Kallin Björk hade börjat jobba igen och Ture, numera Björk Kallin skulle vara pappaledig hela terminen. Han behövde inte sörja att det var dags att gå in. Tillsammans med Josefin skulle han vara ute och leka i parkerna och äta glass i minst en månad till.

Just idag sällskapade han med Örn. Det var en av dessa lugnet före stormendagar, dagarna innan eleverna börjat, som för lärarnas del i bästa fall kan användas för planering. Redan under våren hade Örn, NO-läraren Samina Boudon och svenskläraren Henny Pettersson, som tillsammans delade den kommande årskurs 8, beslutat sig för ett projekt under de inledande mentorsdagarna. Ett projekt som skulle ge dem möjlighet att vara ute åtminstone ett par dagar till och dessutom ge material till rätt många skoluppgifter. En statyvandring med makt och genus som övergripande tema. Tanken var att låta eleverna i små grupper ta sig till olika statyer för att sedan göra en sammanställning av hur många som föreställde kvinnor och män, påklädda eller nakna, vilken slags aktivitet de visade, vilket material de var gjorda av, hur många som representerade makt och i så fall hur. Henny Pettersson slängde med en uppgift om kroppsspråk. Mängden grupper hade vållat dem huvudbry. 75 elever som skulle virra runt i staden på egen hand. Men det var ändå tonåringar det handlade om och det var hur som helst bättre än att ha meningslösa få-tiden-att-gå-uppgifter i skolan medan alla fortfarande längtade tillbaka till sommarlovet.

Samina Boudon var ledig ett par dagar till och Henny Pettersson kunde inte slitas från läsprojektplanerande, så det hade fallit på Örn att göra upp själva vandringen. Men när detta renderat honom en arbetsdag långt ifrån Strömskolans dammiga, om än nyskurade lokaler och det i sällskap med Ture Björk, hade det gjort honom enbart glad.

De hade börjat med den mäktiga fontänen Tors fiske på Mariatorget, fortsatt till Medborgarplatsen och de små ponnyerna i Bofills båge. ”Sånt tycker tjejer är kul”, påpekade Ture Björk. Örn hade bannat honom för hans genusrelaterade fördomar. Björk hade inte tagit åt sig: ”Bah. Ren empiri. Men jag bjuder på glass om du inte skvallrar för Lisa.” Snaskande på varsin rejäl strut, Örn hade tagit hallon, vanilj och i ett anfall av våghalsighet limechili, medan Björk föredrog mjukglass med chokladströssel, fortsatte de mot Katarina Bangata i vars närhet de betat av både Nacka Skoglund, elefanterna på Greta Garbos torg och den lilla flickan med barnvagn som om vintrarna brukade få en värmande halsduk av någon okänd, ömsint stickgerilla. Och nu befann de sig således på väg upp mot Mosebacke, Strindbergsbysten på terrassen och statyn av Systrarna på torgets mitt, mellanmål för Josefin och en kall öl åt de vuxna.

En stund senare satt de bänkade med utsikt över Stockholms hamninlopp. Björk lyfte sitt glas, hade precis satt det mot läpparna när Josefin upphov ett högljutt ’buäääh!’ Björk undnade sig inte ens minsta klunk utan ställde ned glaset och lyfte med vant grepp upp Josefin mot axeln. Det gjorde ingen som helst skillnad för ljudvolymen, så Björk halade raskt fram välling och en liten burk majspuré. Det blidkade henne något. Därefter var det blöjbytesdags.

Filt på bordet, av med mjuk bralla, av med blöja. En av de silverhåriga damerna vid bordet bredvid frynte lätt på näsan medan den andra log ett ömt leende. Därefter försökte Björk stoppa ned sin dotter i vagnen igen men det ville hon inte vara med om och det fick alla andra besökare också klart för sig.

Björk resignerade och satte henne i sitt knä där hon omedelbart välte ölglaset över sig själv och honom. ”Men för tusan!” for han ut. Ett bestämt fnysande fläktade förbi Örn's högeröra och en försiktig snegling åt det hållet visade att även den andra silverdamen nu gått över till frynande. Josefin började gråta. Björks axlar slokade och han såg hjälplöst på Örn. ”Jag får nog knalla hem med palten.” De gjorde sällskap nedför Urvädersgränd. Örn bockade av ännu ett par statyer i trappan och sedan gav sig Ture och den fortfarande skrikande Josefin nedför S:t Paulsgatan och Örn traskade ned mot Södermalmstorg. Väl där konstaterade han att han helt glömt Cornelismonumentet uppe på höjden. Nå, det gick kanske att googla, han iddes inte trava uppför backen igen. Som alltid drog han på smilbanden åt bronsarbetaren som tittade upp ur sin grop. Hur tog man sig nu bäst till Kornhamnstorg och Bågspännaren i dessa ombyggnadstider? Han själv kunde gå, men för eleverna kanske det måste bli buss, av säkerhetsskäl. Och hur långt kunde de överhuvudtaget tänkas orka? Ofta var det ett himla klagande, men egentligen? Nog måste de palla lika mycket som han själv? I alla fall om de fick jaga pokémons samtidigt...

Men man kunde bara gå åt ett håll i taget så han måste välja långgata. Österut mot S:t Göran och draken eller västerut mot Riddarholmen? Örn insåg att även om eleverna rent fysiskt orkade trava runt Södermalm och Gamla stan skulle de tappa intresset totalt om det blev för mycket. Han gjorde avstickaren till Birger Jarl och Evert Taube för sin egen skull. Fast det var klart, det fanns ju en gångbro mellan Söder och Riddarholmen, kanske ändå... Eller också kunde han lägga upp ett par alternativa rutter och dra in Tsemberbe och idrotten i det hela. Ju fler statyer de bockade av dess högre poäng i ett diffust uthållighetstest?

Boxarna på Gåstorget, Hierta och Gustav Vasa nära Riddarhuset, Olaus Petri utanför Storkyrkan, Kristina Gyllenstierna på Borggården, Dimman och Soldyrkaren på Strömparterren var i alla fall obligatoriska. Både makt och genus. Nere vid Solsångaren stod två personer. En kvinna som skrev frenetiskt i sitt anteckningsblock och en flicka med rosa hår. Örn tyckte flickan såg ut som en typisk andraklassare. Hon verkade ha ledsnat för länge sedan. ”Du lovade”, hörde han henne säga med ett klagande tonfall. Kvinnans ursäktande ”bara två till” tonade bort medan de försvann mot trapporna på citysidan.

Framme vid Solsångaren strök sig Örn betänksamt om hakan. Att någon skulle trampa ned i den grunda vattenspegeln vid statyns fot var nog ofrånkomligt. Bara ingen övermodig elev drullade ned i Mälaren. Det här var nog en plats att ha en vuxen på.

Gustav III nere på Skeppsbron fick vara ifred, liksom det häftiga stenschabraket Sjöguden vid Djurgårdbåten. För mycket trafik. Av samma anledning hade han motvilligt valt bort La Mano vid Katarinavägen. Örn fortsatte bort mot kaninerna samt Karlarna 12 och 13 i Kungsträdgården. Tillsammans med hästarna på Blasieholmstorget skulle det ändå bli en skaplig promenad. I Kungsträdgården stötte han åter ihop med mor och dotter från Strömparterren. Flickan höll i en stor glass och verkade betydligt gladare. Han övervägde att hälsa när flickan förekom honom. ”Följer du efter oss?” ”Inte alls”, svarade han överrumplad. ”Jag är lärare och...” ”Ska ALLA lärare tvinga sina elever att gå runt i stan? Mamma håller också på. Vi har gått i flera timmar.”

Kvinnan räckte fram handen till hälsning. ”Jag heter Yvonne Stadig. Det här är min dotter Hertha. Jag är lärare på Sofia Albertina, var jobbar du?” ”Arne Örn, Strömskolan.” Hertha fnissade. ”Trevligt att träffas.” De vuxna skakade hand. Hertha tittade fundersamt på. ”Är du gift”, undrade hon. Det blossade till i Örns kinder. ”Nä, det har inte blivit så”, svarade han samtidigt som Yvonne bad om ursäkt för sin dotters framfusighet. Yvannes ursäkter bekom inte Hertha det minsta. ”Inte mamma heller”, fortsatte hon oberört. Örns och Yvannes anleten hade nu bägge anlagt en vacker röd ton. Örn harklade sig. ”Jag tänkte mig till blasieholmshästarna. Vad är ert nästa mål?” ”Vi är egentligen klara nu”, svarade Yvonne med en tveksam blick på sin dotter. ”Fast vi kan kolla om det är hästar, mamma. Jag orkar bara inte med fler *tråkiga* statyer.”

De följes åt mot Blasieholmen och de bysantinska hästarna, vars original härstammar ända från det romerska riket. De två lärarna var snart inbegripna i samtal om elever, historia och didaktik medan Hertha kikade under sin rosa lugg från den ena till den andra. Den här Arne, vad var han för figur egentligen? Kunde han vara sällskap åt hennes mamma de veckor hon var hos pappa? Örn sneglade på henne men misstolkade den tankfulla uppsynen och fick för sig att det var bäst att ställa sig in om inte den trivsamma pratstunden skulle vara över i rap-pet. ”Hur är det, orkar du med en glass till?” frågade han. Hertha lyste upp. ”Det kan du ge dig på.” Örn verkade ju rätt lovande.

Kapitel 29

September var ljuvlig. Och som grädde på moset hade Örn vågat sig på att föreslå sin nyvunna bekantskap Yvonne Stadig att ta sista chansen att hinna med Yayoi Kusamas utställda prickar och hon hade sagt ja. Efter utställningen hade de unnat sig lunch på Moderna och flanerade nu runt Skeppsholmen. Ovillkorligen kom samtalet in på jobb. Yvonne gruvade sig för medarbetarsamtalet hon skulle ha nästa vecka. 'Tvingas utstå' som hon formulerade det. Örn var full av sympati även om han insåg att det var fel strategi att underhålla henne med sina egna skräckhistorier i ämnet. Som den gången på Kvarnhjulsskolan, under hans korta sejour som mellanstadielärare. Rektor hade spänt ögonen i honom och antytt att polisen kunde vara intresserad av hans ämbetsutövning. Som han mindes det hade han bett en unge som kröp omkring under bänkarna och bet sina klasskamrater i benen att sätta sig på stolen, hålla truten och bete sig som folk. Usch ja.

"Som det här" Yvonne vecklade ut ett skrynkligt A4 hon haft i fickan: *Hur kan du bidra till en förstärkt lärandekultur i arbetslaget?* "Arne, jag vet faktiskt inte vad jag ska svara. Att lusten att lära kan behöva förstärkas bland eleverna förstår jag. Men i arbetslaget? Mina kollegor har varit lärare i decennier och är oerhört duktiga pedagoger. Det här med lärandekultur känns som rena snömoset." Örn höll med. De senaste pedagogiska inneorden staplades på varandra i en ständig hetsjakt på att 'bli bättre.' Vad nu det skulle innebära. Den kompetensutveckling som verkligen skulle behövas var snarast att kunna klona sig för att räcka till. Kunna trolla fram pennor ur öronen och dessutom vara oerhört insatt i de sociala medier eleverna hängde på. "Kommer du ihåg för några år sedan då alla skulle bevisa att de hade ett salutogent förhållningssätt" undrade Örn. Yvonne rös instämmande. "Man kunde tycka att det skulle räcka med att man faktiskt har ett samtal" sade hon. "Låta det ta vägen dit det vill. Rektor kunde ju ha några rubriker i all hemlighet om det nu känns skrämmande med ett samtal utan förbestämda mallar." Örn nickade instämmande. Det som borde varit ett bra tillfälle till ett tankeutbyte var på Strömskolan mest en läxförhörliknande situation. "Men man påminns ju årligen om hur eleverna känner sig vid läxförhören och det kan ju för all del vara bra och utvecklande" påpekade han lätt ironiskt. "Men det är ju ändå bra märkligt" fortsatte Yvonne "hur lärare, som samtliga är vuxna människor vana att leda andra ändå kan låta chefen försätta en i en situation man bara accepterar trots att man inte gillar det. Varför säger jag inte bara 'nä, jag vill prata om det här'? De har ju inte ensamrätt på samtalsagendan." Det hade Örn aldrig tänkt på. Tanken på att säga till rektor Engemyhr att han ville tala om andra saker flöt upp framför hans inre ögon som en rosa ballong. Och punkterades snabbt. "Rent teoretiskt har du rätt. Om du protesterar den här gången så gör jag det nästa. Kanske." Yvonne Stadig tittade upp på Örn och log. Det var roligt att prata med honom. Hon undrade om det rent av kunde bli något mer

Jisses vilken tur att inte Yvonne kunde se honom nu. Måndag morgon och Örn borstade som vanligt tänderna framför spegeln. Utan glasögon, närsynt, stirrig och med skum runt hela munnen och lite varstans annars också såg han helt vild ut. Dagen före, med Yvonne hade varit fin. Tänk om det kunde bli mer mellan dem. Eller hette det emellan? Plötsligt blev han osäker. Och han som undervisade i svenska! Han tänkte efter. Det gick bra med vilket som, kom han fram till. På vägen till tunnelbanan fortsatte 'emellan' att pocka på uppmärksamhet. När använde han det sist på ett naturligt sätt? Emellan måste vara ett utrotningshotat ord. Han

hade en liten specialare med sin niondeklass. Det hade börjat under en geografilektion då de talat om rödlistade arter. Och så hade det glidit över i svenskan, att även ord kunde försvinna. Så då och då lyfte han ett ord som sällan användes och de fick skriva upp det på en särskild sida. Där fanns bland annat ety, eljest och juste, stavat på det viset. Oomkullrunkelig höll sin plats, liksom de vackra orden färla och fänika som egentligen var helt oanvändbara men han tyckte de lät vackert. På listan fanns också det smått självförklarande ordet 'bjäfs' som tack vare Dick Harrisons medverkan i ett TV4-klipp om digerdöden fått ett uppsving i Örn's klasser. Tanken var att framåt jul låta eleverna skriva en uppsats där den som fick med flest sällsynta ord på ett relevant sätt skulle vinna en dumleklubba. Om de gick att få tag i längre, dumleklubbor kanske också var rödlistade.

Örn lutade trött huvudet mot vagnsväggen. Det skulle bli en lång dag. Det var inte bara lärarna som skulle samtalas, det var också tid för de årliga elevutvecklingssamtalen. Som han visserligen kunde förstå att det fanns anledning att ha men som var dels ack så många och dels ack så svåra när det gällde att komma med utvecklande, inspirerande, icke prestationsångestframkallande tips till dem som följde en fullt normal utvecklingskurva och mest av allt förtjänade att få höra att de var bra som de är och inte behövde slå knut på sig för att bli bättre, eftersom de ändå var i full fart med att bli bättre av sig själva utan att lägga märke till det. Förra året då han varit mentor i en sjua hade det varit enkelt. Läsning och mer läsning, och dagsnyheter. Men inte kunde han komma dragande med det igen. Henny Pettersson brukade tala om vikten av riktig mat och att stänga av datorn en timme före sovdags och det var väl bra. Men det kändes ändå inte som något han kunde prata om. Och skolledningens propåer om att varje utvecklingssamtal från årskurs tre och uppåt skulle ta upp ett framtida yrkesval som ett sätt att införliva SYV i alla ämnen tänkte han högaktningfullt strunta i.

Framme på skolan möttes han av kollegor i samma grad av hålögdhet, emedan Strömskolans ledning hade bestämt att alla elevsamtal på högstadiet skulle hållas under samma vecka. Räknat på i runda slängar tretton mentorselever vardera emotsåg sålunda lärarna en dryg 50-timmarsvecka med planeringstid inräknad. I gengäld skulle de få en hel vecka ledigt vid höstlovet. Tilltaget hade följt de demokratiska spelreglerna och var samverkat i god ordning. Bortsett från att samtliga fackförbund varit emot var det ett skolexempel på lokal demokrati. Som det nu var, var det just ett skolexempel tänkte han dystert.

Jason Jones och Samina Boudon var redan på plats i deras gemensamma lilla arbetsrum. "Påminn mig om varför jag blev lärare" stönade Samina Boudon högt. Jag kommer inte se ungarna i vaket tillstånd förrän på fredag!" "Du eller dom" undrade Jones retsamt. "Vaken alltså." Samina Boudon blängde på honom. "Och det värsta är att det inte skulle behöva vara så här! Läste ni om de där ställena där man anställt andra för att mentorera? Någonstans i Fagersta. Nej?" Nej, det där hade de missat, både Örn och Jones. Hon tog sig för pannan. "Läser ni inte er egen fackpress? Inte du heller Örn, som är ombudet? Vad är ni för ena... vad heter det Örn?" Han förslog ignoranta. Jones kontrade med slöfockar. De enades om att de bägge orden borde slås ihop för att få en exakt träff. "Dispangulära" drog Jones till med. Örn stirrade på honom. "Men det ordet finns ju inte. Det är bara påhittat." Just därför kunde det betyda vad som helst man behövde det till, fastslog Jones. För övrigt hade väl alla ord hittats på, någon gång. Det var ju också ett sätt att se på det.

Skolledningen hade i ett anfall av överdåd slagit på stort och köpt in cateringmackor som serverades efter skoldagens slut, under den halvtimme som stod till buds som andhämtning

inför kvällens massiva elevutvecklande. En gratis macka och lite snabba kalorier sade ingen nej till så personalrummet var välfyllt när Örn kom dit. Han hade ett svårt val framför sig. Brie/tomat eller salami/sallad? Men andra hade redan mumsat klart och var sugna på information. ”Örn, hur går det med LLL? Får vi kosingen nån gång?” hojtade slöjdläraren Birgitta Bodgren. ”Örn vet du hur många som får?” undrade språkläraren Ellen Pettersson. ”Typ två, kanske”, infogade den svartsynta hemkunskapslärarinnan Erna Gren. Hennes kommentar kom sent omsider musikläraren Jenny Lind att inse realiteterna kring lärarlönelyftet. ”Va? Får inte alla? Alla leggade i alla fall? Det har jag förutsatt.” ”Örn, vet du något? Har du varit med och bestämt?”

Det sista kunde han i alla fall ärligt svara nej på. Alltihop förresten, han visste inte mycket mer än någon annan. Men det var klart att han fått otaliga mejl från facket så visst visste han att inte alla skulle komma ifråga. ”Man räknar med att ungefär 60% får pengar”, mumlade han och skyndade sig att pula in salami/salladmackan i munnen för att få en bra anledning att inte säga något på ett tag.

Kapitel 30

Det hade hunnit bli november. Utanför Strömskolans fönster singlar snöflingor, dömda att dö så fort de nådde den ännu icke nollgradiga marken. I Strömskolans personalrum låg utdrag ur Platsbanken och Jobb i stan. De låg där som en förtvivlad protest, en demonstration av att man minsann inte tänkte finna sig i att arbeta på ett ställe som inte tyckte man var en god lärare. Lärarlönelyftet var färdigadministrerat. De flesta lyften hade gått till lågstadielärarna. Den sista veckan i oktober hade Örn tyckt att det gått att se på kollegorna vilka som var de lyckligt lottade och vilka som blivit utan, bara på deras ansiktsuttryck. Men kanske var det bara sina egna känslor han projicerade. Inget lärarlönelyft för Arne Örn. Inte heller för Armin Tsemberbe, Jason Jones, Erna Gren eller Jenny Lind. Samina Boudon hade fått och hon såg skamsen ut när hon berättade, som om det vore hennes fel att urvalet sett ut som det gjort.

Var det någon som var värd pengarna var det Samina Boudon. Men att han själv inte räknades som bra nog hade tagit hårdare än han trott det skulle göra. Ända sedan han fått kännedom om vad regeringen ville göra hade han intalat sig att det ändå inte skulle komma honom till godo, men tydligen hade det ändå funnits en liten okuvlig optimistgnista längst inne i medvetandet. Och nu var den stukad. Han hade själv bläddrat bland de lediga jobben men inte hittat något som han brytt sig om att söka för antagligen var merparten av dem som inte bedömts vara 'särskilt skickliga' på väg att försöka flytta sig just nu. Örn deppade. Stämningen på Strömskolan gick på sparlåga trots att det just varit lov och snart skulle bli jul. Men värre skulle det bli.

En dag då Örn och Tsemberbe släntrade ut ur rektorsrummet efter ett händelseföttigt SVG stod en amper kvinna lutad över skolesekreteraren Karin Larssons skrivbord. En mörkblå hatt av modistsnitt prydde det välfriserade huvudet. Som ytterplagg bar hon äkta päls från ett djur som det visade både mod och dumhet att stoltsera med att man låtit flå. Parfymen doftade självförtroende.

Karin Larsson såg lättad upp på de bägge männen. Deras närvaro visade att rektor inte längre var upptagen. Så ledigt hon kunde gled hon ur sin stol och fram till rektor Birgitta Engemyhrs dörr. Örn och Tsemberbe hade egentligen ingen riktig anledning att dröja sig kvar på expeditionen, men bägge två fick plötsligt en ingivelse att gå igenom sina postfack som händelsevis råkade befinna sig endast några steg ifrån rektors rum. Tsemberbe hade inte tömt sitt fack på en månad och där hade staplats en hel hög han kunde vara intresserad av. Örn, som var mer plikttrogen hade bara två ynka papper att vända på, varav ett var det nedslående beskedet om att han tyvärr inte tilldelats några extrapengar. Dörren till Birgitta Engemyhrs rum drogs igen, men stängdes inte helt.

Nästan alla djur kan rikta sina öron för största möjliga ljudupptagning. Människan är sorgligt handikappad i det avseendet, men Örn och Tsemberbe gjorde sitt bästa. "Jag vill veta vilka av era lärare som bedömdes som särskilt skickliga" hördes kvinnans välmodulerade röst. "Och om min son inte redan går i deras klasser, vill jag att han omplaceras dit. Fabian ska undervisas av de bästa." Vad rektor svarade kunde de inte uppfatta. Snabbt tassade Örn bort till Karin Larsson. "Vem sjutton är det där?" Skolesekreteraren såg olycklig ut. "Carmen Malfoy" viskade hon. Carmen Malfoy. Namnet lät bekant men om den här kvinnan seglat in på ett föräldramöte hade han tveklöst kommit ihåg det. Så... Javisst! Grabben som varit ledande i det fiskkrig som så när kostat svenskläraren Gösta Glans en varning och som varit ett av Örn

första uppdrag som ombud* hette Malfoy. Men han måste väl ha gått ut nian för minst ett par år sedan? Vänta... Det hade funnits en lillebror under uppsegling, han måste väl gå i... kunde det vara i årskurs 5 nu? Det måste vara han som var Fabian. Örn gjorde en snabbkalkyl över hur troligt det var att Malfoy den yngre skulle komma att gå i hans klass om ett par år? Hög risk, faktiskt. Sedan insåg han att den grabben nog aldrig skulle bli en angelägenhet för honom. Att rektor Engemyhr skulle säga nej till mamma Malfoy skulle inte hända, det var empiriskt bevisat. Inget ont som inte har åtminstone någon god liten bieffekt tänkte han bistert.

Efter lunch var det dags för retorik i 9a. Han hade med flit lagt den kursen vid den här tiden för att kunna åka snålskjuts på det amerikanska presidentvalet. Rent retoriskt hade det inte fallit ut så väl. Clinton var väl en hyfsad talare men den mesta mediatiden ägnades ju åt Trump. Och han var en rätt usel retoriker i Örns ögon. Det var svävande löften, förnekanden och anklagelser som dominerade. Men eleverna blev ganska välinformerade och det var ju bra. En del av dem var också tämligen oroad men det kunde han inte göra något åt. Sanningen att säga var han oroad själv. Hans pessimistiska sinnelag misstänkte att the Donald skulle ta hem spelet och hur det då skulle gå med klimatavtalet ville Örn inte tänka på. Just den här dagen hade han dock inte tänkt låta jänkarna ta utrymnet. Han hade hittat ett antal youtube-klipp om retorik och just det här handlade om hur man inleder ett tal.

Stundtals hände det att Örn rodnande tänkte tillbaka på hur illa han tyckt om att behöva lära sig använda dator som pedagogiskt hjälpmedel. Han hade varit snudd på teknikfientlig faktiskt. Men han hade bättrat sig och att nu tänka sig ett läge där han inte visade olika klipp eller bilder var smått omöjligt. Han hade faktiskt helt sanningsenligt påstått på sitt senaste medarbetarsamtal att de flesta av hans lektioner innehöll någon form av media. Därför blev han nu alldeles ställd då projektorn plötsligt slocknade. ”Tekniken är visst på dåligt humör” försökte han skämta och tryckte på ’on’. Till hans glädje tändes den lilla lampan, men knappt hade bilden blivit synlig innan projektorn slocknade igen. Örn stirrade på klassen. Den stirrade tillbaka, utom ett par stycken längst bak som var så upptagna av sina mobiler att de inte märkt att hans upplägg fallerat. Ett par stycken glodde på honom med elakt blänk i ögonen, tyckte han. Men de senare hänförde han till sin egen paranoia. Nervöst sneglade han på klockan. Det hade bara gått tjugo minuter och det gick inte an att släppa klassen redan.

”Nåväl...” Klassen höll andan. Skulle de få sluta tidigare? Men Örn var räddare för rektor Engemyhrs utskällning om han släppte dem än för klassens missnöje. ”... då får vi göra något annat. Två och två förbereder ni ett tal på max tre minuter. Det får vara vilket ämne som helst men det ska innehålla minst ett argument. Så håller ni talen nästa lektion och så analyserar vi dem utifrån retorikens regler. Ni två, ni två och...” ”Kolla den funkar” avbröt en av tjejerna Örns gruppindelning. Bakom honom hade projektorn startat igen.

Efteråt gjorde sig Örn ärende till Fredrik Bergström, Strömskolans datanisse nummer ett. Var tekniken verkligen så opålitlig att han alltid måste ha en analog reservplanering? Bergström såg långt på honom. ”Har något av glina en Samsung?” Örn rynkade pannan. Det hade han ingen aning om och vad hade det med saken att göra? ”Samsungarna kan blåtanda sig in i projektorfjärrstyrningen” förklarade Bergström med en fnysning. Även om Örn inte förstod allt var andemeningen klar. Någon av eleverna hade försökt sabotera hans undervisning. Han kanske inte feltolkat den där öngonglimten ändå. Och hans bästa försvar var nog just att ha en småtråkig övning redo i bakfickan. Att varna för Samsungmobilernas kapacitet skulle ge honom en bra anledning att ringa Yvonne Stadig...

Lisa Kallin-Björk skrattade gott då Örn under deras gemensamma lördagsmiddag berättade. Vilka påhittiga små rackare. Örn medgav att han på sätt och vis var imponerad. De här ungarna kunde mer än han hade en aning om att man kunde kunna. ”Men mest är jag förbannad över att jag inte fattade vad som pågick” sade han. ”Du är kränkt, menar du” inföll Ture Björk-Kallin. Han såg allvarligt på det inträffade. Örn förstod det. Tanken på att bli stående utan plan i ett klassrum med upprörda elever är varje lärares mardröm. Till Björks heder ska sägas att han hade bättre argument än urskräcken. ”De ungar som gör sånt stjälar tid och möjligheter från andra. Jag är så jäkla trött på dem som ”skojar” på andras bekostnad, och ännu tröttare på att få höra att det är ju mest synd om förövarna, egentligen”, brast han ut. Lisa Kallin-Björk såg långt på sin, sedan årtal tillbaka, sambo och numera lagvigda make. Framtiden flimrade förbi lite diffust. Ungar på dagis som skulle komma att göra deras lilla Josefin ledsen. Ungar i skolan som av olika skäl skulle komma att hindra Josefin att nå så långt hon kunde. Ture skulle komma att bli en jäkligt jobbig förälder, det var hon säker på. Full av högljudda krav. Hon log. Det var hon rätt nöjd med.

Kapitel 31

Det pirrade oroligt i magen då Arne Örn sköt upp den tunga skoldörren. Handflatorna klibbade nervöst inuti vantarna. Håret, låg det som det skulle? Det började bli tunt uppepå. I morse hade det sett tunnare ut än vanligt men det var nog bara inbillning. Varför gjorde han så här mot sig själv? Han hade det ju ändå rätt bra...

Örn skulle på anställningsintervju. En av höstterminens sista dagar hade han skickat in en ansökan och sedan glömt saken. Varken räknat med att bli tillfrågad eller på allvar hoppats att bli det. Mest hade det varit en markering till honom själv att han inte stillatigande tog emot vad som helst. Som att inte få något lärarlönelyft. Men skolan hade svarat, man var intresserad. En ren SO-tjänst så han skulle bli tvungen att släppa svenskan men det gjorde honom ingenting. På så sätt skulle han kanske rent av få en ledig kväll ibland. Fast att lämna kollegor och rutiner och börja om... Det ville han egentligen inte. Men det som kom honom att må illa just nu var att han försatt sig i en situation där han återigen skulle bli granskad och bedömd. Och, antog han, förmodligen bortvald. Och att bli bortvald var lika jobbigt varje gång. Varför gjorde han så här mot sig själv?

Det var lika långt som till hans nuvarande arbetsplats Strömskolan, men åt ett annat håll, dit tunnelbanan ännu inte hunnit byggas ut. Det fanns visserligen en station inritad på stadens plankarta, Oxelösa, men den skulle knappast bli klar innan Örn gick i pension. Oxelösa skola såg pampig ut på håll. Vackert belägen i en park, inrymd i ett sinnessjukhus från sent 1800-tal men då Örn väl fick upp dörren flagnade intrycket. Där fanns en minimal vaktmästarkur bakom en dörr som var nästan helt barrikaderad av kartonger. Skyltar pekade ut vägen åt ytterligare två skolor, inhysta i samma byggnad. Örn skulle två trappor upp. Oxelösa var en 'fri' friskola, hörde inte till någon större koncern. I annonsen hade det stått att man skulle vara med och bygga upp en ny skola från grunden, byggd på en pedagogisk idé som han redan glömt namnet på. Det gick i alla fall ut på att lärarna skulle vara lärare och inget annat. Det hade verkat nästan för bra för att vara sant.

Det var det också. Eller i varje fall fanns det ett aber, ett rejält sådant. "Skolans arbetstider är mellan 8.30 till 17.00 varje veckodag" sade rektor Elvira Jönsson. Hon såg på honom med stadig blick. "Vi menar att skolans arbete ska göras i skolan." Elvira Jönsson kunde inte vara mer än trettiofem, tänkte Örn som var erkänt dålig på att bedöma ålder. Och redan rektor med förmåga att förstumma honom. Och då var han inte ens anställd än.

40-timmarsvecka, tänkte han när han en stund senare pulsade genom parken på väg till bussen. Tänk att det också skulle drabba honom. Fast det var kanske inte så farligt, han arbetade betydligt mer än så varje vecka. Fast inte på skolan... Var det verkligen möjligt att det gick att arbeta utan att bli störd på skolan? Det verkade otroligt. På en skola fanns det ALLTID någon som ville något, en förälder, en kollega, ett möte... Att planera eller rätta lite mer avancerade saker i skolan hade aldrig lyckats för honom hittills. Men det var ju meningen att eleverna skulle ha gått hem förstas. Och de var få, skolan bestod för närvarande bara av ett högstadium på sex klasser. Fast de hade ju ambitionen att växa, det var sant. För övrigt hade ju inte 40-timmarsveckan drabbat honom, han skulle säkert aldrig ens komma ifråga för jobbet. En skola som ville växa skulle säkert välja en yngre it-maniker.

Dagen därpå var Örn tillbaka i Strömskolan. Vårens första tema i årskurs åtta var Näringar i Norden. Näringar i Norden hade det kallats när Örn för länge sedan började sin lärarbana och

det hade varit erbarmligt tråkigt. Numera hette avsnittet naturresurser och förnyelsebar energi och lämnade betydligt fler intressanta möjligheter. Eller också hade han bara varit för ny för att våga gå utan för skolboken förr. Och så hade han inte haft tillgång till dator. Virtuella kartor och ekologiska fotavtryck gjorde numera den här kursen till en av de intressantare. Den här gången hade han bestämt sig för att ta ett nytt grepp. Till eleverna sade han visserligen att det var fråga om ren geografi, men i sin hemliga agenda hade han beslutat att koppla ihop det med historia, för att ha lite gratis när det var dags för industrialiseringspasset senare under våren. Därav kom det sig att han proppat in små klipp och filmer om arbetslivet förr i dagens infrastrukturlektion. Skogsarbete från 1905. Den sista flottningen på Skellefteälven. Eleverna fnissade och häpnade. Var det verkligen så förr? Förr, hade Örn på tungan, det här var på min farfars tid. Timmerflottningen hade han rent av upplevt själv, om än enbart som åskådare. Men tiden gick. De här eleverna var födda i det nya millenniet och deras föräldrar var i de flesta fall sjuttioalister. För de här ungarna var det tidiga nittonhundratalet fyra generationer bort. Nästan samtidigt med dinosaurierna eller åtminstone medeltiden.

När timmen var slut var det dags att hasta till niornas svenska. Där var planen börja skörda frukterna av projektet utrotningshotade ord. De skulle få den här timmen att förbereda sina uppsatser*. Sumprunkare var ett av orden på listan, mindes han. Var det ens möjligt för eleverna att få in det i en uppsats på något vettigt sätt? Men det borde det väl vara, nu under Fogelströmåret och allting. Var eufemism och tautologi tillräckligt bortglömda för att få vara med, tro? Fanns det statistik på hur ofta ett visst ord förekom? Åtminstone i media borde man kunna kontrollera det. Borde inte någon ha gjort en app för det? Örn tänkte ironiskt att annars kunde han ju bli rik på att låta utveckla en. Fast de enda som skulle vara intresserade av att köpa en sådan var väl han själv och Ture Björk och en handfull andra språkstofiler. Och vid närmare eftertanke var han inte ens säker på Ture.

De närmaste dagarna därefter var Örn lite extra ängslig då han öppnade mejlen. Han väntade på 'tack för ditt intresse men... -mejlet' för så pass artig trodde han nog att Elvira Jönsson var att hon personligen meddelade att han inte var aktuell för tjänsten. Det han fruktade för var formuleringarna som hörde till. Örn målade upp det ena värre än det andra som alla skulle sätta hans tillkortakommanden på pränt. Någon it-kunnigare, någon mer utåtriktad, någon yngre och färgstarkare. Örn pendlade mellan att vändas över den väntade kritiken -varför gjorde han så mot sig själv – och att läxa upp sig för att han var en fegis. Elvira Jönsson skulle inte äta honom levande. Vad hon än hade att komma med var det bara ord. Varför var han en sådan mes? Var det värdigt en lärare som skulle utbilda elever i att våga stå för sina egna åsikter att darra som ett asplöv över att inte bli vald? Jag har ju stått upp mot Birgitta Engemyhr flera gånger, bannade han sig. För så var det faktiskt, även om han flera gånger så att säga gjort det av misstag. Fast *så* mesig var han ju inte alltid, försvarade han sig. Bara när det handlade om honom själv, personen Örn. Och antagligen handlade det i förlängningen om pojken Arne, och ungdomens åtminstone delvis inbillade ensamhet.

Så låg det där i mejlen, torsdag den 19 januari. Från Elvira Jönsson angående sökt tjänst. Han tänkte fega med att gå och hämta kaffe innan han tittade på det, men Samina Boudon hängde redan över hans axel. "Vad är det här?" "Utan pardon öppnade hon mejlet. 'Hej Arne. Vi ser fram emot att få dig till kollega här på Oxelösaskolan. Vi vill gärna träffa dig snarast för att ta hand om formaliteterna. Hälsningar rektor Elvira Jönsson'" Örn öppnade munnen. Örn stängde munnen. Istället var det Samina Boudon som tog till orda. "Örnen! Vad är detta! Ska du byta

jobb?” Hon var bestört och lite arg. För att han inte sagt något till henne, hon gillade att arbeta ihop med honom och nu tänkte han sluta.

”Njaäöh...” ”Njöh?” Vad är det att säga? Nu... Nu får du faktiskt förklara dig.” Så han försökte det. Att han bara velat se om han var gångbar på marknaden men inte egentligen trott att det skulle bli aktuellt. Och nu ville de att han skulle börja. Men ville han det? ”Vad tänker de betala?” ”Ett par tusen mer än här. Men Samina...” ”Men vadå?” ”Men jag vet inte om jag vill.” ”Åh... Du är hopplös! Örn tänker sluta” deklarerade hon högljutt för Jason Jones som just klämde sig in i deras pyttelilla arbetsrum”

Skulle han det? Sluta på Strömskolan? Och det för en 40-timmarsvecka. Fast han kände att tiden var mindre viktig, även om han tänkte använda det som orsak om han bestämde sig för att stanna kvar. Men lämna kollegorna? Men de kunde ju få för sig att sluta de också... tänk om han valde bort den här chansen och så slutade Samina, Jason och Tsemberbe? Hur dum skulle han inte känna sig då? Det var en rådvill Örn som begav sig hemåt i januarimörkret.

Kapitel 32

Arne Örn hade bestämt sig. Eller han hade i alla fall bestämt sig för en kompromiss. Han skrev på pappren på Oxelösa, fick lika mycket i ny lön som det uteblivna lärarlönelyftet och till hösten skulle han börja. Till första augusti skulle han börja, för på Oxelösa jobbade man 40-timmarsvecka och hade inte självklart ledigt under skolloven. Egentligen hade de velat att han skulle komma redan under våren men med tre månaders uppsägning hamnade han i mitten av maj och han ville avsluta med sina nior. Det hade Elvira Jönsson tyckt varit ansvarsfullt, så 1 augusti fick det bli.

Hans förnuftiga men fega kompromiss gick ut på att be om tjänstledigt istället för att kapa linorna till Strömskolan direkt. Nu gällde det bara att få rektor Birgitta Engemyhr att inse det genialiska med den lösningen och det visade sig lättare sagt än gjort. ”Så du tänker lämna oss Örn?” sade hon och lutade sig bakåt i stolen. Han ville svara ’tycker du det är konstigt är du dummare än jag trodde’ men eftersom han kanske ville komma tillbaka nöjde han sig med att säga att han var intresserad av att prova om en skola baserad på semestertjänster veckligen kunde fungera. Något som Birgitta Engemyhr själv många gånger låtit påskina att hon trodde skulle vara en bra organisationsmodell. ”Men jag trivs ju här” småljög han, ”och därför hoppas jag du medger att jag gör det här som ett experiment med möjlighet att komma tillbaka.” Hon kontrade med hur mycket lättare det vore att hitta en ersättare på en fast tjänst istället för på ett vikariat. Det hade hon visserligen rätt i, men Örn hade tänkt igenom diverse scenarier till det här samtalet och hade svaret till hands. ”Fast på det här sättet får ju du ett helt legitimt sätt att pröva om ersättaren håller måttet” sade han och såg ut som om han bara hade skolans bästa för ögonen. Det gick hon inte på. ”Men om du kommer tillbaka står jag med en lärare för mycket om det nu är en bra person som anställs. Och det för man väl förmoda att det är. Jag har sannerligen inte för avsikt att anställa någon jag inte tror på.” Det var ju sant förstås. Men Örn argument även för detta. ”Men det behövs säkert en lärare till hur som helst. Det är ju väldigt många elever på mellanstadiet. SO/svenskatjänsten blir ogörlig när klasserna växer.” Att ha både SO och svenska hade redan blivit för mycket. Det var bara Örn som hade kvar den sortens tjänst och det bara i årskurs 8 och 9. I och med Oxelösa skulle han inte behöva strida med skolledningen om nästa års tjänstefördelning. Det var en bonus han inte tänkt på förrän nu. Örns anlete ljusnade men det gick snabbt över när rektor Engemyhr rynkade ögonbrynen. ”Jag ska överväga ditt önskemål.” Han såg ut som att han ville säga något så hon tillfogade avmätt ”du får besked nästa vecka.” Och det var det. Oavsett vad rektor beslutade skulle han inte vara kvar här kommande höst. Lättsinnigt struntade han i lunchen för att istället köpa semlor åt sig, Samina och Jason på COOP.

Samina Boudon och Jason Jones var båda lite missnöjda med Örns beslut, på det sätt man är när en bekväm och invand tillvaro förändras. De trivdes tillsammans och det dagliga arbetet skulle sakna en Örn, även om ersättaren säkert på alla vis var en god person. Jones var dessutom lite stött av egna skäl. Odefinierbart av vem, omöjligt att berätta om. Under ganska lång tid hade han tänkt att han borde flytta på sig. Byta arbetsplats till något mindre frustrerande och mera lönsamt. Men det hade ständigt skjutits på framtiden. Han kunde alltid söka något nytt, senare. Att kollegorna också varit kvar på Strömskolan hade berättigat att han också varit det.

Jones gillade Örn, men hade alltid betraktat honom som lite vek när det gällde att ta tag i sa-

ker. Inte så att Örn maskade, inte alls. Saker blev gjorda. Örn var ju till och med fackombud. Men Jones hade tänkt att det handlat mer om plikt och samvete än om drivkraft och engagemang. Att Örn nu gjorde slag i saken gjorde på något obestämbart sätt Jones till en mindre handlingskraftig person än han ville vara. Han var den som blev kvar. Jones lutade sig tillbaka i stolen, blicken blev fjär. Faktum var att han skulle fylla 65 under 2017 och det var dags att fundera på pension snarare än på ett nytt jobb. Det orange kuvertet låg öppnat hemma på köksbordet. Det var så deprimerande läsning. ”Vet du något om pensioner, Örn?” Örn fick något stirrigt i blicken. Frånsett frågor om föräldraledighet var frågor om pension dem där han kände sig mest osäker. Men vänta nu... han rotade runt i pappershögarna på skrivbordet och fick tag i senaste numret av Bänkpappen. Jamnvisst. ”3 april är det pensionsinformation” sade han. ”Knalla dit så får du veta allt du vill.” Jones nickade motvilligt. Han hade skjutit pensionsfrågan framför sig länge nu. Mest handlade det nog om att han egentligen inte ville erkänna för sig själv att yrkeslivet var på väg att ta slut. Men han fyllde 65 på Frankrikes nationaldag den 14 juli. Fick han ens jobba kvar nästa år? Det var verkligen dags att göra slag i saken och traska i väg på informationen.

Strömskolan hade, precis som de flesta andra skolor, problem med att många elever hellre hängde på internet än hängde med på lektionerna och nu hade lärarna och skollädaingen bestämt sig för efter sportlovet skulle det tas krafttag. Mobiler skulle samlas in på lektionerna. För ändamålet fick varje lärare en orange låda från IKEA. Några av kollegorna hade stönat högt. Inte för att inte de också insåg problemet, men hur mycket tid skulle det inte ta att samla in och lämna tillbaka varje timme? Harry Friberg, bildläraren vägrade hårdnackat. Det där tänkte ha inte hålla på med när han hade futtiga 60 minuter i veckan för en klass. ”Vad händer för övrigt om någon plockar med sig fel mobil?” undrade han, men det stenhårda antimobilgardet lyssnade inte på det örat. Varför skulle någon ta fel mobil och bli av med alla sina kontakter? Därför stod nu Örn med sin orange låda framsträckt mot de förbluffade ynglingarna i 8a. Men det tycktes fungera, flertalet stoppade snällt ned sina mobiler i lådan och timmen blev lugnare och mer effektiv än på länge. När det bara var två minuter kvar och mobilerna skulle lämnas tillbaka drabbades han av lätt panik. Han hade tänkt att han skulle dela ut dem själv, på så sätt kunde inga misstag begås. Men de var för lika och tiden räckte inte till. Det blev tvunget att låta eleverna plocka åt sig sina telefoner själva. Ett ögonblick av anarki uppstod när klassen trängde sig fram. En stunds sorlande av ”det här är inte min, vems är det här, vem har snott min” gav Örn ont i magen men det sorterade ut sig själv och klassen begav sig iväg mot nästa timme. Örn pustade ut. Nu hade han själv en kvart på sig att plocka ihop och ta sig till nästa sal. Men han var inte ensam, den timida Leonora Jönsson stod kvar. Hon ville väl fråga något om kommande prov, antog han. Hon brukade vilja det. Örn hade bråttom men ansträngde sig för att se vänlig ut. ”Vad...”

”Min mobil är inte kvar i lådan” sade hon försynt. Vad? Örn stirrade dumt ned i lådan. Hon hade rätt. ”Oj, då måste någon ha tagit den...” Leonora nickade. Det var just vad hon själv kommit fram till. Örn svalde hårt. Det här kunde ju inte hända, hade man försäkrat! Och så hände det redan första dagen! Han hörde sig själv börja säga att ”då får du...” men hann hejda sig. Det var inte Leonoras fel. Det kunde omöjligt vara hennes ansvar att reda upp det hela. Beklämmande nog var ansvaret hans. Snabbt kutade han, med Leonora i hasorna, iväg till salen där han skulle ha lektion och tejpade upp en snabbt ihoprefsad lapp ’Kommer snart, vänta här. Börja läsa Örn.’ Så skyndade de snabbt iväg mot det NO-salen där Samina Boudon

redan släppte in Leonoras klasskamrater. Ungefär halvvägs dit insåg Örn att han glömt punkten i meddelandet till 9a. Han hejdade sig i steget, velade lite men lyckades bekämpa en impuls att rusa tillbaka och rätta.

De närmades sig, Samina Boudon stod i dörren med den orange lådan framsträckt. Örn var lätt andfådd då de kom fram, Samina flinade åt hans illa dolda flämtande, men bara till han pustat fram sittbudskap. ”Det saknas en telefon”. Samina Boudon sneglade ned i lådan hon just fyllt. Vid alla smådjävlar... Hon visade in dem och låste dörren bakom. 8a stirrade. Vad gjorde Örn här? ”Någon av er råkade få med sig Leonoras telefon” sade han till klassen. Klassen skakade på huvudet. Nä, de hade bara tagit sina egna. Snabb överblick, alla var där. Mobilen borde finnas. Samina Boudon lade armarna i kors. Kunde någon av dem verkligen vara så förslagen... Hon tog upp sin egen mobil och bad Leonora slå sitt nummer. Det surrade i den orange lådan. Örn andades ut. ”Jamen då går jag väl då” sade han lättad och försvann bort mot sin opunkterade skylt där några av de mer grammatiskt bevandrade eleverna redan stod och fnissade. I klassrummet bakom honom höll klassen bildligt talat andan för Samina Boudon kvar med armarna i kors. ”Fast någon av er tog den ju” sade hon bistert.

Kapitel 31

Det pirrade oroligt i magen då Arne Örn sköt upp den tunga skoldörren. Handflatorna klibbade nervöst inuti vantarna. Håret, låg det som det skulle? Det började bli tunt uppepå. I morse hade det sett tunnare ut än vanligt men det var nog bara inbillning. Varför gjorde han så här mot sig själv? Han hade det ju ändå rätt bra...

Örn skulle på anställningsintervju. En av höstterminens sista dagar hade han skickat in en ansökan och sedan glömt saken. Varken räknat med att bli tillfrågad eller på allvar hoppats att bli det. Mest hade det varit en markering till honom själv att han inte stillatigande tog emot vad som helst. Som att inte få något lärarlönelyft. Men skolan hade svarat, man var intresserad. En ren SO-tjänst så han skulle bli tvungen att släppa svenskan men det gjorde honom ingenting. På så sätt skulle han kanske rent av få en ledig kväll ibland. Fast att lämna kollegor och rutiner och börja om... Det ville han egentligen inte. Men det som kom honom att må illa just nu var att han försatt sig i en situation där han återigen skulle bli granskad och bedömd. Och, antog han, förmodligen bortvald. Och att bli bortvald var lika jobbigt varje gång. Varför gjorde han så här mot sig själv?

Det var lika långt som till hans nuvarande arbetsplats Strömskolan, men åt ett annat håll, dit tunnelbanan ännu inte hunnit byggas ut. Det fanns visserligen en station inritad på stadens plankarta, Oxelösa, men den skulle knappast bli klar innan Örn gick i pension. Oxelösa skola såg pampig ut på håll. Vackert belägen i en park, inrymd i ett sinnessjukhus från sent 1800-tal men då Örn väl fick upp dörren flagnade intrycket. Där fanns en minimal vaktmästarkur bakom en dörr som var nästan helt barrikaderad av kartonger. Skyltar pekade ut vägen åt ytterligare två skolor, inhysta i samma byggnad. Örn skulle två trappor upp. Oxelösa var en 'fri' friskola, hörde inte till någon större koncern. I annonsen hade det stått att man skulle vara med och bygga upp en ny skola från grunden, byggd på en pedagogisk idé som han redan glömt namnet på. Det gick i alla fall ut på att lärarna skulle vara lärare och inget annat. Det hade verkat nästan för bra för att vara sant.

Det var det också. Eller i varje fall fanns det ett aber, ett rejält sådant. "Skolans arbetstider är mellan 8.30 till 17.00 varje veckodag" sade rektor Elvira Jönsson. Hon såg på honom med stadig blick. "Vi menar att skolans arbete ska göras i skolan." sade hon. Elvira Jönsson kunde inte vara mer än trettiofem, tänkte Örn som var erkänt dålig på att bedöma ålder. Och redan rektor med förmåga att förstumma honom. Och då var han inte ens anställd än.

40-timmarsvecka, tänkte han när han en stund senare pulsade genom parken på väg till bussen. Tänk att det också skulle drabba honom. Fast det var kanske inte så farligt, han arbetade betydligt mer än så varje vecka. Fast inte på skolan... Var det verkligen möjligt att det gick att arbeta utan att bli störd på skolan? Det verkade otroligt. På en skola

fanns det ALLTID någon som ville något, en förälder, en kollega, ett möte... Att planera eller rätta lite mer avancerade saker i skolan hade aldrig lyckats för honom hittills. Men det var ju meningen att eleverna skulle ha gått hem förstås. Och de var få, skolan bestod för närvarande bara av ett högstadium på sex klasser. Fast de hade ju ambitionen att växa, det var sant. För övrigt hade ju inte 40-timmarsveckan drabbat honom, han skulle säkert aldrig ens komma ifråga för jobbet. En skola som ville växa skulle säkert välja en yngre it-maniker.

Dagen därpå var Örn tillbaka i Strömskolan. Vårens första tema i årskurs åtta var Näringar i Norden. Näringar i Norden hade det kallats när Örn för länge sedan började sin lärarbana och

det hade varit erbjarmligt tråkigt. Numera hette avsnittet naturresurser och förnyelsebar energi och lämnade betydligt fler intressanta möjligheter. Eller också hade han bara varit för ny för att våga gå utan för skolboken förr. Och så hade han inte haft tillgång till dator. Virtuella kartor och ekologiska fotavtryck gjorde numera den här kursen till en av de intressantare. Den här gången hade han bestämt sig för att ta ett nytt grepp. Till eleverna sade han visserligen att det var fråga om ren geografi, men i sin hemliga agenda hade han beslutat att koppla ihop det med historia, för att ha lite gratis när det var dags för industrialiseringspasset senare under våren. Därav kom det sig att han proppat in små klipp och filmer om arbetslivet förr i dagens infrastrukturlektion. Skogsarbete från 1905. Den sista flottningen på Skellefteälven. Eleverna fnissade och häpnade. Var det verkligen så förr? Förr, hade Örn på tungan, det här var på min farfars tid. Timmerflottningen hade han rent av upplevt själv, om än enbart som åskådare. Men tiden gick. De här eleverna var födda i det nya millenniet och deras föräldrar var i de flesta fall sjuttioalister. För de här ungarna var det tidiga nittonhundratalet fyra generationer bort. Nästan samtidigt med dinosaurierna eller åtminstone medeltiden.

När timmen var slut var det dags att hasta till niornas svenska. Där var planen börja skörda frukterna av projektet utrotningshotade ord. De skulle få den här timmen att förbereda sina uppsatser*. Sumprunkare var ett av orden på listan, mindes han. Var det ens möjligt för eleverna att få in det i en uppsats på något vettigt sätt? Men det borde det väl vara, nu under Fogelströmåret och allting. Var eufemism och tautologi tillräckligt bortglömda för att få vara med, tro? Fanns det statistik på hur ofta ett visst ord förekom? Åtminstone i media borde man kunna kontrollera det. Borde inte någon ha gjort en app för det? Örn tänkte ironiskt att annars kunde han ju bli rik på att låta utveckla en. Fast de enda som skulle vara intresserade av att köpa en sådan var väl han själv och Ture Björk och en handfull andra språkstofiler. Och vid närmare eftertanke var han inte ens säker på Ture.

De närmaste dagarna därefter var Örn lite extra ängslig då han öppnade mejlen. Han väntade på 'tack för ditt intresse men...-mejlet' för så pass artig trodde han nog att Elvira Jönsson var att hon personligen meddelade att han inte var aktuell för tjänsten. Det han fruktade för var formuleringarna som hörde till. Örn målade upp det ena värre än det andra som alla skulle sätta hans tillkortakommanden på pränt. Någon it-kunnigare, någon mer utåtriktad, någon yngre och färgstarkare. Örn pendlade mellan att vändas över den väntade kritiken -varför gjorde han så mot sig själv – och att läxa upp sig för att han var en fegis. Elvira Jönsson skulle inte äta honom levande. Vad hon än hade att komma med var det bara ord. Varför var han en sådan mes? Var det värdigt en lärare som skulle utbilda elever i att våga stå för sina egna åsikter att darra som ett asplöv över att inte bli vald? Jag har ju stått upp mot Birgitta Engemyhr flera gånger, bannade han sig. För så var det faktiskt, även om han flera gånger så att säga gjort det av misstag. Fast så mesig var han ju inte alltid, försvarade han sig. Bara när det handlade om honom själv, personen Örn. Och antagligen handlade det i förlängningen om pojken Arne, och ungdomens åtminstone delvis inbillade ensamhet.

Så låg det där i mejlen, torsdag den 19 januari. Från Elvira Jönsson angående sökt tjänst. Han tänkte fega med att gå och hämta kaffe innan han tittade på det, men Samina Boudon hängde redan över hans axel. "Vad är det här?" "Utan pardon öppnade hon mejlet. 'Hej Arne. Vi ser fram emot att få dig till kollega här på Oxelösaskolan. Vi vill gärna träffa dig snarast för att ta hand om formaliteterna. Hälsningar rektor Elvira Jönsson'" Örn öppnade munnen. Örn stängde munnen. Istället var det Samina Boudon som tog till orda. "Örnen! Vad är detta! Ska du byta

jobb?” Hon var bestört och lite arg. För att han inte sagt något till henne, hon gillade att arbeta ihop med honom och nu tänkte han sluta.

”Njaöh...” ”Njöh?” Vad är det att säga? Nu... Nu får du faktiskt förklara dig.” Så han försökte det. Att han bara velat se om han var gångbar på marknaden men inte egentligen trott att det skulle bli aktuellt. Och nu ville de att han skulle börja. Men ville han det? ”Vad tänker de betala?” ”Ett par tusen mer än här. ”Men Samina...” ”Men vadå?” ”Men jag vet inte om jag vill.” ”Åh... Du är hopplös! Örn tänker sluta” deklarerade hon högljutt för Jason Jones som just klämde sig in i deras pyttelilla arbetsrum ”

Skulle han det? Sluta på Strömskolan? Och det för en 40-timmarsvecka. Fast han kände att tiden var mindre viktig, även om han tänkte använda det som orsak om han bestämde sig för att stanna kvar. Men lämna kollegorna? Men de kunde ju få för sig att sluta de också... tänk om han valde bort den här chansen och så slutade Samina, Jason och Tsemberbe? Hur dum skulle han inte känna sig då? Det var en rådvill Örn som begav sig hemåt i januarimörkret.

Kapitel 32

Arne Örn hade bestämt sig. Eller han hade i alla fall bestämt sig för en kompromiss. Han skrev på pappren på Oxelösa, fick lika mycket i ny lön som det uteblivna lärarlönelyftet och till hösten skulle han börja. Till första augusti skulle han börja, för på Oxelösa jobbade man 40-timmarsvecka och hade inte självklart ledigt under skolloven. Egentligen hade de velat att han skulle komma redan under våren men med tre månaders uppsägning hamnade han i mitten av maj och han ville avsluta med sina nior. Det hade Elvira Jönsson tyckt varit ansvarsfullt, så 1 augusti fick det bli.

Hans förnuftiga men fega kompromiss gick ut på att be om tjänstledigt istället för att kapa linorna till Strömskolan direkt. Nu gällde det bara att få rektor Birgitta Engemyhr att inse det genialiska med den lösningen och det visade sig lättare sagt än gjort. ”Så du tänker lämna oss Örn?” sade hon och lutade sig bakåt i stolen. Han ville svara ’tycker du det är konstigt är du dummare än jag trodde’ men eftersom han kanske ville komma tillbaka nöjde han sig med att säga att han var intresserad av att prova om en skola baserad på semestertjänster veckligen kunde fungera. Något som Birgitta Engemyhr själv många gånger låtit påskina att hon trodde skulle vara en bra organisationsmodell. ”Men jag trivs ju här” småljög han, ”och därför hoppas jag du medger att jag gör det här som ett experiment med möjlighet att komma tillbaka.” Hon kontrade med hur mycket lättare det vore att hitta en ersättare på en fast tjänst istället för på ett vikariat. Det hade hon visserligen rätt i, men Örn hade tänkt igenom diverse scenarier till det här samtalet och hade svaret till hands. ”Fast på det här sättet får ju du ett helt legitimt sätt att pröva om ersättaren håller måttet” sade han och såg ut som om han bara hade skolans bästa för ögonen. Det gick hon inte på. ”Men om du kommer tillbaka står jag med en lärare för mycket om det nu är en bra person som anställs. Och det för man väl förmoda att det är. Jag har sannerligen inte för avsikt att anställa någon jag inte tror på.” Det var ju sant förstås. Men Örn argument även för detta. ”Men det behövs säkert en lärare till hur som helst. Det är ju väldigt många elever på mellanstadiet. SO/svenskatjänsten blir ogörlig när klasserna växer.” Att ha både SO och svenska hade redan blivit för mycket. Det var bara Örn som hade kvar den sortens tjänst och det bara i årskurs 8 och 9. I och med Oxelösa skulle han inte behöva strida med skolledningen om nästa års tjänstefördelning. Det var en bonus han inte tänkt på förrän nu. Örns anlete ljusnade men det gick snabbt över när rektor Engemyhr rynkade ögonbrynen. ”Jag ska överväga ditt önskemål.” Han såg ut som att han ville säga något så hon tillfogade avmätt ”du får besked nästa vecka.” Och det var det. Oavsett vad rektor beslutade skulle han inte vara kvar här kommande höst. Lättsinnigt struntade han i lunchen för att istället köpa semlor åt sig, Samina och Jason på COOP.

Samina Boudon och Jason Jones var båda lite missnöjda med Örns beslut, på det sätt man är när en bekväm och invand tillvaro förändras. De trivdes tillsammans och det dagliga arbetet skulle sakna en Örn, även om ersättaren säkert på alla vis var en god person. Jones var dessutom lite stött av egna skäl. Odefinierbart av vem, omöjligt att berätta om. Under ganska lång tid hade han tänkt att han borde flytta på sig. Byta arbetsplats till något mindre frustrerande och mera lönsamt. Men det hade ständigt skjutits på framtiden. Han kunde alltid söka något nytt, senare. Att kollegorna också varit kvar på Strömskolan hade berättigat att han också varit det.

Jones gillade Örn, men hade alltid betraktat honom som lite vek när det gällde att ta tag i saker. Inte så att Örn maskade, inte alls. Saker blev gjorda. Örn var ju till och med fackombud. Men Jones hade tänkt att det handlat mer om plikt och samvete än om drivkraft och engagemang. Att Örn nu gjorde slag i saken gjorde på något obestämbarhet sätt Jones till en mindre handlingskraftig person än han ville vara. Han var den som blev kvar. Jones lutade sig tillbaka i stolen, blicken blev fjär. Faktum var att han skulle fylla 65 under 2017 och det var dags att fundera på pension snarare än på ett nytt jobb. Det orange kuvertet låg oöppnat hemma på köksbordet. Det var så deprimerande läsning. ”Vet du något om pensioner, Örn?” Örn fick något stirrigt i blicken. Frånsett frågor om föräldraledighet var frågor om pension dem där han kände sig mest osäker. Men vänta nu... han rotade runt i pappershögar på skrivbordet och fick tag i senaste numret av Bänkpressen. Jamenvisst. ”3 april är det pensionsinformation” sade han. ”Knalla dit så får du veta allt du vill.” Jones nickade motvilligt. Han hade skjutit pensionsfrågan framför sig länge nu. Mest handlade det nog om att han egentligen inte ville erkänna för sig själv att yrkeslivet var på väg att ta slut. Men han fyllde 65 på Frankrikes nationaldag den 14 juli. Fick han ens jobba kvar nästa år? Det var verkligen dags att göra slag i saken och traska i väg på informationen.

Strömskolan hade, precis som de flesta andra skolor, problem med att många elever hellre hängde på internet än hängde med på lektionerna och nu hade lärarna och skolledningen bestämt sig för efter sportlovet skulle det tas krafttag. Mobiler skulle samlas in på lektionerna. För ändamålet fick varje lärare en orange låda från IKEA. Några av kollegorna hade stönat högt. Inte för att inte de också insåg problemet, men hur mycket tid skulle det inte ta att samla in och lämna tillbaka varje timme? Harry Friberg, bildläraren vägrade hårdnackat. Det där tänkte ha inte hålla på med när han hade futtiga 60 minuter i veckan för en klass. ”Vad händer för övrigt om någon plockar med sig fel mobil?” undrade han, men det stenhårda antimobilgardet lyssnade inte på det örat. Varför skulle någon ta fel mobil och bli av med alla sina kontakter? Därför stod nu Örn med sin orange låda framsträckt mot de förbluffade ynglingarna i 8a. Men det tycktes fungera, flertalet stoppade snällt ned sina mobiler i lådan och timmen blev lugnare och mer effektiv än på länge. När det bara var två minuter kvar och mobilerna skulle lämnas tillbaka drabbades han av lätt panik. Han hade tänkt att han skulle dela ut dem själv, på så sätt kunde inga misstag begås. Men de var för lika och tiden räckte inte till. Det blev tvunget att låta eleverna plocka åt sig sina telefoner själva. Ett ögonblick av anarki uppstod när klassen trängde sig fram. En stunds sorlande av ”det här är inte min, vems är det här, vem har snott min” gav Örn ont i magen men det sorterade ut sig själv och klassen begav sig iväg mot nästa timme. Örn pustade ut. Nu hade han själv en kvart på sig att plocka ihop och ta sig till nästa sal. Men han var inte ensam, den timida Leonora Jönsson stod kvar. Hon ville väl fråga något om kommande prov, antog han. Hon brukade vilja det. Örn hade bråttom men ansträngde sig för att se vänlig ut. ”Vad...”

”Min mobil är inte kvar i lådan” sade hon försynt. Vad? Örn stirrade dumt ned i lådan. Hon hade rätt. ”Oj, då måste någon ha tagit den...” Leonora nickade. Det var just vad hon själv kommit fram till. Örn svalde hårt. Det här kunde ju inte hända, hade man försäkrat! Och så hände det redan första dagen! Han hörde sig själv börja säga att ”då får du...” men hann hejda sig. Det var inte Leonoras fel. Det kunde omöjligt vara hennes ansvar att reda upp det hela. Beklämmande nog var ansvaret hans. Snabbt kutade han, med Leonora i hasorna, iväg till salen där han skulle ha lektion och tejpede upp en snabbt ihoprefsad lapp ”Kommer snart,

vänta här. Börja läsa Örn.' Så skyndade de snabbt iväg mot det NO-salen där Samina Boudon redan släppte in Leonoras klasskamrater. Ungefär halvvägs dit insåg Örn att han glömt punkten i meddelandet till 9a. Han hejdade sig i steget, velade lite men lyckades bekämpa en impuls att rusa tillbaka och rätta.

De närmades sig, Samina Boudon stod i dörren med den orange lådan framsträckt. Örn var lätt andfådd då de kom fram, Samina flinade åt hans illa dolda flämtande, men bara till han pustat fram sittbudskap. "Det saknas en telefon". Samina Boudon sneglade ned i lådan hon just fyllt. Vid alla smådjävlar... Hon visade in dem och låste dörren bakom. 8a stirrade. Vad gjorde Örn här? "Någon av er råkade få med sig Leonoras telefon" sade han till klassen. Klassen skakade på huvudet. Nä, de hade bara tagit sina egna. Snabb överblick, alla var där. Mobilen borde finnas. Samina Boudon lade armarna i kors. Kunde någon av dem verkligen vara så förslagen... Hon tog upp sin egen mobil och bad Leonora slå sitt nummer. Det surrade i den orange lådan. Örn andades ut. "Jamen då går jag väl då" sade han lättad och försvann bort mot sin opunkterade skylt där några av de mer grammatiskt bevandrade eleverna redan stod och fnissade. I klassrummet bakom honom höll klassen bildligt talat andan för Samina Boudon kvar med armarna i kors. "Fast någon av er tog den ju" sade hon bister.

Kapitel 33

Ta kontroll över situationen, öppna orangea kuvertet, ta kontroll... Jason Jones vändades. Gick flera nervösa varv runt i sin lilla lägenhet innan han till slut öppnade det orangea kuvertet. Först fick han en chock. Hur skulle han någonsin kunna gå i pension? När han inte fick vara lärare längre skulle han tvingas börja sälja bratwurst på stan. Låda på magen. Ojoj.

Ännu ett varv i lägenheten, mera frustrerat denna gång. Andas lugnt. Visst ja, summan som visades vara bara den statliga delen, på det kom tjänstepensionen. Logga in på 'min pension' stod det. Hans första impuls var att sätta på kaffe, ringa en vän eller sin dotter. Kanske få prata lite med sitt barnbarn. Sedan bet han ihop. INTE skjuta upp igen. Jones påminde sig om att han trots allt var akademiker, han kunde förstå det här. Han skulle klara det här. Motvilligt satte han på datorn. Just nu beklagade han att han och Katrin gått skilda vägar. Annars skulle hon tagit tag i det här pensionerandet för länge sedan. Katrin hade aldrig låtit sig hejdas av byråkratiskt krångel.

Jones dator var snart tio år gammal och det tog en kvart för den att bli varm. Men när han väl tryckt på startknappen hade han i alla fall börjat och kunde med gott samvete brygga det där kaffet. När han kom tillbaka med sin varma kopp var datorn beredd. Då var det dags. Det var inte utan att hjärtat bultade lite extra. Minpension.se. Sidan såg ju rätt begriplig ut men var hittade han nu sina egna uppgifter? Logga in... det verkade ju rimligt. Men... *Logga in med din e-legitimation eller din personliga kod från Pensionsmyndigheten.* Någon e-legitimation hade han inte. Vilken jäkla kod? *Fyll i dina uppgifter om du inte är registrerad sedan tidigare.* Nä. Det tog emot för mycket. Örn... Örn måste hjälpa till faktiskt. Dagen därpå bekände Jones för Örn att han led av teknisk stress. Kunde Örn hjälpa? Örn som inte heller tyckte datorer var det lustigaste kände sig ändå tvungen att göra ett försök så han ringde Bea Kvists* efterträdare Viktoria Stäppsten. Han fick rådet att säga till medlemmen att kontakta Lärarförsäkringar för personlig rådgivning. Örn suckade lättad. Förmedla ett telefonnummer kunde han klara.

En tid efter den händelsen hade Jones dukat upp varma kanelbullar och rutiga småkakor i det lilla pörte han delade med Samina Boudon och Arne Örn. Den halvkvaddade termosens var varm av nygjort kaffe. När Jones, Boudon och Örn klämt ned sig på de två stolarna respektive flyttlådan med engelsk grammatik som levererats fel inför läsåret men aldrig avhämtats, harklade han sig. Han tänkte pensionera sig vid årets slut. Samina Boudon rynkade hotfullt ögonbrynen. "Ska ni lämna mig båda två? Maken till svekfulla riddare man har." Jones såg en smula skyldig ut, men bara lite.

Torsdagen därpå satt Strömskolans högstadielärare i SO, Örn, Glans och Klemming i Strömskolans källare och rotade i gamla kartonger. I andra hörn och källarutrymmen satt andra lärargrupper i samma ärenden. Rubriken på dagens konferens hade försåtligt varit 'inventering av läromedel' och det hade lockats med färska wienerbröd. Lärarkåren hade tänkt sig ett par rätt lättsamma timmar då man satt i lugn och ro och bläddrade i kataloger. Eller kanske något läromedelsföretag skulle komma på besök?

Alls icke. Efter 15 minuters föreläsning om hur Stockholm och Tallängens befolkning växte så det knakade hade kollegiet kommenderats ned i källaren för att ta itu med en av alla dessa uppgifter som alltid lyckas hamna längst ned på agendan. De horder av barn som behövde bibringas utbildningsplatser innebar att det projekterades för nya klassrum lite varstans. Bland annat i Strömskolans källare. Sålunda var man nu först tvungen att röja upp bland de gamla kartonger som stått där nere i godan ro i minst 15 år. Några få röster om att slänga hela klabbet obesett höjdes, hade man inte behövt det på 15 år klarade man sig tydligen utan vad det nu var som dvaldes därnere, men fick inget gehör. Dels menade skolledningen att ett sådant slöseri ville man inte vara med om, dels var det många av lärarna själva som ändå var lite

förväntansfulla inför tanken att få rota bland potentiella dyrgripar. Tänk om man äntligen kunde hitta de där e-kolvarna man letat efter så länge, eller skolplanschererna? Eller den kompletta samling med viktmått från 1932 som förr sades ha rönt stora pedagogiska framgångar. För Örn, Glans och Klemming handlade det om att bringa reda i det geologiska undervisningsmaterial som tidigare geografilärare samlat på sig under årens lopp. Med andra ord, rensa sten. Två flyttkartonger tunga som... ja, som sten.

De kånkade ned varsin stol och började. Upptäckte ganska snabbt att om de en gång kunnat skilja en granit från en gnejs eller en fältspat så var de kunskaperna väldigt mossbelupna vid det här laget. Varken Örn eller Klemming hade heller studerat geografi/geologi, utan var legitimerade i ämnet genom erfarenhet och den beprövade formeln att 'kan man historia kan man också geografi.' Så Glans fick glänsa. Till råga på allt var bara en bråkdel av stenproverna som märkta. Men det finns ju google. "Kvarts eller kvartsit, det är frågan", sade Glans och höll dramatiskt upp en sten framför sig. Pia Klemming himlade med ögonen. "Vem bryr sig. Som att vi skulle ha tid att prata sten?" "Nä, det är rätt p-orf-yrt", höll Glans med. "Men de här kan vi väl behålla" sade Örn och lyfte upp en kartong tunnskivigt glitter. "Glimmer brukar kidsen gilla. Och de här." Han höll upp ett par stenar som definitivt skulle klassats som 'vanlig stenhjävel' av vem som helst av deras elever, men som innehöll korn av guldglitter. "När jag var liten brukade jag tänka att de här stenarna var sådana som smugglats ut ur Bergakungens sal. Är det någon av er som minns vad de heter?" Klemming och Glans stirrade på honom, men om det handlade om Bergakungen eller flydda kunskaper var tveksamt. "Kattguld? Äh, vi slänger dem." Örn skruvade på sig, beklämd. Slänga kunskap... Han smög ned ett par i fickan.

Pia Klemming hade ställt sig kallsinnig till pyriten, men istället hade hon fastnat för en annan sten, rosaröd, i lager på lager. Ovansidan vågformad. "Den här" sade hon andäktigt. "Bergakungen sade du Örn. Den här är en hel saga i sig själv. Men vad heter den?" "Sedimentärt, min käre Watson" svarade Örn och blossade på en imaginär pipa. "Typisk sandsten. Titta, man ser hur vattenströmmarna gått. Precis som det ser ut i en sjö. Du har rätt Pia, den måste vi spara."

"Men detta överträffar allt!" Gösta Glans höll andäktigt upp en dammig anteckningsbok. *Rapport från studie över de magmatiska bergarterna*, daterad 1976. Tydligt hade Strömskolan skickat samtliga SO-lärare till Island för att uppleva magma på plats. "Man skulle varit med då." Glans, Örn och Klemming försjönk i minnen om svunna tiders kompetensutveckling. Och på rektor Birgitta Engemyhrs min om de föreslog något i den vägen för egen del. Sedan blev det svart.

Belysningen i Strömskolans källare var beskaffad på så sätt att den slocknade var tionde minut. Strömbrytarna hade en lysande röd diod i mitten, det var den som var själva knappen som skulle tryckas in. Biträdande Bertil Svan hade förutseende tejpats denna knapp med silvertejp för att hålla den i ständigt 'på-läge' men källaren var gammal och dammig, tejpens fäste inte ordentligt.

"Hallå? Vad hände?" "Tänd ljuset!" "Var är knappen?" Silvertejpen orkade inte hålla in knappen, men den var stark nog att kleta fast vid själva lysdioden.. Det fanns heller inga ljusinsläpp i form av fönster, något som kollegiet påpekat redan första gången planerna på att använda källaren som elevlokaler kommit på tal. Det var verkligen svart som i en kolkällare.

Örn satt kvar på sin stol. Han hörde att Klemming och Glans gjorde detsamma. "På sätt och vis är det här som en studie i mänskliga karaktärer. Vi borde kartlägga vilka som gör vad", sade Pia Klemming glatt. Hon letade redan efter en hållbar motivering till att dra med sina elever ned i källaren och släcka lyset. Det var nog rätt, tänkte Örn. De mest handlingskraftiga, eller kanske de mest mörkrädda, trevade redan längs väggarna efter utgången. Andra, inklusive han själv, satt kvar och väntade på att någon annan skulle lösa problemet. En skärrad röst ropade upprört men improduktivt: "Men GÖR något då!"

Samina Boudon halade upp sin mobil, drog igång ficklampeappen och i dess sken gick hon rakt på strömbrytaren. När hon fått igång lyset rev hon loss en bit kartong och tryckte in i glipan mellan knapp och hölje. Nu skulle det väl förbli tänt. Lärarna blinkade till i det skarpa ljuset, inte helt olika nyvakna höns. ”Typiskt dig, Samina” sade Örn då hon trängde sig förbi honom på väg tillbaka till NO-hörnet. ”Handlingskraftig och teknisk.” Hon bestod honom ett snett flin. ”Man blir det som ensamstående morsa, Örn. Eller också blir man knäpp.”

Kapitel 34

Örn betraktade excelarket med vämjelse. Han hade i ett anfall av nitiskhet satt sig att skriva in samtliga sina elevers samtliga uppnådda mål enligt Skolverkets kriterier. Varför i helskotta hade han fått en så dum idé? Jo, han visste varför. Han skulle ju sluta på skolan och ville lämna ett juste underlag åt sin efterträdare. Av bara farten hade han fortsatt med avgångsklassen, niorna. Vilka kunde vad? Och egentligen var det väl en rätt god idé. Egentligen borde han väl gjort detta redan när de började i årskurs 7 för att vara säker på att alla mål behandlades. För det var just där skon klämde. När han tittade på vad han borde ha sett till att träna med dem som nu gick ut grundskolan saknades vissa delar. Mediala samhällsstrukturer till exempel, där hade han fallerat. Och var olika varor och tjänster producerades, det borde han ha gjort mycket bättre. Ett annat sorgligt kapitel handlade om att låta eleverna undersöka utvecklingslinjer inom kulturmöten, migration, politik och levnadsvillkor. Visst hade de talat migration, politik och livsvillkor... Han mindes med fasa slagsmålet i klassrummet den gången lille Viktor kommit in i klassrummet och vrålat ”Nu får ingen nånsin mer använda N-ordet!” Och Store Viktor inifrån sin egen cyberbubbla sagt ”Vah?” Emma från Nigeria hade klappat till store Viktor för att han inte brydde sig om diskriminering och Emma från Senegal klappade till sin namne för att hon var en ’jävla bitch’ och lille Viktor började gråta för att inge någonsin lyssnade på honom. Men inte kunde Örn med självrespekt påstå att de undersökt några utvecklingslinjer. Och när han kom till punkten *’Eleven kan föra enkla och till viss del underbyggda resonemang om svenska språkets historia, ursprung och särdrag samt jämföra med närliggande språk och beskriva tydligt framträdande likheter och skillnader’*... Om inte Örn genom sin vänskap med Ture Björk vetat att ingen normalt funtad gymnasielärare trodde att eleverna fått med sig den kunskapen från grundskolan, skulle han kanske legat vaken på nätterna, beredd på ett ilsket samtal där han ställdes till svars. Något i stil med att ’du har genom betyget intygat att Nisse kan jämföra dansk och svensk kommateringspraxis, nu hänger legitimationen löst.’ Men det skulle förstås aldrig hända. Även om han i och för sig gärna skulle haft lite tid att lägga på sådant som skillnader i språkbyggnad. Det kunde ha varit kul. En endaste gång hade han försökt sig på en uppgift om gamla böjningsformer, han ville minnas att rubriken varit ’I svunna tider allmogen gingo till storms’ men det var i en gymnasieklass för mer än åtta år sedan och det hade inte fallit väl ut ens då. Och hur som helst var det försent att göra något med niornas luckor nu.

Senare samma dag satt han med sin vän Ture Björk och tog en öl. Våren 2017 var lynnig och rätt ofta svinkall så de hade valt ett inomhusställe istället för sitt standardlokal Mosebacke. Betydligt sämre utsikt och en bakgrundsmusik som dels var extremt påträngande för att vara bakgrund dels bestod mest av schlager. Men de frös inte och det var ett klart pluspoäng till det lilla haket i Götgatsbacken. ”Ture, hinner du någonsin med alla mål i dina kurser” undrade Örn. ”Är det bara för grundskolan som Skolverkets optimister tryckt in så jäkla mycket att det blir omöjligt?” Ture Björk betraktade sin vapendragare sedan många år med viss förundran.

Vad handlade det här om? ”Det finns möjligheter till positiva tolkningar” svarade han lika diplomatiskt som en partiledare i en debatt. Örn korsade armarna över bröstet och lutade sig fram över bordet. Vägde på armbågarna. ”Du menar att med lite välvilja kan man påstå att man gjort allt man borde? Ture Björk rynkade ögonbrynen. Var det korsförhör eller vad? ”Till viss grad” fortsatte han lika dunkelt. ”Till viss grad.” Han gömde sig i en försvarlig öklunk. ”Ture, det dunkelt sagda är det dunkelt tänkta. Hinner du eller hinner du inte?”

”Esaias Tegnér. ...i en tid då det med röster bajas, då duger inte du, Förlåt, Esaias! Jag snor en del av dej. Bli inte arg! Ligg kvar, Esaias.” Det där var inte Esaias, det var Tage. Hur passar det in här, jag fattar inte. Ture Björk såg en smula skamsen ut. ”Det gör det inte, det är bara en så vacker parafra och jag har länge velat säga det. Och i skolan går det ju inte längre, eleverna har inte en susning om Tegnér. Och knappast om vad en parafra är heller, i alla fall inte e-eleverna. Så svaret på frågan är ja och nej, Örn. Jag hinner ta upp hela kursen men hinner eleverna lära sig den? Tveksamt. Det finns en gammal fin seriestripp med en kille och en hund, jag har glömt vad den heter. Men killen säger i alla fall till polaren att han lärt hunden vissla. Polaren är våldsamt imponerad, försöker få jycken att vissla. Men inte fan visslar den. Jag tror dig inte, säger polaren till slut. ”Jag sade att jag lärt den, inte att den lärt sig, svarar killen. Och så är det ju. Det är mycket vi tar upp som glider av. Och så var det väl för oss också? Är det väl fortfarande för övrigt. Hur ofta har jag ringt supporten och frågat om något jag borde ha kunnat?” ”Mm... Häromdagen fick jag inte liv i datorns ljud och jag skulle visa film. Och jag testade om högtalaren var avslagen, att fjärrkontrollen hade volymen på, testade dra ur och sätta i kabeln, fick fram menyn på projektorn bara för att se att det borde funka... fick tag på en teknisk kollega som satte i kontakten till högtalaren.” Örn rodnade lätt vid minnet. Eleverna hade ställt till så mycket med den projektorn att han glömt det enklaste. Ture Björk, som enligt sin fru Lisa kunde vara lika mottaglig inför andras känslolägen som en stock, hade ändå sina sensitiva stunder. ”Sitter du och grottar ned dig i att du är en dålig lärare nu igen? Tänk på alla framsteg kidsen faktiskt har gjort istället.” Örn begrundade detta. Ture Björk hade rätt. När han jämförde hur hans elever resonerade nu jämfört med hur de förklarar saker då de började årskurs 7 hade de flesta gjort stora framsteg. Klart det fanns undantag. Men de flesta. Och förmodligen hade allt hans tjtande om att ge exempel, tänka i flera led, kolla fakta etc vara en del av den effekten. Något annat vore helt enkelt orimligt. Örn blev lite gladare och skulle just säga det då Ture Björk förekom honom med en anekdot ur den egna fataburen. Björk hade varit föräldraledig under hösten och när han kom tillbaka passade det inte att han fortsatte med sin gamla klass. Istället hade han fått ansvar för ett gäng humanister, årskurs 2. Tämligen omgående hade han insett att föregående betygssättare grovt hade övervärderat vissa elevers betyg. ”Jag blev ju alldeles kallsvettig” sade Björk. ”Det vet man ju att det innebär ett jävla liv att sänka ett betyg. Jag pratade med eleverna meddetsamma, sade åt dem att de verkligen måste lägga på ett kol. Men de är ju myndiga så föräldrarna fick aldrig veta. Förrän nu, när även de berörda var tvungna att ta in att de skulle gå från C till E.”

Samma eftermiddag som han hållit betygsinformationen hade han haft tre arga mejl i sin postlåda. Ett var från en mamma som påpekade att hon var polis så hon visste hur lagarna gick och att detta luktade diskriminering. Nummer två hade varit bekymrad och sagt att han skulle ’kontakta rektor för att reda ut frågan.’ Faktum var att den tredje, som på ett sätt var allra mest absurd också var den lugnaste. En mamma som i korrekta ordalag begärde att få veta hur man överklagade betyg. ”Inte vad grabben missat, utan hur man överklagar... Inte att undra på att de här eleverna trott att de kunde glida sig igenom. Eller på att förra lärarens satte glädjebetyg för den delen. Fanken, man kan ju få magsår för mindre.” Örn putsade glasögonen som alltid då han blev orolig. ”Vad tänker du göra” undrade han. Han fick ont i magen bara av att veta att sådana föräldrar fanns. Men Ture Björk var av annat virke. ”Jag tänker sätta E” sade han och lät smått road. ”Jag har dokumenterat minsta kommatecken den här trion åstadkommit, de rymdes för övrigt på ett åttondels A4. Minns du när vi satt här för några

år sedan och pratade legitimation, Örn. Då tyckte jag det var töntigt, men idag är jag glad att vi har den. Undervisande, legitimerad lärare sätter betyg, bara de. Låt pären komma bara.”

Dagen därpå var det Örns tur. Först satt han bara och stirrade på mejlet, ville inte tro att det var sant. Men det var det. En mamma krävde ett möte för att diskutera hennes dotters betyg. Samina Boudon hade fått samma mejl. Hon ruskade trött på huvudet. ”Örnen, vi svarar ihop.” Bra idé. Saminas aggressiva beskhetsparat med hans egen fega diplomati kunde bli bra. Efter en stund var de rätt nöjda.

’Hej. Betyg sätts av legitimerade lärare. Målen har kommunicerats med eleverna före kursstart och nu, i form av de betyg som sätts. Så ingen ska behöva få en tråkig överraskning.’ ”Om de varit närvarande” infogade Samina Boudon. Annars skulle de få fan för att skolkarna inte visste att de skulle få F. Örn nickade, skrev till och fortsatte med ’vänliga hälsningar.’ Det var allt. De andades ut, såg på varandra. Örn tryckte på skicka

Kapitel 35

Tisdag den 1 augusti hade Arne Örn traskat iväg till Oxelösa skola för att börja sin nya bana som SO-lärare i en enskilt driven skola med 40-timmars arbetsvecka. Ingen förtroendetid. Allt skulle planeras och rättas inom den stipulerade tiden. 6 klasser med drygt tre timmar i veckan gav 19 timmars undervisning. Men bara tre planeringar. Örn, som var van att ha minst fyra i gång samtidigt, tyckte redan att han dragit en vinstlott. Så sent som i våras, medan han fortfarande jobbade på Strömskolan, hade han brukat sova med ett block och en väl vässad penna bredvid sängen eftersom hjärnan ofta planerade bäst när inte övriga Örn lade sig i. Ganska ofta väckte den honom på nätterna med pockande krav på att få idéer om lektioner och dylikt nedskrivna. Hjärnan, som vägrade godta de nya tingens ordning, fortsatte sin nattliga aktivitet men Örn vägrade lyssna. En smula förtörnad på sig själv städade han undan blocket och försökte hålla tankarna sysselsatta med nattprogrammen på radio istället. På kuppen fick han i sig klassisk musik i en mängd han inte upplevt sedan han var liten. Skulle nu allt arbete utföras mellan 7.30 – 17.00 så fick hjärnan vara snäll och hålla sig till det. På nätterna skulle det sovas. För det mesta i alla fall. Han tänkte på Yvonne och rodnade.

De första veckorna drällde han omkring i staden på kvällarna och visste inte riktigt vad han skulle göra med all sin tid. Gick på bio. Till och med på storbio i Rålambshovsparken och kände sig ung och lite rebellisk när Yvonne ringde dagen efter och frågade vad han haft för sig. Örn och Yvonne Stadig hade tillbringat en hel del tid tillsammans under sommaren. De hade till och med åkt till Danmark när Yvannes dotter Hertha varit hos sin pappa. Strövat i Nyhavn, besett Runde Torn och klättrat upp i tornet i Marmorkyrkan. Ja, de hade varit tillsammans så mycket att de nog kunde betraktas som ett par (även om Örn inte vågat fråga. Hur skulle han säga? Är vi ihop? Tänk om hon sade nej).

Ture och Lisa Kallin Björk låg på honom om att bli presenterade. ”När får vi se den där bönan du kilar stadigt med då, Örn? Eller skäms du för oss”, hade Björk frågat sist de sågs. Örn hade omedelbart och med emfas nekat till denna lumpna anklagelse. Visst ville han att de skulle träffas, hans bästa vänner och den han hoppades var hans flickvän. Men för närvarande var Yvonne oåtkomlig och nästan onåbar. Hennes skola hade omorganiserat och alla hade tvingats byta klassrum. Före sommaren hade kollegiet kompetensutvecklat sig genom att arbeta som bävvar med att packa lådor, vilka nu skulle packas upp. Yvonne hade ringt Örn en kväll och gråtit i luren. Hennes lådor var försvunna och allt hennes material borta. Allt! Hade hon inte haft Hertha att försörja skulle hon sagt upp sig på en gång. Örn skulle ha velat trösta men vad kunde han säga som vägde upp åratals upparbetat pedagogiskt material? Han för-

sökte visa empati genom att berätta hur det kändes när han öppnade sin nya tjänstedator och den blinkade mot honom med tomt skrivbord och ofyllda mappar. Det hade han inget för, Yvonne hade snörvlande genomsådat honom. Örn hade ju berättat hur han förtänksamt laddat ned det bästa, eller snarare det mesta, av sina gamla bilder och upplägg på USB och garderat med att lägga hela rasket i ett digitalt moln. Det var inte alls detsamma. Örn skämdes och försökte kompensera med att bjuda henne på bio men hon hade inte tid.

Den 17 augusti upphörde Örns lugna dagar för då kom eleverna. Den klass där Örn skulle vara mentor bestod av nitton 15-åringar. I parallellklassen var de lika många. Oxelösaskolan var ju precis nystartad så det var inget märkligt med de små klasserna. Tvärtom undrade Örn vad i all världen som kom så många som trettioåtta 15-åringar och/eller deras föräldrar att byta skola till årskurs 9. Hade allihop straffat ut sig där de var förut? Eller kunde verkligen alla ha haft en usel skolgång? Örn rättade sig. Tyckte de verkligen att de haft en usel skolgång? Och var 'de' i så fall eleverna eller deras föräldrar?

Redan första elevdagen låg det ett mejl från en förälder i inkorgen. Ett mejl som i artiga ordalag önskade ta del av Örns årsplanering och betygskriterier så de kunde förbereda sin dotter ordentligt. Och förresten – de skulle resa bort en månad i samband med höstlovet. Han strök sig om hakan. Visst hade han en idé för året, men...

Örn höll andan medan rektor Elvira Jönsson läste igenom mejlet. Hon tittade upp på honom över papperskanten. "Du har väl en planering", frågade hon. Örn nickade instämmande. Självklart. "Fast den är ju inte uppstyrd i detalj ännu." Elvira Jönssons nickade igen, tankfullt. "De här föräldrarna har valt oss, inte tvärt om", sade hon till sist. "Skicka dem din planering och en länk till Skolverkets betygskriterier. Och det där med ledigt en månad, det får de ju ansöka om. Och kommer att få avslag på."

I Örns ögon steg rektor Elvira Jönsson till skyarna, omvärd av ett rosafärgat guldstoff. Här ska jag stanna tills jag blir pensionerad, tänkte han andäktigt. Han mejlade Samina Boudon, sin före detta kollega, och berättade om rektor Jönssons reaktion. Svaret kom nästan omedelbart. 'Här är allt som vanligt. På uppropsdagen kom tre försent och två var försvunna. Jag mejlade mamman till en av dem som inte hörts av och hon svarade... och nu är jag ordagrann, Örnen... Ooops jag glömde skolstarten, Marina är kvar i Kroatien en vecka till. Årskurs 9, Örnen. NIO! Behöver ni en NO-lärare?'

Örn befann sig fortfarande i sin rosa bubbla när han kom in i personalrummet på eftermiddagen. All personal hade kallats dit. Han förmodade att det var någon typ av nu-kör-vigångsammankomst. Och det var det mycket riktigt, nästan hela personalen var på plats. Rektor Elvira Jönsson, skolsekreteraren Annelie Fasth, vaktmästaren Hassan Armani, de två måltidsbiträdena som Örn inte kunde sluta förväxla, Annika Gustavsson och Fatma Mohaned samt de nio lärarna i kollegiet. Den enda som saknades var tyskläraren Urban Skans som, precis som lärarna i franska och spanska, arbetade deltid på Oxelösa och jobbade på sin andra skola den här dagen. Idrott, skolsköterska, SYV, psykolog och kurator hyrdes in per timme. De estetämnen som inte fick plats på skolan skulle det sörjas för genom att eleverna enligt ett noga uppgjort schema åkte till Mora där de skulle få sin kvot av hemkunskap respektive trä/metallslöjd tillgodosedd.

Dessa 15 personer var emellertid inte ensamma i det sobert inredda personalrummet där en äkta Amelin, om än liten, prydde väggen över soffan.

Åtta andra personer konkurrerade om utrymmet och kom det att kännas trångt med alla extra stolar som rubbade rummets uttänkta balans. Sex män och två kvinnor. Samtliga sobert klädda i utstyrslar såg som såg dyra ut. De presenterade sig som föräldrastyrelsen.

"Jag visste inte ens att det fanns en föräldrastyrelse", beklagade Örn sig senare, där han halvlåg i Ture Björk Kallins favoritfåtölj. Ture själv satt på golvet och byggde torn av klotsar som Josefin, 20 månader, gjorde sitt bästa för att rasera. Hon skrattade som en tok varje gång hon lyckades. Vilket var varje gång eftersom hennes fars försök att försvara sitt bygge var

synnerligen halvhjärtat. ”Vad är de tomtarna till för då”, undrade han frånvarande. Örn tog av sig glasögonen och putsade dem noggrant. Han hade drabbats av onda aningar redan då den förmenta styrelsen presenterade sig. Fru Molander. Herr Stålsjö... Vem sjutton kallade sig själv för herr eller fru idag? Och det hade inte blivit bättre av det de hade att komma med. ”Jaa du. De ska intressera föräldrar för att ta ett större ansvar...” ”Snömos...” hummade Ture. ”...tillsammans med personalen utveckla skolan...” ”...mera snömos...” ”tillika medverka vid val av personalens kompetensutveckling. Sug på den du.” ”Va?” I häpenheten råkade Ture rasera klotstornet själv och Josefins flin förbyttes i ett misslynt tjut.

”Har du begrundat möjligheten att du är paranoid, Örn”, frågade Lisa Kallin Björk från balkongen där hon var sysselsatt att medelst ljummet vatten och såpa frenetiskt försöka avlusa säsongens sista krasse. ”Som Ture säger verkar det mest vara snömos för att de ska tro de har något att säga till om. Och det är väl klart att en friskola är angelägen om att hålla föräldrarna nöjda. När får vi träffa Yvonne?”

Örn och Ture Björk Kallin bytte en blick som var luttrad av många års tjänstgöring i skolans värld. Måhända var det snömos, sade blicken, men det betydde inte att styrelsen inte tänkte lägga sig i och försura livet för Örn. ”Jamen du Örn, det var för bra för att vara sant. Klart det måste finnas ett aber. Nu har du identifierat abret. Kan man för övrigt säga abret?” Björk förlorade sig i grammatiska funderingar. ”Det betraktar jag som direkt hårresande”, svarade Örn. Ett aber, flera aber. Detta aber. Etc. För övrigt heter hon fru Molander och bär plisserad kjol.” ”Plisserad? Hur går det ihop? Är hon schizofren, tro?” Sällan hade Björk sett någon se så förvånad ut som Örn gjorde i den stunden. Hade han tänkt fel? ”Är det inte när det är fullt med små glittriga grejer på? Hur går det ihop med den stränga stilen?” Hans fru skrattade gott utifrån balkongen. ”Du tänker på paljetter, Ture. När det är plisserat är det veck. Strukna veck. Stramt.” Ture Björk strök sig rodnande om näsan. Kunde tusan hålla rätt på alla slags olika kvinnomoderna. Men då stämde det bättre med hans fördomar. ”Aber Molander” mumlade han tyst.

Kapitel 36

Hertha såg på Örn med hela den skärskådande blicken hos en nioåring med matteläxa. ”Är du bra på matte”, frågade hon.

Yvonne Stadig var på avtackningsmiddag för en mångårig kollega. Hertha borde ha varit hos sin pappa, men han hade fått förhinder i sista stund. ”Jobbet du vet...” Nästa ställföreträdande barnvakt var förkyldare än Thore Skogmans jämtgubbe. Precis när Yvonne gråtfärdig beslutat sig för att strunta i middagen hade Hertha påpekat att Örn ju kunde passa henne.

Han hade känt sig rätt stolt då han hämtat på fritids och Hertha hade uppenbarligen tyckt det var kul att vara medelpunkt för kompisarnas stora ögon och frågor. Att laga makaroner och korv hade han klarat galant, även om det varit ett frustrationsögonblick då ketchupen vägrade komma ut ur flaskan, innan han fattat att det fanns ännu ett lock under locket. Efter maten var det läxdags. Örn begrundade hennes fråga. Det var visserligen sant att matematik inte var hans bästa ämne, men nog sjutton måste han väl kunna hantera matte för årskurs 3? ”Ge mig en chans”, svarade han med ett trosvisst flin. ”Om jag inte fixar det bjuder jag på bio.” Hon skulle vinna vilket som. Hertha rusade iväg efter boken och Örn konstaterade att han dragit en riktig vinstlott. Läxan handlade om skalor. Förstoring, förminskning. Är det något inom matematiken en SO-lärare behärskar är det kartskalor och klarar man det kan man förminska vad som helst. Det stod inte långt på förrän även Hertha tyckte sig förstå principen. Han lovade bjuda på bio ändå, för att hon var så klok.

Örn var riktigt lycklig då han vandrade hemåt i natten. Det hade varit på tal att han skulle sova över, men varken han eller Yvonne hade kommit så långt som att de ville ligga i samma säng när Hertha var i närheten, i så fall hade det blivit Ikeas rättfälleliknande gästsäng och det stod han hellre över. Dessutom hade han lite att rätta. Örn både surnade till och fick samvetskval när han tänkte på det. Han hade ju 40-timmars vecka nu, han skulle ju inte... Men skulle eleverna få tillbaka sitt förhör inom de närmsta tre veckorna räckte inte tiden på skolan till. Han blev arg för att tiden som skulle räcka inte gjorde det, och arg på sig själv som envisades med att hålla förhör som kostade efterarbete. Han måste lägga om undervisning och utvärdering. Fanns det inte tid så fanns det inte. Han skulle aldrig övertrassera sitt bankkonto, det här var samma sak. Det gjorde ont i samvetet också, Örn tyckte att han svek. Vad och vem som sveks var han inte klar över, men det handlade om att inte låta företaget vinna anseende genom att det såg ut som om lärarna hann mer än de gjorde. Förresten var det inte alls samma sak, pengarna var mellan honom och banken, tiden handlade om elevernas utbildning och i förlängning framtid. Emellertid var det ju rätt tveksamt om denna framtid avsevärt skulle äventyras om de inte skrev uppsats om reformationen... Faktum var att om gamla erfarenheter höll streck skulle mer än hälften ha glömt det mesta om reformationen redan nästa höst då det var dags att knyta ihop säcken med resten av världsreligionerna. Det bildades helt enkelt inte kunskap, det stoppades bara in en massa fakta som föll ut så fort han slutade fråga om den. En av hans gamla kollegor brukade säga att kunskap var det där som blev kvar när man glömt detaljerna. Örn sparkade till en övergiven burk som låg på gatan. Det skramlade rejält och han tittade skamset upp mot de närmsta fönstren.

Dagen därpå anlände Örn till Oxelösa hålögd, med en bunt färdigrättade uppsatser i portföljen. Eleverna var glada över den snabba responsen även om inte alla var överlyckliga över bedömningarna. Det hade han räknat med och hade förberett ett pass där de skulle få träna på de olika bedömningsgrunderna. Vad krävdes egentligen för att få mer än E i ämnet Egypten? I det introducerande bildspelet fylldes sakta bilden av en ensam pyramid ut med krokodiler, faraoner och mumier. Han hade haft rätt kul när han tillverkat det, även om det var den direkta orsaken till att han inte hunnit rätta uppsatserna på arbetstid.

Eleverna hade just slagit sig ned i de anvisade smågrupperna, satt med huvudena ihop och grunnade över hur man skulle utveckla resonemang när en siren tjöt. Brandlarmet! Örnns första

reaktion var åh neej... Men det dög förstås inte. Dessutom kanske det brann, han kunde inte erinra sig att han fått någon information om övning. ”Såså! Upp och ut! Ställ upp...” Han visste inte var de skulle ställa upp, men det skulle väl lösa sig. Ut måste de hur som helst. ”Ställ upp vid parkeringen!” Eleverna höll för öronen och grimaserade, väl medvetna om att det regnade. Örn gjorde små sjasande rörelser för att få igång dem. En flicka stack surmulet ut huvudet genom klassrumsdörren men drog snabbt tillbaka skallen igen. ”Det luktar rök”, sade hon skrämt och plötsligt rusade eleverna mot dörren, klämdes ihop, trängdes. Örns ropande om ingen panik klingade ohört. Proppen lossnade och nitton tonåringar rusade mot trappan där de blandades med skolans andra klasser. Örn slängde en sista kontrollerande blick i klassrummet, luttrad av åtskilliga brandövningar där det aldrig varit särskilt bråttom. Ingen kvar. Han tog sig tid att låsa dörren. Om detta var en manöver för att passa på och knycka datorer och annat skulle man i alla fall inte komma in i hans klassrum.

Väl ute möttes han av en smått kaosartad trängsel där elever myllrade omkring utan att veta vart de skulle. Samtliga lärare ropade och hojtade, försökte få kontakt med sina elever. Elvira Jönsson och hennes skolksekreterare stod och huttrade under varsitt paraply. Hon hann inte heller med sina uppgifter och hade lagt ’kommunicerande av utrymningsplan’ rätt långt ned i högen. Och det skulle hon nog komma att få fan för, misstänkte hon.

Oxelösas elever och personal blev allt blötare i regnet medan stora sprutbilen från närmsta brandstation kom brakande genom parken med ylande sirener. Brandlarmet hade utlösts i pappersförrådet. Hassan Armani, vaktmästaren, hade snabbt kutat dit och stampat ut glöden ur de tre sotiga A4-orna på golvet men han hade inte hunnit hejda larmet från att gå vidare. Nu stod han bland de andra och såg på med armarna i kors extra bister uppsyn medan åtta brandmän rusade in i byggnaden. Om han fick tag på slynglarna som gjort det här... för det måste vara anlagt, något annat var inte möjligt. Vilket nog också betydde att någon av eleverna snott åt sig nycklar. Han sneglade på rektor Elvira Jönsson och undrade vagt om hennes karriär redan var över.

Det undrade Elvira Jönsson också, men om det nu ändå skulle gå åt pipan var det lika bra att ta ut svängarna ordentligt. Hon samlade sina lärare som fick i uppdrag att kvickt ordna hemuppgifter, därpå skickades eleverna hem för dagen. Örn konstaterade surt att absolut inte hade något för sitt pedagogiska nattvak. Ett ögonblick fick han för sig att det var Högre Makt som knäppte honom på näsan. Den allseende överläraren hade tuffat eld på skolan för att lära Örn en läxa.

Lärarna släpptes emellertid inte hem utan dagen omvandlades raskt till studiedag och det var ju inte så illa. Örn, Magnus Strömberg, som undervisade i NO, samt svenskläraren Mikael Bågspännare slog sig ned i ett hörn för att försöka konstruera ett ämnesövergripande tema. På kuppen fick de en chans att lära känna varandra en smula. ”Bågspännare, har du hittat på det själv?” undrade Strömberg burdust. Strömberg och Örn var väl ungefär jämgamla, men Örn var försiktig medan Strömberg gick på medorstövlarna. Bågspännare var väl knappt tjugo-fem, tänkte Örn. Så gott som nybakad student.

Den unge mannen rodnade lätt och Örn, som själv till sin eviga skam rodnade titt som tätt, kände omedelbart sympati för den unge mannen. Mikael Bågspännare själv kunde dock, sin rodnad till trots, svara för sig utan att skämmas. ”Jag tog min mans namn när vi gifte oss” svarade han frankt. ”Urbans farfar byggde broar. Efter Sandöbron ville han markera. Så det är den vi har att tacka för namnet.” Strömberg gjorde en ansats för att säga något och för att förekomma eventuella pinsamheter vände Bågspännare sig till tredje part. ”Du då Örn?”

Örn gjorde en Örn, det vill säga såg förvirrad ut. ”Jag?” ”Ja, Örn hör väl inte till de vanligaste namnen precis. Inte som Strömberg” Strömberg höjde ögonbrynen men sade inget. Han halade upp mobilen och försjönk i knappande. ”Att kolla källan är en lärares dygd”, kom det efter en liten stund. ”Du har rätt, Spännis. Nästan 10 000 pers heter Strömberg men inte ens tusen heter Örn. Och ni är tolv Spännisar.”

Spännis. Mikael Bågspännare suckade och hans axlar sjönk en smula. Men om en sådan som Strömberg satte tonen var det så det skulle det bli, det insåg han. Ibland önskade han att han behållit sitt födelsenamn Andersson. Örn visste inte varför hans familj hette Örn. Men han visste att han hamnat i ett gott team. Örn, Spännis och Strömberg, tillsammans skulle de få ett gott arbetsår. Och det första de skulle hitta på var att ta sjuorna till Naturhistoriska riksmuseet. Örn och Strömberg ville grunda för geografi och biologi och Mikael Bågspännare kunde gott tänka sig att lära ut faktaförfattandets mysterier med jordens utveckling som exempel.

Kapitel 37

Örn höll det motbjudande föremålet i nypan. Verkligen nypan, med yttersta fingertopparna så att han tappade det. Irriterad plockade han upp den tilltrampade apelsindricketretan igen. Egentligen var den väl ganska harmlös, även om det kändes rätt motbjudande att slänga någon annans skräp. Och det var just det... Den borde inte ha legat här, inkastad i hörnet bakom en staty av en förhistorisk förfader. Snorhyveln som slängt den hade dels tagit med sig drickan in på utställningarna och dels bara slängt den då hen var klar. Det monumentala i slöheten retade gallfeber på Örn. Och han hade inte väntat sig det beteendet från en Oxelösaelev. ”Om jag varit här med min gamla skola, då skulle jag inte ens bli förvånad”, klagade han. ”Fördomar, Örn?” Strömberg lyfte elegant ena ögonbrynet. Samma gest som Roger Moore utfört med sådan finess i sin paradroll Helgonet. Örn stirrade fascinerad. Den där gesten, den hade även Ture Björk. Hade det i vart och vartannat pojkrum under det sena sextioalet stått ynglingar och gymnastiserat ögonbrynen? Men fördomar sade han, Strömberg. Och det var Örn tvungen att erkänn att så illa var det nog. ”Du har rätt. Jag har fördomar, jag trodde verkligen de här eleverna skulle vara mer studiemotiverade och... jag vet inte. Socialiserade?” Strömberg drog på munnen, även leendet var snett. Det kanske inte var helgonetsyndromet, mannen kanske hade muskelförlamning i halva ansiktet. Och här stod Örn och drog för snabba slutsatser. Fördomar igen. ”I de flesta fallen är det väl föräldrarna som inte varit nöjda med den kommunala skolan. Eleverna är...” Strömberg avbröt sig, för i änden av korridoren kom två av dessa elever skamset travande och efter dem kom en rätt bister museivakt. Hon hade hittat dem i personalrummet. Pojkarnas blickar flackade mellan vakten, Strömberg och Örn. ”Det var inte låst ju... Ni behöver väl inte ringa våra föräldrar?” ”Vad tror du själv” undrade Strömberg kallt. Den ena pojken svalde och såg ned i golvet. Den andre drog in luft för att säga något men kom på bättre tankar.

Vakten hade knappt hunnit lämna dem innan Mikael Bågspännare, Spännis, kom genom korridoren med bestämda, arga steg. Han såg minst lika förgrymmad ut som Örn gjort en stund tidigare. Spännis hade befunnit sig med en grupp elever på ishavsavdelningen. När han vänt ryggen till hade ett par flickor klivit över spärrgränsen och stod inne i ett valskelett och tog selfies. ”Har de ingen uppfostran alls” undrade han ilsket. Sedan lade han märke till de två pojkarna, Alfred och Omar som stod och trampade nervöst.

Kapitel 38

Örn flyttade försiktigt telefonluren ett par centimeter från örat. I andra änden var hans forna kollega Samina Boudon synnerligen upprörd och ganska högljudd. Det blev varmt på örat. Han tittade sig skamset omkring. Kollegiet var inte större än att de alla hade inhysts i samma rum, troligen ett av det gamla sjukhusets duschrum. En av väggarna var i alla fall kaklad. Men ingen av kollegorna såg åt Örns håll och om de hade gjort det, skulle de inte brytt sig. Sedan började han omedelbart skämmas för att han skämdes. Samina Boudon skulle aldrig skämmas för någonting, i alla fall inget som hade med skolan att göra. ”Han är totalt inkompetent, Örnen” hojtade hon. ”Du måste komma tillbaka NU!” Det var Örns vikarie hon talade om. Trots rektor Engemyhrs tvärsäkra övertygelse om att hon enbart tänkte anställa goda lärare med erfarenhet, hade hon gått på pumpen med vikariatet för Örns tjänst i svenska och SO. Efter att klasserna fått klara sig på tillfälliga timvikarier en vecka in på höstterminen hade hon anställt en ung kille som visserligen inte var lärare, men som hade gått fritidsledarutbildning med musik som pedagogiskt ämne. Han hade visserligen delar av klasserna i sin hand med sitt fotbollsintresse men trots att han hade en inramad bild på sig och Kennedy Bakircioglu uppsatt vid sitt arbetsbord, var han inte behörig i vare sig SO eller svenska och Örns gamla kollegor hade med kort varsel blivit ålagda att ta hand om betygssättningen. Ingen hade axlat rollen som LR-ombud efter Örn. Samtliga lärare låtsades att det var för att Örn snart skulle komma tillbaka och inte för att de inte hade lust att pressa in det uppdraget också i sina scheman. Armin Tsemberbe, lärarförbundets ombud på Strömskolan hade tagit en hård kamp med rektor Engemyhr angående tiden och ersättningen för det men förlorat eftersom de flesta av de teoretiska ämneslärarna inte var hans medlemmar. Örn försökte inflika att killen gjorde väl så gott han kunde, men Samina Boudon var skoningslös. ”Han är en sopa Örnen. Han sitter på rasterna och plinkar gitarr. Säger man Skolverket till honom, vet han inte vad det är. Vi saknar dig. Kom NU” upprepade hon. Örn hade egentligen bara fått tjänstledigt en termin och halva december hade han gått med beslutsvända. En gång hade han tänkt ringa rektor Engemyhr och be om mer tid, men när han hörde hennes barska ”hallå” hade han lagt på luren och ägnat resten av den dagen med att konstruera en vettig förklaring till sitt beteende om hon skulle ringa upp. Helt i onödan för hon hörde inte av sig. Sedan hade han påtat ihop ett mejl där han svävande redogjort för den synnerligen spännande fasen Oxelösa var i just nu, med kunskaper som skulle kunna komma Strömskolan till godo sen, när han kom tillbaka. Om han bara kunde få lite mera tid... Och mirakulöst nog hade han fått en kort respit. Fram till sportlovet. Men han måste bestämma sig sista januari. Idag var det den nittonde. En dryg veckas betänketid kvar. Kommunala Strömskolan, med sin koppling till staden, sitt större sammanhang, sina irriterande men kända rutiner. Eller Oxelösa, där rektor Elvira Jönsson höll ett juste samtalsklimat, men där rutinerna uppfanns efterhand och där brandlarmet gick varannan vecka. Utan Elvira som inte tvekade att hålla en del synnerligen krävande föräldrar kort, skulle den här skolan kunna bli hur illa som helst. Och vem kunde veta hur länge Elvira ville eller fick stanna? Nittonde januari. Ännu hade inget självklart beslut formulerat sig...

Den tjugonde januari hade han inte tid att tänka arbete. I Örns kalender var lördag den tjugonde januari inringad med rött. Idag skulle det ske. Hans vänner Lisa och Ture Kallin-

Björk/Björk - Kallin hade tröttnat på hans undanflykter och bjudit hem honom och Yvonne Stadig på middag. Det var första gången de och Yvonne skulle träffas.

Yvonne hade blivit förtjust. Försökt få honom att säga något klokt om vad hon borde ha på sig och med sig. Hummande hade Örn fått fram att Ture och Lisa inte var så formella och att det dessutom fanns en tvååring med. Örn gick en extra vända ut i badrummet. Kontrollerade att inga näshår generande syntes. Det gjorde de inte, eftersom han kontrollerat detsamma flera gånger redan. Första gången med nagelsax och pincett i högsta hugg. Tårarna hade rullat så att han varit tvungen att ta av glasögonen. Dumt nog hade han fortsatt ändå och lyckats klippa sig själv i vänstra näsvingen. Örn nuddade sårskorpan. Det var frestande att pilla, men han behärskade sig. Tog ett varv in till garderoben istället och grubblade på vad han skulle ha på sig för att matcha Yvonne. En middag hos Lisa och Ture krävde inte skjorta och slips, men detta var ett speciellt tillfälle och Yvannes uppenbara avsikt att klä upp sig hade gjort honom nervös. Å andra sidan kanske det serverades pasta och då skulle han ofelbart drälla på skjortan. Örn vändades. Tänk om de tyckte hon var tråkig. Tänk om *hon* tyckte Lisa och Ture var tråkiga. Hur kunde han ens grubbla på det här, *han* tyckte inte att Yvonne var tråkig. Var kom sådana här tankar ifrån? Sin ungdoms eviga ängslan över att inte passa in, förstås. Men han var närmare 50 än femton. Det var dags att göra sig kvitt den känslan en gång för alla. Han kanske borde gå i terapi?

Kvällen avlöpte perfekt. Lilla Josefine var på bästa humör när de kom, lät sig glatt lekas med av både den välkände Örn och den främmande tanten. Sedan somnade hon utan större protester redan innan huvudrätten så både Ture och Lisa kunde ha full uppmärksamhet på sina gäster. Fast Örn kunde de ju båda utan och innan så de lade energin på Yvonne. Och de gillade varandra. Örn, som fastnat för vit skjorta men utan slips satte kavat den tomtedekorerade servetten i halslinningen redan från början. Ture skrattade åt honom, men fick omedelbart en reprimand av karma som lät honom drälla rödvin på sin tröja. Efter middagen följde Yvonne med Örn hem. Redan när han träffade henne hade han förutseende bytt ut sin ungarlssäng mot en lyxig Hästens queen size. Större än så gick inte att klämma in i hans sovrum om han skulle få plats med ett nattygsbord också, och det måste han ha. Hittade han inte glasögonen meddetsamma på morgonen skulle han irra runt som en mullvad och slå tårna i tröskeln. 160 centimeter fick räcka. Det var i alla fall vad han sagt till Ture när denne frågat varför Örn inte slog till ordentligt. Innerst inne hade han inte vågat tro att hon någonsin skulle komma att ligga i den. Men det hade hon gjort, och så gjorde hon även den natten. På morgonen den 21 januari vaknade Örn av att Yvonne rusade ut i badrummet och kräktes.

Vad hade de ätit igår? Någon slags kött, mycket vitlök... små pillriga bönor... Eller var det vinterviruset som slagit klorna i henne? I Örns klasser hade nästan en tredjedel varit sjukanmälda sista veckan. "Kan jag göra något, har du feber" frågade han oroligt när hon, lätt mosig, kröp tillbaka ned under täcket. "Nä, det är ingen fara, det har varit så här ett par dagar bara. Inget att bry sig om." Yvonne ville inte prata mer om saken, det var tydligt, men... inget att bry sig om? Senare samma dag ringde han Ture Björk. Undrade om någon av dem blivit sjuk. Ture försäkrade att han, Lisa och Josefine var friska som nötkärnor. Varför undrade han? Så Örn berättade att Yvonne blivit dålig, hade kräkts... Örn hörde Ture återberätta det hela för sin fru, sedan hade han raskt Lisa Kallin-Björk i luren med en radda följdfrågor och när Örn osäkert besvarat dem fick Ture tillbaka luren, för Lisa hade plötsligt börjat skratta hysteriskt.

”Kvinnor” påpekade Ture ”var stundtals allmänt mystiska, vilket det för övrigt fanns gott om belägg för i litteraturen, både i den fiktiva och den dokumentära. Det var inget att göra åt, bara att vänta ut dem. Men... hade Örn lust att hänga med ut i parken en sväng? Det var visserligen trist väder men Josefine behövde ut varje dag annars rev hon kåken, påstod Ture. Örn behövde gå hemifrån han också, annars satte han sig ofelbart och planerade lektioner och det ville han inte göra. 40-timmarsvecka var 40-timmarsvecka även om tiden inte räckte till, vilket för övrigt var en anledning till att gå tillbaka till Strömskolans ferietjänst. Där tiden inte heller räckte till men det var lättare att hantera. En stund senare satt Josefine, tämligen nöjd, förankrad i en gunga. Ture Björk sneglade på sin vän. Han hade fått i uppdrag av sin fru att upplysa Örn om vissa möjligheter och subtiliteter var inte hans grej. ”När Lisa var gravid spydde hon varenda morgon i två månader. Är du beredd att bli farsa, Örn?” Den möjligheten hade överhuvudtaget inte ens föresvävat honom, han hade för länge sedan räknat bort möjligheten att han skulle få egna barn. Nu svindlade framtiden. Fast det var ju inte ens säkert att det var det som var orsaken till Yvones morgonsjuka. Eller om det var det , varför hade hon inte berättat, tänk om inte ville behålla det! För femton sekunder sedan hade han inte räknat med att bli förälder överhuvudtaget, nu blev han med ens hjärtängslig över detta hot mot hans potentiella ättelägg.

